

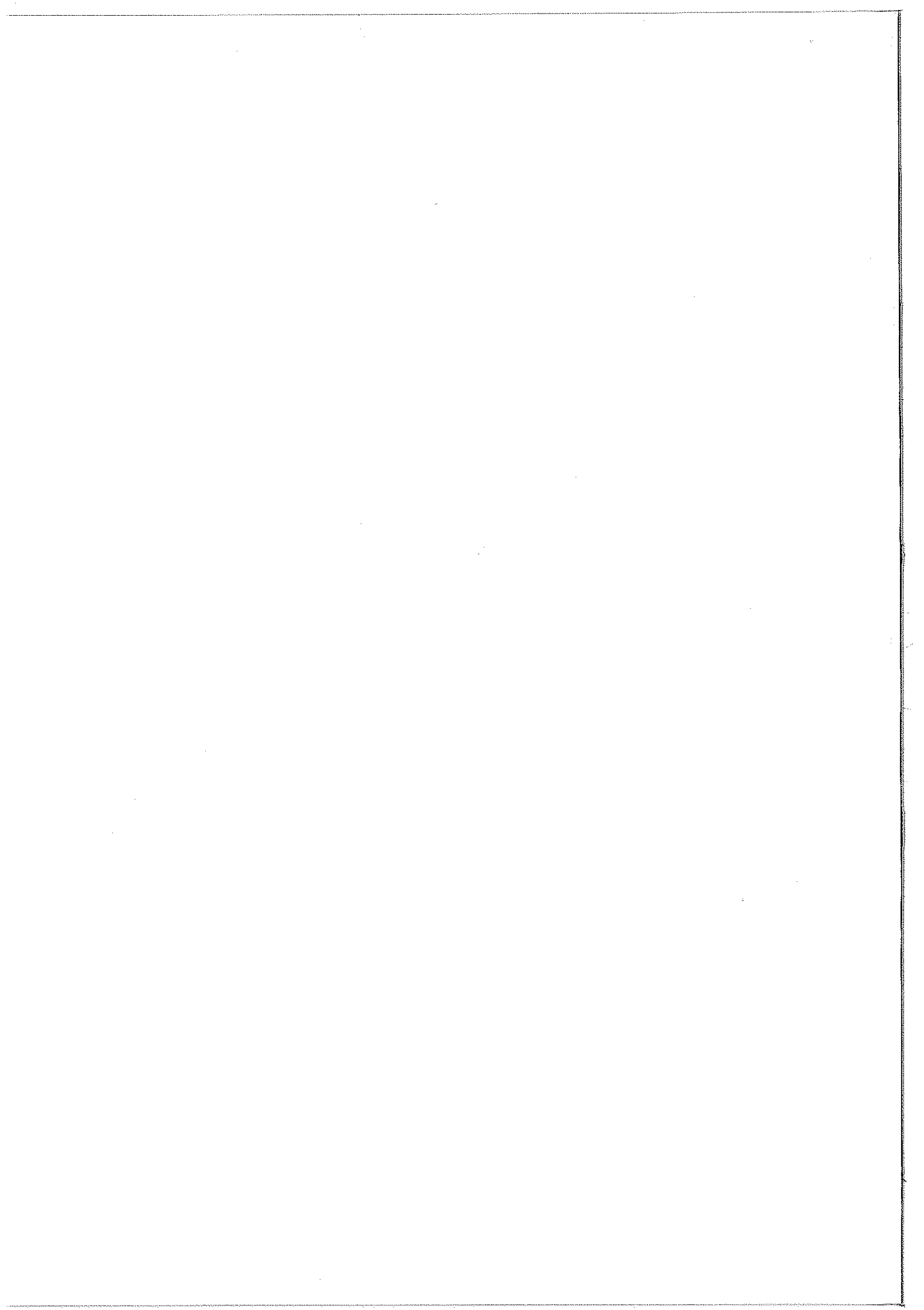
Balans in de sport

Sport in de Gemeente Gorinchem 2005-2010

augustus 2005

*Multifunctioneel sportveld bij het Sportpunt
Hockeycomplex Rapid - Molenvliet*

Inhoudsopgave

Sportbeleid 2005-2010

Samenvatting	5
1. Inleiding	7
2. De sportnotitie van 1994	8
3. Trends en ontwikkelingen	
3.1. Demografische ontwikkelingen	9
3.2. Sociale ontwikkelingen	9
3.2.1. Sociaal-cultureel	9
3.2.2. Sociaal-economisch	10
3.3. Ruimtelijke ontwikkelingen	10
3.4. Sporttechnisch	12
4. Ontwikkelingen in sportbeleid 1994-2004	
4.1. Landelijke ontwikkelingen	13
4.2. Ontwikkelingen in Gorinchem	14
5. Keuzes ten aanzien van een nieuw sportbeleid	16
5.1. Soort sportbeleid	17
5.2. Ontwikkelingen tot 2010	17
5.3. Visie, missie, doelstellingen en acties	18
6. Sportinfrastructuur	
6.1. Georganiseerde sportbeoefening	20
a. Trends en ontwikkelingen	20
b. Sportverenigingen	21
6.2. Ongeorganiseerde sportbeoefening	24
6.3. Stimuleringsprojecten	25
6.4. Sport en onderwijs	27
6.4.1. Gymnastiekonderwijs	27
6.4.2. Schoolzwemmen	28
6.4.3. Specifieke schoolprojecten	29
7. Sportaccommodaties	
7.1. Van Rappardhal, Oosterblik en Caribabad	31
7.2. Gymlokalen	32
7.3. Buitenaccommodaties	35
7.3.2. Herindeling sportcomplexen	35
7.3.3. Wijkvoorzieningen	35
7.3.4. Sportvelden	37
7.4. Atletiekbaan	38
7.5. Beheer en exploitatie accommodaties	38
7.6. Sportscholen	40
7.7. Regionale ontwikkelingen	41
8. Sportactivering	
8.1. Breedtesport	42
8.2. Jeugdsportsubsidie	42
9. Sportevenementen	
9.1. Toernooien voor de jeugd	44
9.2. Overige toernooien	44

10. Aandachtsgroepen	
10.1. Sport en sociale cohesie	46
10.2. Vrijwilligers	47
10.3. Breedtesporters	47
10.4. Sport voor iedereen	48
10.5. Gehandicapten	48
10.6. Sport en gezondheid	48
10.5. Ouderen	49
11. Tarieven en subsidies	
11.1. Tarieven	50
11.2. Een Gorinchems systeem	52
11.3. Aandachtspunten	54
11.4. Subsidies	55
11.5. Voorstellen nieuwe grondslagen	55
11.6. Samenvatting tarieven en subsidies	56
Bronnen	58

Samenvatting Balans in de sport

Beleidsdoelstellingen en acties:

- 1. Stimuleren van een adequaat aanbod van sportvoorzieningen die passen bij de samenstelling, de behoefte en het draagvlak van de Gorinchemse bevolking.**
 - ondersteunen van verenigingen die toewerken naar een multifunctionele opzet (3);
 - aanleggen van voldoende trap- en speelveldjes in de wijken (4, 12);
 - verhuizen van SVW naar Molenvliet-zuid (11)
 - sportcomplexen "organiseren op krapte"; nieuwe verenigingen gebruik laten maken van bestaande accommodaties. Bij uitbreiding de opbouw van het ledenbestand van de vereniging in de overwegingen meenemen (13);
 - regionaal overleg voeren om sportvoorzieningen af te stemmen alvorens te komen tot besluitvorming met betrekking tot uitbreidingen c.q. nieuwe voorzieningen (17).
- 2. Stimuleren van een gevarieerd aanbod van activiteiten voor actieve en passieve sportbeoefening.**
 - verenigingen stimuleren een actief wervingsbeleid te voeren. Kleine verenigingen stimuleren tot samenwerking c.q. fusie (1);
 - de sportbus ook na 2007 te laten rijden (4);
 - coördinatie en begeleiding van ongeorganiseerde sportbeoefening zo nodig over te laten aan een aparte sportstichting (SGS) (5);
 - actief stimuleren van gebruik van trap- en speelveldjes door de Breedtesport en/of andere stimuleringsprojecten (12);
 - sportscholen en fitness-centra inschakelen bij sportstimuleringsprojecten en activiteiten voor aandachtsgroepen (16);
 - subsidieren van activiteiten van verenigingen en organisaties in het kader van de breedtesport voortzetten tot 1 januari 2008; daarna in een andere vorm (18);
 - open toernooien en sportevenementen financieel ondersteunen (20).
- 3. Bevorderen van sportgedrag door het opnemen van activiteiten en mogelijkheden in de dagelijkse leefwereld van burgers.**
 - ernaar streven dat het aantal vakleerkrachten gymnastiek op de basisscholen wordt uitgebreid, stimuleren dat groepsleerkrachten de opleiding voor de Brede Bevoegdheid volgen (7);
 - het zwemonderwijs zodanig in te richten dat elk Gorinchems kind aan het eind van de basisschoolleeftijd minimaal één zwemdiploma heeft behaald (8);
 - bevorderen dat scholen deelnemen aan sportstimuleringsprojecten, met een voorkeur voor kennismaking- en gezondheidsprojecten (9).
- 4. Stimuleren van sportprojecten, gericht op achterstandsgroepen.**
 - voortzetten van sportstimuleringsprojecten na 2007 (6);
 - initiatieven van derden voor stimuleringsprojecten zoveel mogelijk financieel te ondersteunen (6);
 - de Jeugdsportsubsidieregeling wijzigen in een minder vrijblijvende vorm van subsidie (19).
- 5. Bevorderen van sportactiviteiten die kunnen voortvloeien uit ander gemeentelijk beleid.**
 - ervoor te zorgen dat de hoogte van de contributie geen probleem vormt voor sportdeelname (2)
 - sportstimulering voor een zevental in de nota genoemde aandachtsgroepen te stimuleren door extra gelden ter beschikking te stellen (21).
- 6. Ontwikkelen van een nieuwe subsidiestructuur**
 - de hoogte van de subsidies moet uitdrukkelijk verbonden worden met de mate waarin verenigingen meewerken het gemeentelijk beleid uitvoeren (hfdst. 11.5).

7. Ontwikkelen van een nieuwe, transparante tariefstructuur

--de kosten moeten meer in verhouding komen te staan tot de opbrengsten (hfdst. 11.2).

8. Overdragen van beheerstaken aan een sportstichting

--Laten onderzoeken door een onafhankelijk onderzoek- en adviesbureau of beheer, onderhoud en exploitatie van gemeentelijke gymnastieklokalen verzelfstandigd moeten en kunnen worden (10);

--renovatie van de atletiekbaan in 2007 uitvoeren, alvorens deze mogelijk wordt overgedragen aan een sportstichting (14);

--een onderzoek "Verzelfstandiging (buiten)sportaccommodaties laten uitvoeren door een onafhankelijk onderzoek- en adviesbureau om te onderzoeken of beheer, onderhoud en exploitatie van de buitensportaccommodaties overgedragen moet worden aan een sportstichting of de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties (15);

--indien gemeentelijke accommodaties worden overgedragen ernaar streven dat dit proces vóór 1 januari 2010 is afgerond (10,15).

Skatevoorziening in het Gijs van Andelpark

1. Inleiding

In 2001 zonden de Nederlandse televisiezoekers 2.500 uur sport uit. Tien miljoen Nederlanders deden op enigerlei wijze aan sport, binnen of buiten het verband van de ongeveer 30.000 sportverenigingen die ons land telt. Bij elkaar gaven de sportconsumenten 2,6 miljard euro uit aan sport; de diverse overheden 0,7 miljard. Deels kwamen die bedragen terecht bij de ruim 7.500 sportaccommodaties die Nederland telt en die gezamenlijk 31.000 hectaren grond in beslag nemen. Zeker 1,1 miljoen vrijwilligers en een groot aantal beroepskrachten werken eraan mee dat deze accommodaties door de sporters kunnen worden gebruikt.

Sport neemt een belangrijke plaats in de Nederlandse samenleving in. Maar het beoefenen van sport of het kijken ernaar is niet vanzelfsprekend. Veel mensen, organisaties en instanties zijn in de weer om sport mogelijk te maken.

Een van die partijen is de lokale overheid, de gemeente.

In 1994 is door de gemeenteraad van Gorinchem de Beleidsnotitie Kerntaken Sport vastgesteld. Uitgangspunt van deze notitie was de veranderende rol van de lokale overheid op gemeentelijk sportgebied. In het algemeen was het zo dat de gemeente in het verleden vooral actief was als beheerder van gebouwen, terreinen en voorzieningen. De notitie stelt dat veel van deze taken grotendeels zijn overgedragen aan het particulier initiatief c.q. stichtingen en/of verenigingen. Dit geldt in mindere mate voor de sportvoorzieningen; alleen de beide sporthallen en het subtropisch zwembad zijn ondergebracht in een stichting, de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties. Deze exploiteert de voorzieningen; zij zijn echter nog wel gemeentelijk eigendom.

De notitie pretendeerde niet een uitgebreide notitie sportbeleid te zijn, maar gaf gemeentelijke aandachtsvelden met betrekking tot de sport, de plaats, positie en taken binnen de ambtelijke organisatie aan, vertrekpunt voor eventueel te ontwikkelen gemeentelijk beleid.

Daarbij speelde ook mee dat, mede door de verzelfstandiging van de sporthallen en het Cariba-bad en een nieuwe taakverdeling in de ambtelijke organisatie, de ambtelijke formatie voor sport terugging van ca 20 FTE (incl. buitendienst) naar 1 FTE. Dit vroeg om een herbezinning op de gemeentelijke taken.

Door de vele veranderingen en ontwikkelingen in de maatschappij en doordat een aantal uitgangspunten in de Beleidsnotitie niet meer voldoen aan het huidige tijdsbeeld is het nu, anno 2005, noodzakelijk het bestaande beleid aan te passen aan actuele en toekomstige ontwikkelingen. Daarbij zal de raad zich uitspreken over welk type sportbeleid zij wenst te voeren en welke ambities zij tot 2010 wenst.

Een integraal onderdeel van een nieuw beleid is het inzichtelijk maken van de diverse subsidies (direct en indirect) die door de gemeente worden toegekend en de tarieven die verenigingen betalen voor de huur van sportaccommodaties.

Uitgangspunt van het nieuwe sportbeleid is dat er een evenwicht komt in de taken, verantwoordelijkheden en financiën van de diverse spelers in het Gorinchemse sportveld, een **Balans in de Sport**. De gemeente gaat terug naar de kerntaak: het stimuleren van sport en bewegen. Uitvoering geschiedt zoveel mogelijk door het particulier initiatief: de verenigingen, (sport)scholen, het Sportpunt of een sportstichting. De verantwoordelijkheid voor de totale sportwereld is en blijft een gezamenlijke.

Beleid en financiën (subsidies en tarieven) zijn onafscheidelijk met elkaar verbonden en kunnen niet los van elkaar worden gezien. De subsidies en tarieven worden mede ingezet om het beleid te kunnen realiseren.

In de nota wordt een aantal maal de naam van de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties (SGS) genoemd; hiervoor kan ook –behalve in het geval van het Caribabad en de beide sporthallen– een willekeurige andere, nieuw op te richten Sportstichting gelezen worden.

2. De sportnotitie van 1994

Begin jaren '90 werd de taakverdeling tussen de sportbeoefenaar en de overheid als volgt samengevat:

- a. De verantwoordelijkheid van de burger staat voorop;
- b. De noodzakelijke dienstverlening wordt primair geboden door het particulier initiatief.

De overheid speelt binnen deze context een aanvullende en geen initiërende rol. Dit betekent dat de sport van de overheid voornamelijk een voorwaardenscheppende rol kon verwachten.

Daarnaast kan de overheid een stimulerende en drempelverlagende taak vervullen, ook met gebruikmaking van de sport voor andere welzijnsdoeleinden. Die doelen overstijgen die van de sport zelf. De maatschappelijke relevantie van sport is algemeen aanvaard:

- sport is een belangrijke vrijetijdsbesteding;
- kan de gezondheid en het sociaal verkeer bevorderen;
- kan mogelijkheden bieden tot ontplooiing en emancipatie;
- sport en -verenigingen kunnen een rol vervullen als maatschappelijk bindmiddel;
- kan belangrijk zijn als integratiemiddel;
- kan een PR-waarde voor de gemeente hebben;
- sport kan een relatie met vandalismebestrijding en sociale veiligheid hebben.

Dit betekent dat sport invloed kan hebben op belangrijke maatschappelijke vraagstukken, zoals:

1. criminaliteitspreventie;
2. vreemdelingen- en allochtonenbeleid;
3. mensen in een achterstandspositie;
4. verbeteren van woon- en leefklimaat.

Het gaat hierbij dus om zaken waarbij sport een bijdrage kan leveren aan de oplossing van deze maatschappelijke problemen. Duidelijk is daarbij dat de lokale overheid sport tot haar kernbeleidsvelden moet rekenen.

Samengevat ligt de voorwaardenscheppende rol van de gemeente met name op het gebied van ruimtelijke ordening. Naast de planningstaak is er de beheerstaak. De commerciële en administratieve exploitatietaken worden zoveel mogelijk verzelfstandigd.

Met betrekking tot de toegankelijkheid zijn drempelverlaging en stimulering kernbegrippen. Door middel van overleg en subsidies kan de sport een middel worden om andere gemeentelijke doelen te bereiken. Benadrukt wordt nogmaals dat de gemeente niet doet wat door particulier initiatief gedaan kan worden.

In de notitie zijn de volgende kerntaken geformuleerd:

- *een voorwaardenscheppende taak m.b.t. de sportaccommodaties;
- *een stimulerende m.b.t. kennismaking en deelname aan sport;
- *een drempelverlagende m.b.t. de toegankelijkheid van sport voor achtergestelde groepen;
- *een optimaal gebruik maken van mogelijkheden van sport voor andere gemeentelijke doelstellingen.

Het ambitieniveau was dus redelijk hoog. Voor de stimulerende taak werd f 35.000.—per jaar extra uitgetrokken. Dit mocht echter niet leiden tot directe stimulering in de vorm van het zelf opzetten en uitvoeren van projecten en trajecten; dit was bovendien niet mogelijk omdat voor de totale aanbevelingen "slechts" 1 FTE beschikbaar was. Bovendien werd vrijwel onmiddellijk, in het kader van de bezuinigingen, het beschikbare bedrag teruggebracht tot f 30.000.—

Met deze notitie werd een terughoudend sportbeleid ingezet, waarbij de initiatieven verwacht werden van de sportverenigingen en overige organisaties. Met stimulering tot kennismaking werd vooral gedacht aan het beschikbaar stellen van subsidies; het was niet de bedoeling dat de gemeente zelf initiatieven nam in de vorm van kennismakingsprojecten. Dit was een taak van de sporters zelf.

3. Trends en ontwikkelingen

3.1. Demografische ontwikkelingen

Gorinchem telde in 2004 34.627 inwoners, in 1994, het jaar van de sportnotitie, waren dit er 31.090. De bevolking is dus met 11,3 % toegenomen. Het aantal 0-19 jarigen is met 14,1 % toegenomen. Voor Gorinchem zijn deze aantallen:

	Totaal bevolking	0 – 19 jarigen	65+
1994	31.090	7.416	4.487
2004	34.627	8.463	4.862

Er is een prognose gemaakt voor de ontwikkeling van de Nederlandse bevolking. Verwacht wordt dat de ontgroening zal afnemen doordat het aantal jongeren zal stabiliseren. De groep "oudere jongeren" (20-39) zal behoorlijk afnemen, de groep tussen 40 en 64 jaar daarentegen zal behoorlijk toenemen, evenals de groep 65 +
De vergrijzing zal zich blijven voortzetten.

In Gorinchem hebben de ontwikkelingen in het kader van de ISV én de ontwikkeling van Hoog-Dalem gevolgen voor de bevolkingsopbouw in de nabije toekomst. In West (ISV) zal het aantal gezinnen met kinderen structureel toenemen; het is echter de vraag of dit ook in absolute zin het geval is, omdat behoorlijk wat nieuwbouwplannen gericht zijn op oudere huishoudens. In Hoog-Dalem zullen ongeveer 1400 nieuwe woningen gebouwd worden; verwacht wordt dat het inwonertal van Gorinchem-oost met 3.800 zal toenemen. De gevolgen zullen in eerste instantie merkbaar zijn voor het aantal kinderen in de wijk, op de lange termijn (2017) echter zal het aantal 60-plussers sterk toenemen.

In het algemeen geldt dat, hoe ouder men wordt, hoe minder men sport. In de leeftijdsklasse 6-17 jaar is de sportdeelname het hoogst, in de klasse 55-74 jaar het laagst. Naarmate de leeftijd stijgt, veranderen bovendien de sportmotieven. Het belang van prestatie en wedijver neemt af, terwijl het gezondheidsmotief vaker als argument genoemd wordt om aan sport te doen. Ook neemt het belang van "contacten met andere mensen" toe boven de 30 jaar. Tussen 30 en 50 jaar is "compensatie voor het dagelijks leven en werk" van groter belang.

Uit berekeningen blijkt dat in Gorinchem ongeveer 6.400 mensen sporten in verenigingsverband; met een marge van 10 % komen we uit op ± 7.000 sporters. Dit is ongeveer 20 % van de totale bevolking. Het landelijk gemiddelde is 22 %. Er zijn geen onderzoekscijfers beschikbaar over het totale aantal sporters in verenigingsverband in andere jaren dan 1994; een vergelijking over eventuele stijging of daling is daarom niet te maken.

3.2. Sociale ontwikkelingen

3.2.1. Sociaal-cultureel

Individualisering

De Nederlandse samenleving individualiseert. Het individu staat steeds meer centraal. De invloed van de sekse, kerk, beroep, vakbond of politieke organisatie op de keuze van de leefstijl is sterk afgenomen, hetgeen heeft geleid tot een versnippering van culturele invloeden en tot secularisatie.

De individualisering heeft er ook toe geleid dat er steeds meer één- of tweepersoons huishoudens zijn ontstaan. Verwacht wordt dat in 2015 de helft van de bevolking alleen of met z'n tweeën woont. Het aantal huishoudens neemt dan sterk toe.

De verscheidenheid in de dagelijkse bezigheden van mensen wordt groter. Een toenemend aantal mensen combineert een baan met scholing, huishouding, vrijwilligerswerk en vrijetijdsbesteding. Tenslotte is er een trend naar hedonisme: het persoonlijk genot van mensen neemt een belangrijke plaats in.

Door deze ontwikkelingen wordt de behoefte aan individueel te programmeren voorzieningen groter, waarbij de vraag naar meer keuzemogelijkheden (in activiteit als in tijd) ontstaat. Er is steeds meer behoefte aan maatwerk en aan kwaliteit.

Gezondheidscultus

In de laatste decennia is er een steeds sterker accent komen te liggen op de gezondheid. Dit leidde tot veel aandacht voor een gezonde leefstijl met gezonde voeding, anti-rook- en alcoholcampagnes, medische programma's op de televisie en nadruk op sportieve activiteiten. Want sporten is gezond. De opkomst van sportscholen en fitnesscentra is sterk te danken aan het belang dat gehecht wordt aan een gezond lichaam.

Gevolgen voor de sport

De gevolgen van sociaal-culturele ontwikkelingen zijn in de sport merkbaar:

- er ontstaan andere behoeften aan vormen van sportbeoefening;
- door de individualisering zijn er relatief minder team- en meer (semi)individuele sporters;
- kader- en vrijwilligerswerk komt onder druk te staan;
- meer keuzemogelijkheden door groter aanbod;
- minder "clubtrouw" en een verschuiving naar anders georganiseerde sport (met name sportscholen).
- minder verenigingen, met relatief meer leden

Organisatiegraad

In de jaren 1980 en 1990 was al een tendens merkbaar naar een sterker organisatiegraad in de verenigingen. Hoewel het aantal kleine verenigingen daalde door opheffen en fusies, zijn de grotere verenigingen juist in ledental gegroeid. Een tendens die ook in het Gorinchemse is waar te nemen, zij het dat de kleine verenigingen niet of nauwelijks genegen zijn tot fusie of nauwe samenwerking.

1983	1987	1991	1995	1999
100	103	109	110	107

3.2.2. Sociaal-economisch

Inkomensontwikkeling

Het gemiddelde besteedbare huishoudeninkomen is de afgelopen jaren toegenomen. Indien we het besteedbaar inkomen per persoon voor 1970 op 100 stellen, in 1999 bedroeg dit 138. Echter, het gedeelte voor de primaire levensbehoeften is nagenoeg onveranderd ($\pm 65\%$) en is er binnen de resterende uitgaven geen sprake van grote verschuivingen.

Wel geldt voor de sport dat de deelname wordt beïnvloed door de hoogte van het inkomen en de opleiding: de sportdeelname neemt toe naarmate het inkomen en/of de opleiding hoger is.

Flexibilisering van arbeid en vrije tijd

De tijd, besteed aan verplichtingen, is licht toegenomen, daarentegen is de gemiddelde tijd voor nachtrust, maaltijden en persoonlijke verzorging is slechts beperkt afgenomen. Er moet dus bezuinigd zijn op het aantal vrije uren.

	1975	1980	1985	1990	1995	2000
Hoeveelheid vrije tijd	100	98	102	99	99	94
Consumptieve bestedingen	100	121	117	138	151	178
Outillage voor vrije tijd	100	130	167	294	240	257
Diversiteit per week	100	100	99	96	95	91
Diversiteit per jaar	100	99	102	103	107	109

De sterke stijging van outillage is mede te danken aan de toename van het aantal PC's sinds 1985.

3.3. Ruimtelijke ontwikkelingen

Sportvelden zijn ruimteverslinders en de hoeveelheid beschikbare onbebouwde grond in de grote steden is veelal schaars. Vanuit planologisch oogpunt is het belangrijk dat de beschikbare ruimte effectief wordt gebruikt.

Bouwgrond binnen de stedelijke bebouwing is niet alleen schaars, maar ook kostbaar. Landelijk wordt meer en meer wordt de trend zichtbaar –en dan met name in de grotere steden- dat sportcomplexen die binnen de bebouwde kom liggen, worden ontwikkeld voor woningbouw. Van de grondopbrengsten worden nieuwe sportaccommodaties aangelegd aan de rand van de stedelijke bebouwing. Sportverenigingen varen hier vaak wel bij: veel geld kan worden geïnvesteerd in nieuwe, (semi)kunststof velden. Bovendien kunnen nieuwe clubgebouwen, kleedkamers e.d. worden gebouwd die voldoen aan de moderne eisen. Nadeel is echter dat mogelijkheden voor sport- en bewegen uit de wijken weggaan; er moet een grotere afstand worden afgelegd om de complexen te bereiken. Daardoor wordt vaak de band met de vereniging losser, temeer daar het voor sommigen (kinderen, ouderen) moeilijk is om de nieuwe accommodatie te bereiken.

Gemeentelijk beleid

In Gorinchem speelt deze trend niet. De bestaande sportcomplexen liggen aan de rand van de stad; weliswaar vindt thans, in het kader van de Herindeling Sportaccommodaties, concentratie op Molenvliet plaats, maar daarvoor was ontwikkelen voor woningbouw niet het uitgangspunt, maar een efficiënter gebruik van de bestaande ruimte: "Organiseren op krapte". De beide sporthallen (Oosterblik en Van Rappardhal) liggen midden in woonwijken en er zijn geen plannen om deze - omwille van woningbouw- te verplaatsen.

In de door de gemeenteraad vastgestelde en in het voorjaar van 2005 door de provincie Zuid-Holland goedgekeurde Gemeentelijke Structuur Visie is aangegeven dat op het gebied van de sport er sprake is van individualisering. Jongeren hechten zich minder snel aan één sport en één vereniging, de sportieve activiteiten van jongeren zijn wisselender en vluchtiger. De vraag verschuift ook meer naar voorzieningen op wijkniveau, bijvoorbeeld naar de grotere speellocaties (trapvelden) in de wijken.

In de toekomst zullen echter ook de sportverenigingen zich meer moeten gaan richten op de vraag naar snel toegankelijke, flexibele voorzieningen. Het gaat dan bijvoorbeeld om multifunctionele complexen met een flexibel ingericht sportaanbod (omnivereniging). De tendens is ook om sportactiviteiten weer meer terug te brengen naar de wijken. Het project Breedtesport, dat in 2002 in Gorinchem van start is gegaan, is hierop mede ingericht: jongeren de gelegenheid bieden afwisselend verschillende sporten te beoefenen en zo de jeugd stimuleren tot meer bewegen.

Ten aanzien van de hoeveelheid speelruimte in Gorinchem hebben diverse onderzoeken de afgelopen jaren duidelijk uitgewezen dat er op verschillende plekken in de stad weinig speelruimte is voor de jeugd. In stedenbouwkundige- en bestemmingsplannen moet in de toekomst nadrukkelijk aandacht worden besteed aan de gebruikskwaliteit van de openbare ruimte en speelmogelijkheden van (oudere) jeugd.

De grote sportcomplexen zijn gevestigd in het westen (Molenvliet) en het oosten (GJS) van de stad. In het verlengde van de gemeentelijke visie en de stedelijke vernieuwing zal dit worden versterkt. GKV is inmiddels verhuisd naar Molenvliet en binnen afzienbare tijd zal SVW deze weg volgen.

In bestaande woonwijken zal rekening worden gehouden met lokale speelgelegenheden, waarbij in de nieuwe woonwijk Hoog-Dalem de vraag naar gewenste –en thans ontbrekende- welzijn- en sportvoorzieningen voor alle bewoners van Gorinchem-oost wordt gerealiseerd.

Provinciaal beleid

Bovenstaand gemeentelijk beleid sluit naadloos aan op het provinciaal beleid, zopals neergelegd in diverse nota's. In het streekplan Zuid-Holland Oost geeft de provincie de bebouwingscontouren binnen de grenzen van de verstedelijking aan. Onder verstedelijking wordt onder meer verstaan het realiseren van woongebieden, maar ook daaraan gelieerde bestemmingen –zoals sportvoorzieningen.

In samenhang met de aanduiding van het stedelijk gebouw vormen de bebouwingscontouren een uitdaging en stimulans voor de gemeenten om te streven naar intensivering van het ruimtegebruik en naar verbetering van de kwaliteit van het stedelijk gebied.

3.4. Sporttechnische ontwikkelingen

Niet alleen doordat de ruimte schaars wordt is er de laatste jaren bij een aantal sporten een ontwikkeling richting kunstgrasvelden ontstaan. Kunstgras kan onder vrijwel alle weersomstandigheden gespeeld worden en aparte trainingsvelden zijn overbodig. Voor de gemeente geldt dat kunststofvelden een groter investering vragen, maar minder onderhoud.

Speltechnisch verandert er het een en ander als een vereniging overstapt op kunststof, ook de uitrusting (schoenen!) moet worden aangepast. De eerste sport die op kunststof overstapte was hockey; ook tennisverenigingen behoorden vaak tot de "pioniers".

Bij korfbal begint kunststof langzaamaan de norm te worden; sinds kort mogen ook amateurvoetbalverenigingen op kunststof velden spelen.

Gravelatletiekbanen komen al vrijwel niet meer voor: ook deze zijn vervangen door kunststof banen. Deze ontwikkeling is bij de tennissport al lang geleden in gang gezet. Veel complexen zijn nu ook in de winter te bespelen.

Daarnaast is er de groei van individuele sportbeoefening, in het bijzonder mountainbiken en loopsporten. Voor die laatste ontstaat meer en meer de vraag om de aanleg van aparte looptrajecten.

4. Ontwikkelingen in sportbeleid 1994-2004

4.1. Landelijke ontwikkelingen

Het maatschappelijk belang van sport wordt in landelijk niveau in toenemende mate erkend. Dit kwam in 1994 tot uiting door de toevoeging van een apart departement sport, waardoor het ministerie van VWS ontstond. De taakverdeling tussen de verschillende overheden op het gebied van sport werden opnieuw vastgelegd. De provincies ondersteunen de gemeenten en het rijk neemt in de eerste plaats de landelijke functies voor zijn rekening. Het rijk steunt echter ook gemeentelijke initiatieven die raakvlakken hebben met landelijke speerpunten.

In 1997 werd in de nota "Wat sport beweegt" de algemene visie van het rijk op sport vastgelegd. In het kort samengevat luidt deze: "Sport heeft een groot maatschappelijk belang en een instrumentele waarde in het oplossen van maatschappelijke problemen, maar sport moet wel de eigen identiteit behouden."

Ter ondersteuning van gemeentelijke initiatieven ten aanzien van het landelijk speerpunt breedtesport heeft het ministerie in 1999 de breedtesportimpuls ontwikkeld. De gemeentes in Nederland hebben massaal het belang van deze impuls onderkend.

In juli 2000 werd de nota "Kansen voor topsport" aan de kamer gepresenteerd. Mede gezien de successen van de Nederlandse sporters op de Olympische Spelen in Sydney (2000) werd deze nota door de sportwereld enthousiast ontvangen. Even leek het of de topsport prioriteit kreeg boven de breedtesport, doch de minister maakte duidelijk dat beide, topsport én breedtesport, de twee pijlers van het rijksbeleid zijn.

Uit onderzoekingen is gebleken dat de breedtesport een belangrijke aanvoerfunctie voor de topsport heeft. Als er meer (georganiseerde) sporters zijn bestaat er een groter kans op een Olympische medaille. Bovendien kwam naar voren dat een brede sportoriëntatie (wat leidt tot een uitgestelde specialisatie) een positieve invloed kan uitoefenen op de ontwikkeling van jonge talenten tot topsporters.

Omgekeerd oefent de topsport in mindere mate effect uit op de breedtesport. Dit is zelfs niet het geval wanneer er sprake is van een populaire topsporter die een belangrijk kampioenschap behaalt. Voor zover dit is opgetreden betreft het een nieuwe, relatief onbekende sport – de verkoop van dartborden steeg sterk na het 1ste kampioenschap van Raymond van Barneveld, maar het aantal voetballers steeg niet echt na het EK in Portugal in 2004.

Topsport kan niet zonder breedtesport, maar andersom is dit in veel mindere mate het geval. Mede hierdoor heeft de gemeente Gorinchem besloten voor het opzetten en uitvoeren van breedtesport-projecten, niet voor stimuleren van topsport.

Door rijksbezuinigingen kunnen er thans geen aanvragen in het kader van de Breedtesport meer worden ingediend, bovendien zal de regeling niet worden verlengd.

In 2004 werd de BOS-impuls geïntroduceerd. Vanaf 2005 kunnen gemeenten die sportieve projecten of bewegingsactiviteiten voor jongeren een financiële bijdrage van het rijk ontvangen. Die activiteiten moeten een samenwerkingsverband zijn tussen buurt-, onderwijs- en sportorganisaties. Het doel van dit initiatief is kwetsbare jongeren gezonder te laten leven en daardoor problematisch gedrag terug te dringen.

In feite is hier sprake van een nauwere omschrijving van de Breedtesportimpuls. BOS-projecten kwamen al in aanmerking voor een subsidie in het kader van de BSI, echter, de BSI kon veel ruimer worden geïnterpreteerd. Indien voor een project 50+ een breedtesportsubsidie was toegekend, dan kan deze niet verlengd worden in het kader van de BOS.

Nederland is een echt sportland. Circa 65 % van de bevolking van 6 – 79 jaar neemt deel aan enigerlei vorm van sport- en bewegingsactiviteiten. (*Bron: Rapportage sport 2003 SCP*).

De hoge deelname aan sportbeoefening in Nederland is vooral mogelijk geworden door omvangrijke investeringen van gemeentes in een uitgebreid stelsel van sportaccommodaties. Tot en met de jaren '80 lag er vooral nadruk op de kwantiteit van de sportvoorzieningen. Vanaf de jaren '90 is er een landelijke trend waarneembaar waarbij niet de kwantiteit maar de kwaliteit de nadruk krijgt. De

kwantiteit van het huidige voorzieningenniveau is goed, maar de kwaliteit voldoet lang niet in alle gevallen aan de wensen van de sporters.

Ook de sportbeoefening is de laatste jaren veranderd. Het aantal sporters is de laatste jaren toegenomen. Landelijk gezien loopt het aantal leden van de sportverenigingen echter terug. Dat het aantal sporters toch is toegenomen is het gevolg van de stijgende populariteit van sporten die veel in ongeorganiseerd verband beoefend worden, zoals schaatsen, skeeleren, fitness, joggen, enz. Dit valt deels te verklaren uit de behoefte van de moderne sportconsument zelf te bepalen wanneer hij gaat sporten, deel is het terug te voeren op het steeds verder doorvoeren van de 24-uurseconomie, waardoor een sportbehoefte ontstaat op ieder moment van de dag en deels is het gezondheidsbelang van sport bij veel mensen doorgedrongen en sport men tot op veel hoger leeftijd door dan in het verleden.

4.2. Ontwikkeling in de gemeente Gorinchem

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van de sport is, zoals al eerder gezegd, door de jaren heen voornamelijk voorwaardenscheppend geweest. Het ging daarbij vooral om het scheppen van fysieke voorwaarden, het aanleggen van voorzieningen. Het beleid droeg veelal een statisch karakter; de financiële ondersteuning van verenigingen werd veelal ook vanuit dat gezichtspunt benaderd. Zoals gezegd werden uitgangspunten voor een mogelijk nieuw beleid geformuleerd in de Beleidsnotitie Sport van 1994. In deze notitie waren echter al een aantal landelijke trends zichtbaar:

- stimuleren van privatiseren van accommodaties;
- sport niet alleen als doel, maar ook als middel om andere maatschappelijke problemen te helpen oplossen.

Kijkend naar de ontwikkelingen vanaf 1994 dan moeten we constateren dat deze trends maar ten dele uitgevoerd konden worden. De privatisering bleef beperkt tot het --al in de jaren '80 ingezette-- op afstand zetten van het Cariba-bad en de beide sporthallen. Verdere privatisering werd al in de Beleidsnotitie onmogelijk gemaakt, omdat uitgangspunt was en bleef dat beheer en onderhoud van de velden, alsmede de verhuur van accommodaties, een taak van de gemeente bleef.

Weliswaar werd het belang van stimuleren van sport en beweging in de notitie onderkend, maar ook hier wreekte zich dat er in de praktijk een terughoudend sportbeleid werd gevoerd. Ook de notitie was daar enigszins "dubbel" in. Er werd extra geld beschikbaar gesteld voor stimuleringsprojecten, maar de gemeente mocht alleen een regisserende rol vervullen.

Er werd verwacht dat verenigingen zelf initiatieven gingen ontwikkelen en hiervoor een beroep zouden doen op de gemeente. Dit geschiedde echter in zeer beperkte mate; door de verenigingen werden vrijwel geen nieuwe initiatieven ontwikkeld die aansloten bij de beleidsvoornemens.

Een poging in 1996 om de jeugdsportsubsidieregeling te wijzigen in een projectsubsidie, waarbij met name projecten die een meerwaarde hadden voor de vereniging en de Gorinchemse burgerij financieel zouden worden ondersteund, werd weliswaar door college en raadscommissie met enthousiasme begroet, maar leidde tot zoveel protesten en bezwaren van de verenigingen, dat het voorstel werd ingetrokken.

Uiteindelijk werd ervoor gekozen de sportstimulering niet via de verenigingen, maar via het onderwijs op te zetten. Eerst met stagiaires van het CIOS, later met parttime sportwerkers. Een eerste project werd het Sportkennismakingsproject voor leerlingen van groep 7 en 8. Ook hiervoor stonden de verenigingen niet echt in de rij, mede door een gebrek aan vrijwilligers om nieuwe leden op te vangen.

Langzaamaan veranderde de uitvoeringspraktijk van een terughoudend beleid naar een activerend maatschappelijk beleid. Voorzieningen werden uitgebreid of beperkt op basis van behoeften; aan accommodaties werden nieuwe kwaliteitseisen opgelegd en multifunctioneel gebruik werd gestimuleerd. Er kwam aandacht voor specifieke doelgroepen (MBVO-projecten, gehandicapte sporters) en verenigingen die projecten organiseerden die een verlengstuk waren van gemeentelijk beleid konden rekenen op een extra financiële ondersteuning.

Echte beleidswijzigingen kwamen eind jaren '90 tot stand. In 1997 stelde de gemeenteraad het beleid ten aanzien van de Gorinchemse sportcomplexen vast, waarbij gekeken werd naar bespelinggraad, toekomstige behoefte, kwaliteit en multifunctionaliteit. In 2001 werd het Breedtesportplan door de raad vastgesteld. Daarmee kon een werkelijk sportstimuleringsbeleid worden ontwikkeld.

Dit alles leidde echter tot een tweetal fundamentele problemen:

1. De **beheerstaak** van de gemeente groeide weer. Met name door de herindeling van de sportcomplexen werd er weer een groter beroep gedaan op het ambtelijk apparaat. Er gingen geluiden op om de complexen meer op afstand te zetten en de aanleg, het beheer, onderhoud en verhuur niet meer als gemeentelijke kerntaken te zien;

2. Met name door de BSI werd steeds meer **aanbodgericht werken** noodzakelijk. Het initiatief ging veelal niet uit van de verenigingen en het onderwijs –hoewel buitengewoon positief ten opzichte van het initiatief- zou niet zelf projecten in deze richting ontwikkelen. Er werd over gesproken het aanbod “uit te besteden”, onder te brengen bij een zelfstandige stichting, zoals inmiddels op zoveel plaatsen in Nederland is gebeurd (Sportstichting Delft, het Huis van de Sport in Groningen, de Tilburgse Sportstichting (BOTS), enz). Een voorzichtig begin werd hiermee gemaakt door instellen van het Sport(service)punt.

5. Keuzes ten aanzien van een nieuw sportbeleid.

Op 25 maart hebben de fracties van de ChristenUnie/SGP en VVD een initiatiefvoorstel betreffende de herijking van het gemeentelijk sportbeleid voorgelegd. Doel van dit initiatief is om vooral het bekostigingsstelsel van de accommodaties in Gorinchem op een andere leest te schoeien, waarbij ondermeer verwezen werd naar een soortgelijk initiatief van de gemeente Enschedé.

Het huidige subsidiestelsel moet worden herijkt. Het huidige stelsel is gebaseerd op indirecte subsidies, dat wil zeggen dat de accommodaties worden aangeboden tegen bepaalde tarieven en de tekorten voor rekening van de gemeente komen. Er is geen directe relatie tussen tarieven en de ingezette stedelijke middelen, zodat van een gerichte inzet van gemeenschapsgelden niet echt sprake is.

Sport is belangrijk en moet worden gestimuleerd, zowel de actieve als de passieve sportbeleving. De lokale overheid heeft daarin een belangrijke rol en wil die rol ook spelen. Maar de raad wil in staat zijn om gemeenschapsgelden in te zetten om groepen te bereiken die gestimuleerd moeten worden om aan sport deel te nemen. Met het huidige stelsel is dat onvoldoende mogelijk.

De aanpak van de gemeente Enschedé, die een nieuw bekostigingsstelsel heeft geïntroduceerd, waarbij de tarieven zijn gebaseerd op kostprijzen en via directe subsidies gemeentelijke doelen beter kunnen worden nagestreefd, wordt onderschreven.

Een nieuw bekostigingsstelsel mag zeker niet worden beschouwd als een nieuwe ombuigingsmaatregel. Er moet een inzichtelijker en beter te controleren systeem komen, waarbij de gemeente in staat wordt gesteld daadwerkelijk integraal te opereren.

Indien tarieven en subsidies worden herijkt en veranderd, dan zal het totale gemeentelijke sportbeleid opnieuw moeten worden bezien. Dit vernieuwde sportbeleid moet aan een aantal randvoorwaarden voldoen:

- a. Het moet in staat zijn dwarsverbanden te maken met andere gemeentelijke beleidsterreinen;
- b. Sportstimulering voor achterstandsgroepen dient te worden versterkt, Sportverenigingen moeten worden ondersteund in hun pogingen om juist voor deze groepen actief bezig te zijn;
- c. De gemeentelijke middelen moeten gerechtvaardiger en meer gedifferentieerd worden ingezet;
- d. Belangrijke aandachtspunten zijn daarbij:
 1. het bereik van de sportverenigingen
 2. het aanbod voor de jeugd
 3. het vrijwilligersbeleid
 4. de kadervorming
 5. de toegankelijkheid van de sport
 6. de gezondheidsaspecten

In eerste instantie zijn initiatieven verzameld elders in Nederland en de wijze bezien waarop deze tot concrete maatregelen hebben geleid. Thans wordt een keuze gemaakt voor het gemeentelijk sportbeleid 2005-2010.

Daarbij zijn een aantal vraagpunten aan de orde gekomen waarop in deze sportnota een antwoord wordt gegeven.

Als eerste moet een antwoord gegeven worden op de vraag wat de rol van de lokale overheid is c.q. moet zijn. Dit heeft namelijk nauw te maken met een keuze welk soort sportbeleid de komende jaren gevoerd moet worden. Daarnaast moet er in de uitwerking een antwoord gegeven worden op de volgende vragen:

1. Moeten accommodaties geprivatiseerd dan wel verzelfstandigd worden;
2. Voert de gemeente een aanbodgericht- c.q. vraaggericht sportbeleid;
3. Prestatief vs. recreatief sporten;
4. Kan/moet een activiteit zichzelf bedruipen;

5. Spreiding over de stad;
6. Relatie met andere beleidsnotities
7. Voorzieningen in de regio

Over een aantal van deze vragen is in de hoofdstukken 5.1 en 5.2 uitspraken gedaan. Zoals gezegd is het noodzakelijk om in het begin van de nota over een aantal punten stelling te nemen, omdat deze consequenties hebben voor de verdere inhoud van het beleid. Naar aanleiding van de uitspraken van de raad over deze kaders en vraagpunten zijn visie, missie en doelstellingen opgesteld. De doelstellingen zijn concreet gemaakt in beleidsacties.

De vraagpunten die niet direct in doelstellingen en acties vertaald konden worden zijn in de uitwerking van de nota bij de betreffende onderdelen besproken.

5.1. Soort sportbeleid

Uitgangspunt voor een nieuw sportbeleid is dat dit beleid niet aanbodgericht moet zijn. De overheid moet zo min mogelijk zelf initiatieven nemen, deze moeten vanuit de bevolking komen. Particulier initiatief dient in deze ruim ondersteund te worden.

In principe wordt daarmee teruggedaan naar een terughoudend sportbeleid, zoals ook was geformuleerd in de notitie van 1994. Dit betekent dat de gemeente zich faciliterend, maar terughoudend opstelt. Uitgegaan wordt van een primaire verantwoordelijkheid van de samenleving en van de markt.

Dit betekent anno 2005 niet dat een actief, stimulerend sportbeleid wordt uitgesloten. De gemeente kan, in voorkomende gevallen, inhoudelijk één van de vele medespelers in het veld zijn. Immers, de gemeente is medeverantwoordelijk voor het feit dat sport en bewegen door een zo groot mogelijk deel van de bevolking uitgevoerd kan worden.

De sport kan gestimuleerd worden door extra investeringen c.q. financiële impulsen. Maar ook van de Gorinchemse samenleving, de sportverenigingen en de markt wordt, naast een inhoudelijke, een financiële inspanning verwacht.

Hoewel de gemeente zich ervan bewust is dat sport een belangrijke rol kan vervullen bij het bereiken van verschillende maatschappelijke doelen, zal zij zelf geen actief maatschappelijk sportbeleid voeren. Dit zou namelijk impliceren dat de gemeente de regie voert en initiatieven ontplooit. Maatschappelijke doelen kunnen worden bereikt door een nieuw subsidie- en tarievenbeleid, maar een actieve rol in de uitvoering is hier weggelegd voor een Sportstichting (SGS).

5.2. Ontwikkelingen tot 2010

De voorkeur gaat uit in de periode 2005-2010 naar een breed en integraal sportbeleid, waarin samenhang wordt gebracht tussen ondersteunen van bewegingsonderwijs, sportbuurtwerk en verenigingen. Zoals gezegd is de rol van de gemeente er voornamelijk een van voorwaarden scheppen door middel van faciliteren en subsidiëren; coördinatie van een en ander vindt plaats in de Sportstichting (SGS).

De ervaringen gedurende de afgelopen periode met extra inzet vanuit de Breedtesportimpuls zijn goed te noemen en brengen aantoonbaar meer mensen in beweging. De ontwikkeling op het terrein van de verlengde schooldag, waarvoor een structurele basis is gelegd en de brede-schoolontwikkelingen geven ook voor de sport kansen. Nadrukkelijk moet hierop worden ingespeeld.

Het huidige Gorinchemse Breedtesportproject richt zich op de jeugd van 6 tot en met 18 jaar. Voor deze doelgroep worden in 2006 subsidies in het kader van de BOS aangevraagd, zodat het Breedtesportproject -zij het met wat andere accenten- ook na 2008 kan worden voortgezet. Inzet is om de in de afgelopen jaren ingezette ontwikkelingen op versterking van de zogenaamde B(uurt) O(nderwijs) S(port)driehoek door te zetten en waar mogelijk te versterken. Mogelijkheden liggen onder ander bij een betere afstemming en bundeling van ondersteuningsactiviteiten en het scheppen van voorwaarden voor een actieve sportbeoefening, bijvoorbeeld door de aanleg van trapveldjes en het beschikbaar stellen van sportmaterialen, kennis en menskracht.

Ook moet er meer samenhang komen in de ondersteuning van het onderwijs, de buurt en de verenigingen. Voor een belangrijk deel gebeurt dit al, maar met name de verenigingsondersteuning en het coördineren van activiteiten moeten beter worden afgestemd. Het Sport(service)punt zal hierin een belangrijke rol spelen. Daarnaast zal het sportpunt als organisatie meer uitvoerende taken op zich moeten nemen.

Tussen 2005 en 2010 moet worden onderzocht wat de mogelijke consequenties van een verdere verzelfstandiging van de sportaccommodaties zijn en hoe deze in gang kan worden gezet. Er wordt naar gestreefd dat uiterlijk op 1 januari 2010 een en ander gerealiseerd is.

Dit laatste heeft gevolgen voor het gemeentelijk sportbeleid tot 2010; niet alleen accommodaties, maar ook projecten kunnen worden overgedragen aan een sportstichting. Er zullen dan concrete afspraken gemaakt moeten worden wat betreft de doelstellingen, kwaliteit en financiering. Tenslotte zal het beleid voor de periode na 2010, dat een ander gezicht krijgt, moeten worden geformuleerd.

5. 3. Visie, missie, doelstellingen en acties tot 2010

Het Gorinchemse sportbeleid wordt geconcretiseerd in een visie, missie en doelstellingen. De visie geeft het algemene uitgangspunt weer waarop het gemeentelijk sportbeleid is gebaseerd. In de missie is de opdracht aan de gemeentelijke instellingen en werkers in de sport geformuleerd, de opdracht die voortkomt uit de visie.

Naar aanleiding van die missie moeten diverse doelstellingen gehaald worden. Die doelstellingen zijn afgeleid van het door de gemeenteraad geformuleerde beleid. Subdoelen geven doelstellingen op onderdelen aan.

Acties concretiseren de doelstellingen: wat moet er precies gebeuren en waar? Criteria voor acties zijn dat zij hard, helder en haalbaar moeten zijn. Daarnaast moeten acties meetbaar zijn. Zij moeten regelmatig geëvalueerd worden. Dit impliceert dat, als een actie niet aan een van genoemde voorwaarden voldoet, deze bijgesteld moet kunnen worden.

Balans in de sport: sport tot 2010 in de gemeente Gorinchem

Visie:

Sport is goed voor alle mensen en dus goed voor de hele stad.

Missie:

Voor de Gorinchemse bevolking mogelijkheden, voorwaarden en activiteiten scheppen, bevorderen en organiseren om te stimuleren op verantwoorde wijze meer te bewegen.

Doelstellingen:

1. Stimuleren van een adequaat aanbod van sportvoorzieningen die passen bij de samenstelling, de behoefte en het draagvlak van de Gorinchemse bevolking;
2. Stimuleren van een gevarieerd aanbod aan activiteiten voor actieve en passieve sportbeoefening, passend bij de wensen en behoeften van de bevolking;
3. Bevorderen van het sportgedrag door het opnemen van sportactiviteiten en –mogelijkheden in de dagelijkse leefwereld van de burgers;
4. Stimuleren van sportprojecten, gericht op achterstandsgroepen;
5. Bevorderen van sportactiviteiten die voort kunnen vloeien uit ander gemeentelijk beleid (preventieve gezondheidszorg, minimabeleid).
6. Ontwikkelen van een nieuwe, transparante tariefstructuur, waarbij de kosten meer in verhouding komen te staan tot de opbrengsten.
7. Ontwikkelen van een nieuwe subsidiestructuur, waarbij de hoogte van subsidies uitdrukkelijk verbonden is met de mate waarin verenigingen meewerken het gemeentelijk beleid uitvoeren.
8. Overdragen van beheerstaken aan een sportstichting.

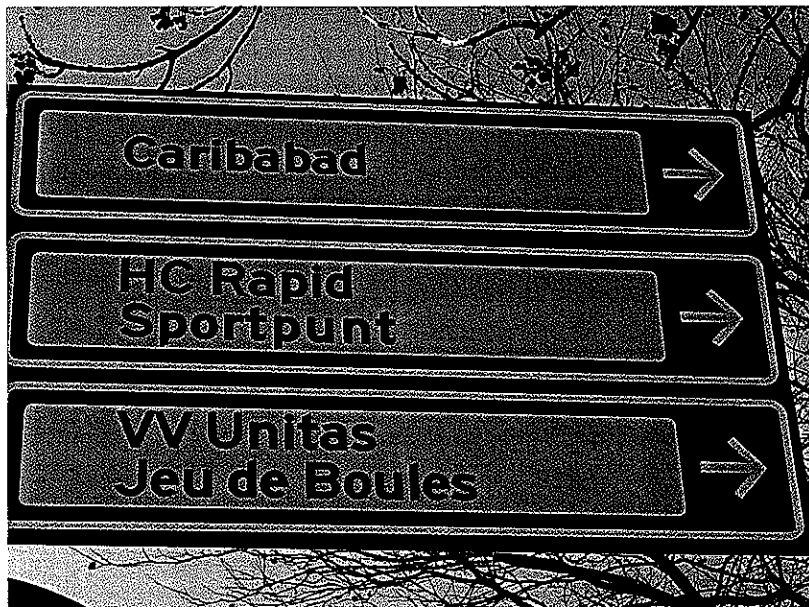
Subdoelen:

- a. Sport is een wezenlijk bestanddeel van het welzijnsbeleid;
- b. Sport moet voor iedere Gorcummer mogelijk zijn;
- c. Sportbeleid richt zich op handhaven van kwaliteit en op inspelen op gewijzigde behoeften;
- d. Als het particulier initiatief zaken goedkoper en/of doelmatiger kan organiseren, dan worden deze zaken afgestoten;
- e. Subsidies zijn ervoor:
 - enerzijds om zaken die niet dan tegen hoge kosten zouden plaatsvinden, in stand te houden (niet-kostendekkend);
 - anderzijds als stimulans om andere beleidsdoelstellingen te realiseren.

Acties:

Doelstellingen en subdoelen worden vertaald in concrete acties. Sommige acties moeten nog worden uitgewerkt en vertaald naar onderzoeken, beleidsstukken en voorstellen.

In deze nota worden, zo mogelijk, relevante beleidsacties aangegeven na elk hoofdstukonderdeel.

*Sportfaciliteiten op sportpark Molenvliet
Het grote sportpark van Gorinchem met o.a. het Cariba-bad, verenigingen en het Sportpunt*

6. Sportinfrastructuur

6.1. Georganiseerde sportbeoefening

a. Trends en ontwikkelingen

Een groeiend deel van de Nederlandse bevolking is sportactief. Het percentage sporters steeg tussen 1979 en 1999 van 53 % naar 65 %. Vooral bij vrouwen en 65-plussers steeg de sportdeelname. Ouderen zijn echte nog lang niet zo sportactief als jongeren. Hoewel het aantal sporters in de samenleving steeg, daalde het aantal per persoon beoefende sporten, het aantal sporters dat lid is van een vereniging en het aandeel wedstrijdporters.

Landelijk is binnen de verenigingen een proces van schaalvergroting op gang gekomen. Minder verenigingen krijgen meer leden, het aantal verenigingen dat bij NOC*NSF is aangesloten daalde. Een deel van de verenigingen streeft bewust naar een groter activiteitenaanbod. Veel clubs ervaren echter nog steeds grote knelpunten, met name bij het voorzien in kader en het krijgen van voldoende vrijwilligers.

Landelijk lijkt de sportsector er redelijk in geslaagd zich te ontwikkelen van een gesloten "verkoop"markt naar een open "koop"markt, maar dat gaat niet zonder problemen.

Het sportaanbod moet aansluiten bij de wensen en de behoeften van de burgers. Die wensen en behoeften zijn, zoals gesteld, de laatste jaren sterk aan veranderingen onderhevig. In het Gorinchemse zijn deze ontwikkelingen nauwelijks of niet op gang gekomen; het huidige sportaanbod van de verenigingen speelt hier nauwelijks op in.

Een van de doelen van het gemeentelijk sportbeleid is dat het aansluit bij de behoeften door de sportaanbieders niet alleen te wijzen op hun beperkte aanbod, maar hen ook te stimuleren –ook financieel- dit aanbod te verbreden.

Tabel 6.1.1. Meest beoefende sporten in Gorinchem (2004)

Sport	Jeugdleden uit Gorinchem	Jeugdleden regio	Senioren	totaal
Voetbal (4)	547	19	903	1.469
Paardensport	--	--	--	1.016
Hockey	367	33	204	604
Gymnastiek	--	--	--	486
Atletiek	82	34	263	379
Korfbal	172	23	152	347
Badminton (3)	11	5	126	250
Basketbal	108	10	122	240
Zwemmen/polo	81	53	72	206
Wielrennen	21	68	115	204
Roeien	12	8	123	143
Volleybal	50	4	78	132
Paardensport	15	--	100	115
Jeu de Boules	--	--	109	109
Tafeltennis	19	12	40	71
Handbal	22	--	41	63
Dammen	6	7	22	35
totaal	1.621	276	2.470	5.869

Opmerkingen bij de tabel:

Van de zes Gorinchemse voetbalverenigingen hebben SVW en Raptim niet gereageerd. Hun ledentallen zijn niet in deze tabel opgenomen. Geschat wordt dat Raptim 75 leden heeft en SVW 400 (waarvan ±275 spelende); het totaal aantal voetballers zou komen op ± 1.950

De schaakclub heeft ook niet gereageerd: aangenomen wordt een ledental van 25. Opvallend is dat op een totaal aantal jeugdleden van 1.897 slechts 14,5 % in de regio woont en 85,5 % in Gorinchem.

Ontwikkelingen in de tweede helft van de jaren negentig geven aanleiding om de toekomst van de sport met enige voorzichtigheid tegemoet te treden. In het licht van de vergrijzing en de ontwikkelingen in de actieve sportbeoefening lijkt stabiliteit of zelfs krimp, vooral bij verenigingssport, realistischer dan groei. Een en ander roept vraagtekens op bij de mogelijkheid om de sportdeelname, en dan vooral onder jongeren, te verhogen. Het Breedtesportproject zou zich dan ook, naast sportkennismaking en bewegingsstimulering, moeten richten op consolideren: de jeugd die al sport, stimuleren dit te blijven doen. Daarnaast kan de breedtesport-infrastructuur worden ingezet voor bewegingsstimuleren van andere aandachtsgroepen (bijvoorbeeld 55+).

Tabel 6.1.2. Verdeling van de jeugdleden per tak van sport in Gorinchem in 2004

Soort sport	4-9 jaar		10-14 jaar		15-18 jaar		totaal
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
Veldsport	283	29,2	468	48,4	215	22,2	966
Zaalsport	48	14,7	181	55,7	96	29,6	325
Veld/zaalsport	64	29,5	97	44,7	56	25,8	217
Watersport	26	19,4	79	59	29	21,6	134
Baansport	60	29,2	88	43	57	27,8	205
Overige	--	--	--	--	--	--	--
Totaal	481	26 %	913	49,4 %	453	24,6 %	1.847

Baansporten: atletiek, wielrennen

Overige: dammen, paardensport, hondensport; konden geen onderverdeling geven

Gymnastiek: OKK, met 486 jeugdleden, kon geen onderverdeling aangeven.

b. Sportverenigingen

Georganiseerde sport is sportbeoefening in verenigingsverband. Kenmerk daarvan is dat leden met elkaar sporten, met elkaar organiseren en met elkaar de club vormen. Het lidmaatschap van een vereniging houdt niet alleen in dat men actief kan sporten, maar biedt ook de mogelijkheid tot het leggen van sociale contacten via het deelnemen aan nevenactiviteiten en het komen tot zelfontwikkeling (vrijwilligerswerk, besturen). De vereniging bestaat voor, maar ook door de leden. Dit laatste geeft de georganiseerde sport een meerwaarde voor de samenleving boven de twee andere vormen van sportbeoefening. De vereniging kan bijdragen aan de realisatie van andere maatschappelijke doelen. Met name de breedtesport kan hieraan een belangrijke impuls geven. Afhankelijk van die bijdrage kan de gemeente hierin een rol spelen: voorwaardenscheppend, adviserend en/of ondersteunend, maar ook financieel.

Om te onderzoeken hoe het Gorinchemse verenigingsleven is opgebouwd is op 1 februari 2005 een mini-enquête aan 25 verenigingen, die gebruik maken van (gemeentelijke) accommodaties, verstuurd. Aan hen is gevraagd om binnen 14 dagen te reageren.

Naar aanleiding van de door hen aangeleverde gegevens is het volgende beeld ontstaan:

Tabel 6.1.3. Gemiddeld aantal leden per vereniging (2003)

Vereniging	Soort sport	Aantal leden	Landelijk gemiddeld*
Achilles	Handbal	63	125
Boulistes	Jeu de Boules	104	80
GDC	Dammen	27	27
Elzenracket	Badminton	30	93
GJS	Voetbal	663	278
GKV	Korfbal	329	166
Goba	Basketbal	217	112
Groot-Alexander	Voetbal	45	278
Hippos	Paardensport	111	63
Jan van Arckel	Wielrennen	195	122
Kynologenclub	Honden	977	--(*)
Meteoor	Volleybal	136	90

Overwaard	Tennis	--	396
OKK	Gymnastiek	476	244
PCG	Zwemmen	222	333
Rapid	Hockey	604	526
Raptim bc	Badminton	166	93
Raptim	Voetbal	--	278
R&ZV	Roeien	143	274
Schaakclub	Schaken	--	42
Typhoon	Atletiek	380	344
Sportclub Gorcum	Voetbal	56	278
ttc SNS	Tafeltennis	72	58
SVW	Voetbal	--	278
Unitas	Voetbal	626	278

*bron: Iedental NOC *NSF over 2003, publicatienummer 637, april 2004, Arnhem

*. Geen lid NOC*NSF, geen cijfers opgenomen

Van tennisvereniging Overwaard, de voetbalverenigingen SVW en Raptim en van de Schaakclub zijn geen gegevens ontvangen.

tabel 6.1.4. Ontwikkeling Iedental georganiseerde sport in Gorinchem 1984-2004
Indeling als 6.1.2

Sportsoort	1984	1990	1996	2004
Veldsporten	366	1058	1254	2182 (1577)
Zaalsporten	1131	1104	1045	1144
Veld/zaalsport	--	--	380	410
Watersporten	--	--	146	206
Baansporten	--	--	--	--
Overige	1021	994	1054	1142
Totaal				5.084

Opmerkingen: niet alle verenigingen konden exact cijfermateriaal aanleveren. Daardoor is deze tabel niet accuraat genoeg om definitieve conclusies uit te trekken.

Typhoon en Jan van Arckel (baansporten) konden helemaal geen gegevens aanleveren. Ook SVW ontbreekt.

Rapid (veldsport) alleen 2004: 604 leden.

De in dit hoofdstuk genoemde verenigingen zijn primair een sportvereniging. Nevenactiviteiten zijn belangrijk, maar mogen nooit tot hoofdactiviteit worden. De sportvereniging is niet alléén maar een sociale ontmoetingsplaats. Verenigingen waarbij deze nevenactiviteiten de hoofdactiviteit zijn, worden op geen enkele manier door de gemeente ondersteund; er wordt naar gestreefd dat deze zich als sportvereniging opheffen c.q. gaan fuseren.

Zoals al eerder beschreven is er een behoefte aan een ander sportaanbod dan traditioneel door sportverenigingen wordt aangeboden. De concurrentie neemt toe en er worden andere eisen aan de verenigingen gesteld. Hun rol verandert.

Sportmarketing is voor de verenigingen een goed middel om te komen tot een, met de tijd meegaand sportaanbod (productinnovatie).

De gemeente zal hierin een ondersteunende functie vervullen door het geven van adviezen, het financieren van een verenigingsondersteuner en het aanbieden van cursussen.

Vrijwilligerswerk vergroot de maatschappelijke participatie; door de inzet van vrijwilligers blijft de sport binnen de verenigingen betaalbaar. Echter, de bereidheid tot het verrichten van vrijwilligersfuncties neemt af. Sportverenigingen ondervinden in toenemende mate moeite om deskundig kader te verwerven en te behouden. De gemeente zal hierin een rol spelen door beroepsmatige ondersteuning, en door deskundigheidsbevordering.

Beroepsmatige ondersteuning hangt echter wel samen met de schaalgrootte van de vereniging. Alleen grotere clubs hebben voldoende financiële middelen om een betaalde functie te creëren; kleinere clubs zullen samenwerkingsverbanden moeten aangaan.

Een belangrijke speelt een beleidsplan en de taakomschrijvingen binnen de verenigingen. Een en ander kan gedaan worden via een verenigingsmonitor van de Sportraad Zuid-Holland, de gemeente kan hierbij financieel ondersteunen. Een nuttig hulpmiddel daarbij kan een doorlichting van de sportvereniging zijn op sterke en zwakke punten.

Op velerlei gebieden worden deskundigheidseisen die aan het bestuurlijke kader worden gesteld, steeds hoger. Het leiden van een sportvereniging gaat steeds meer lijken op het managen van een bedrijf.

Sport moet voor iedereen toegankelijk zijn, ook voor minima en uitkeringsgerechtigden. De vraag is in hoeverre de hoogte van de contributie een drempel vormt om lid te worden van een sportvereniging. Onderzocht is de gemiddelde hoogte van de contributie over 2004:

Tabel 6.1.5. Overzicht gemiddelde contributie bij de meest beoefende sporttakken

Sport	Senioren	Junioren (12 t/m 18)	Jeugd (tot 12 jaar)
Atletiek	145,40	106	97
Badminton (3)	147	90	78
Basketbal	180	120	70
Denksporten (GDC)	84	42	42
Gymnastiek	137	99	99
Handbal	168	96	72
Hockey	209	154	105
Jeu de Boules	50	37,50	--
Korfbal	135	107,40	65,40
Roeien	187	144	130
Tafeltennis	78	66	66
Tennis	--	--	--
Voetbal (4)	131	102	70
Volleybal	155	90	90
Waterpolo	187,50	137,90	116,70
Wielrennen	75	65	40

Daar staan tegenover de kosten die de verenigingen moeten maken om hun sport te kunnen beoefenen. De velden en gymlokalen worden gehuurd bij de gemeente; de beide sporthallen en het Caribabad bij de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties.

Tabel 6.1.6. Huurkosten verenigingen (2004)

	Huur veld(en)	Huur gymlokalen	Sporthal/zwembad	Totaal
Achilles	1.350.--	453.--	3.226.--	6.379.--
Les Boulistes	136.--	--	--	136.--
GDC		--	--	--
GJS	13.875.--	--	2.312.--	16.187.--
GKV	2.001.--	87.--	14.800.--	16.888.--
Goba	--	3.073.--	15.159.--	18.232.--
Groot-Alexander	1.460.--	--	--	1.460.--
Hippos	970.--	--	--	970.--
Jan van Arckel	--	--	--	--
Kynologenclub	1.875.--	--	--	1.875.--
De Meteor	--	--	13.200.--	13.200.--
Overwaard	--	--	--	--
OKK	--	8.120.--	2.141.--	10.261.--
PCG	--	--	34.085.--	34.085.--
Rapid	13.090.--	345.--	2.093.--	15.528.--
Raptim bc	--	--	19.868.--	19.868.--

Raptim	2.235.--	--	--	2.235.--
GR&ZV	--	135.--	--	135.--
GSC	--	--	--	--
Typhoon	11.240.--	--	2.442.--	13.682.--
SC Gorcum	1.105.--	--	--	1.105.--
TTC SNS	--	2.993.--	--	2.993.--
SVW	7.608.--	168.--	--	7.776.--
Unitas	8.900.--	400.--	--	9.300.--

Acties:

1. Hoewel het ledental van de meeste Gorinchemse verenigingen niet onder het landelijke gemiddelde ligt, worden zij gestimuleerd een actief wervingsbeleid te voeren (waarbij ondersteuning van bijvoorbeeld de Sportraad Zuid-Holland gegeven kan worden). De verenigingen met een lager aantal leden dan het landelijke gemiddelde worden gemotiveerd de sportieve activiteiten te bundelen c.q. onder te brengen bij een andere vereniging of te komen tot de oprichting van een omni-vereniging. Een dergelijke ontwikkeling kan door de gemeente financieel worden ondersteund. Uitdrukkelijk wordt gesteld dat in voorkomende gevallen naar fusie wordt gestreefd.

2. Er wordt naar gestreefd dat voor minder-draagkrachtige groepen in de Gorinchemse samenleving de hoogte van de contributie van sportverenigingen geen drempel vormt om lid te worden van een sportvereniging. Zo kan door de vereniging een korting op de contributie worden verleend, kunnen materialen en kleding om niet beschikbaar gesteld worden. Uiteraard kan er iets tegenover gesteld worden: deelnemen aan vrijwilligerswerk voor de vereniging, gedurende een bepaalde periode werkzaamheden verrichten op de accommodatie, begeleiden van jeugd, enz. Hierover kunnen met de betrokkenen contracten worden afgesloten.

3. Verenigingen die toewerken naar een multifunctionele opzet, die voorzieningen treffen om individueel sporten (meer) mogelijk te maken kunnen gesteund worden door middel van subsidies, trainingen en cursussen; daarnaast meedenken in eventuele aanpassingen van de accommodaties. Kader- en vrijwilligerswerk, vooral in de richting van opleiding en begeleiding, kan worden aangemoedigd door het verstrekken van waarderingssubsidies (zie ook hoofdstuk 10).

6.2. Ongeorganiseerde sportbeoefening

Het aantal commerciële aanbieders in Nederland is de laatste jaren aanzienlijk toegenomen. Daarnaast is er een belangrijke verschuiving zichtbaar in het beheer van gemeentelijke sportaccommodaties. Het aantal zwembaden en openluchtaccommodaties nam de afgelopen tien jaar weinig toe; wel spectaculair was de groei van multifunctionele accommodaties, tennishallen en overige sportaccommodaties (squash, fitness). De zwembaden ontwikkelden zich naar meer comfort: zonnebanken, sauna's enz., daarmee inspeland op de veranderende vrijetijdsbehoeften van Nederlanders, mede gericht op meer kwaliteit. (zie 7.1. blz. 26)

Een belangrijk facet van ongeorganiseerde sportbeoefening is sport in de wijk. Voorzieningen als een trapveldje met doelen, een volledig omheind basketbalveld of een container met sportmaterialen kunnen de jeugd uitnodigen tot het beoefenen van sport, al dan niet onder begeleiding van vrijwilligers. Ook de binnensportaccommodaties, zoals het Cariba-bad, vervullen een belangrijke functie in de invulling van de behoefte tot individueel en los van een vereniging te kunnen sporten. Aansluitend op de toenemende flexibilisering van vrijwel alle facetten van de maatschappij is het belang van ongeorganiseerde sport de laatste jaren eveneens toegenomen. Mensen stellen er prijs op zelf te kunnen bepalen waar, wanneer, met wie en ook welke sport beoefend wordt.

Helaas is het niet mogelijk de gemeentelijke gymnastieklokalen in te zetten voor ongeorganiseerde of spontane sportbeoefening. Deze zalen zijn voor het grootste deel van de dag in gebruik door het onderwijs of door verenigingen; daarnaast is er een vorm van toezicht nodig bij spontaan gebruik. Het is wel denkbaar dat de gemeente zorgt voor voldoende trapveldjes, skateplekken en ontmoetingsplaatsen waar de jeugd, zonder een dwingende organisatievorm, kan sporten. Het is zelfs niet ondenkbaar dat een minigolfcourse wordt aangelegd. Er is al overleg om te komen tot een Johan

Cruyff-court (d.i. een kunststof multifunctioneel trapveldje); de gemeente Gorinchem staat hiervoor op een wachtlijst.

De toenemende belangstelling voor ongeorganiseerde sport geeft uiting aan deze wensen van de sportconsument. Op dit gebied is dan ook te zien dat particuliere initiatieven genomen worden om de in de ontstane vraag te voorzien. Voorbeelden hiervan zijn de stichting Skate 4 fun en de twee nieuwe sportscholen die de afgelopen jaren in Gorinchem met hun activiteiten zijn gestart.

Doelstelling voor het stimuleren van ongeorganiseerde sportbeoefening tot het jaar 2010 is het bevorderen van stichten en onderhouden van voorzieningen voor sport in de wijken, evenals het bevorderen van een evenwichtig aanbod van commerciële particuliere sportvoorzieningen en activiteiten. In het bijzonder de jeugd, achterstandsgroepen en ouderen kunnen, door deelname aan diverse wijkprojecten, worden gestimuleerd tot meer en beter bewegen. Uitgangspunt is ook hier dat de gemeente niet doet wat het particuliere initiatief kan oppakken. Echter, daar waar het particuliere initiatief kansen laat liggen, zal de gemeente stimulerend optreden.

Actie:

4. Voldoende trapveldjes in de wijken, waar spontaan sportbeoefening kan plaatsvinden. In het kader van de BOS komen tot "Sport-uitgiftepunten" van materialen, waar onder begeleiding van een vrijwilliger, mee gesport kan worden. De sportbus ook na 2007 laten rijden; bezien of sportinstuiven op meerdere plaatsen kunnen plaatsvinden.

5. De organisatie, uitvoering of coördinatie vindt thans nog plaats via de gemeente. Uiterlijk in 2010 moet deze plaatsvinden vanuit de Sportstichting (Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties). Door de gemeente kan er financiële ondersteuning van diverse deelprojecten plaatsvinden, ondersteuning die vaak noodzakelijk is om organisaties net even over de drempel te helpen. Aanvragen hiertoe lopen vanaf 2010 via de coördinerende organisatie (SGS, Sportpunt).

6.3 Stimuleringsprojecten

In 1999 heeft de staatssecretaris van VWS in de Beleidsbrief Breedtesport als uitgangspunt genomen dat sport een maatschappelijke functie heeft en dat die beter moet worden benut.

Wil de sport de haar toegedichte rol optimaal vervullen, dan moet zij op lokaal niveau versterkt worden.

Het sportbeleid in Gorinchem was tot op dat moment vooral vraaggericht: de verenigingen konden verzoeken indienen om projecten (financieel) te ondersteunen. Op beperkte schaal werden stimuleringsprojecten voor het onderwijs opgezet en uitgevoerd (Zwemtienkamp, Schoolsport-kennismakingsdag); deze activiteiten werden opgezet en uitgevoerd door stagiaires van het CIOS en door vrijwilligers. Natuurlijk was er de jaarlijkse schoolsportkalender, ingevuld door de Gorinchemse verenigingen.

Dit alles leidde niet altijd tot een open, actief en bruisend sportleven. De Gorinchemse verenigingen waren –en zijn nog steeds- sterk naar binnen gericht, vrij gesloten en traditioneel en willen het liefst zo min mogelijk bemoeienis van buiten. De verwachting van de gemeente dat verenigingen zelf met projecten en ideeën zouden komen die dan financieel werden ondersteund, werd niet waargemaakt. Er kwamen vrijwel geen initiatieven vanuit het veld. Een aantal verenigingen meldde bovendien dat zij niet op nieuwe jeugdleden zaten te wachten: bovendien was er té weinig kader om eventuele nieuwe leden goed op te kunnen vangen. Daarnaast speelde mee dat er te weinig en te dure binnenaccommodaties waren voor de binnenverenigingen om iedereen te kunnen laten trainen c.q. deel te laten nemen aan de competitie.

Deze houding werkte eind jaren '90 ook door in de diverse stimuleringsprojecten: verenigingen waren moeilijk te bewegen aan dergelijke projecten mee te werken.

Gelukkig waren er ook uitzonderingen, zoals bijvoorbeeld bij Rapid (hockey) en De Meteor (volleybal).

In 2001 stemde de raad in met het Projectplan Breedtesport en verliet daarmee min of meer het uitgangspunt van het terughoudend sportbeleid. Het project was duidelijk aanbodgericht en de raad besloot hiermee dat er meer sturing gegeven moest worden aan bewegen voor de jeugd.

Doelstelling van het project is intensivering van sport voor de jeugd. Daarbij moeten omstandigheden gecreëerd worden die bijdragen aan het ontwikkeling- en groeiproces van jeugdigen en uitval voorkomen en aanpakken. Bij de jeugd in de basisschoolleeftijd moet meer de basis gelegd worden voor actieve sportdeelname op latere leeftijd. Voor de oudere jeugd (12-18 jaar) moeten mogelijkheden ontwikkeld worden om, al dan niet in verenigingsverband, meer aan sport en bewegen te gaan doen. Deze groep zoekt nu meer en meer een eigen weg in de sport, waarbij de huidige verenigingsstructuur niet meer tegemoet komt aan hun wensen. Of zij sport weinig of niet, met gevolgen voor de gezondheid en het sociale verkeer.

Vanaf 1 januari 2002 zijn een aantal projecten geïnitieerd en uitgevoerd. Eén keer per maand wordt op het hockeycomplex Molenvliet een sportinstuif voor de jeugd gehouden:

Tabel 6.3.1. Sportinstuiven 2004

	Aantal deelnemers
Kwartaal 1	165
Kwartaal 2	124
Kwartaal 3	70
Kwartaal 4	60
Totaal	419

Daarnaast rijdt de sportbus elke 2de, 3de en 4de woensdag van de maand door de wijk. Deze bus bevat een groot aantal sportartikelen. Samen met de sportmedewerker van Arkelstad worden deze materialen en activiteiten aangeboden.

Tabel 6.3.2. Sporten in de wijk (BOS) 2004

	Haarwijk/Gildenwijk	Oost (Wijkpark)
Januari	24	35
Februari	34	57
Maart	30	106
April	24	178
Mei	30	65
Juni	11	24
Juli	geen activiteiten	geen activiteiten
Augustus	geen activiteiten	geen activiteiten
September	36	20
Oktober	0	75
November	30	26
December	42	23
Totaal	261	609

Deze activiteit voldoet aan een grote behoefte; er wordt over gedacht om deze uit te breiden met vaste sportpunten in de wijken, waar sportmateriaal is opgeslagen en waar kinderen, onder begeleiding van een vaste vrijwilliger, op tijden gebruik van kunnen maken.

Er zijn projecten opgezet om kinderen bekend te maken met de Gorinchemse verenigingen en met de sport die zij beoefenen. Daarbij was het ook van belang dat de verenigingen zich openstellen voor nieuwkomers. Dit nu is nog steeds niet altijd het geval: sommige verenigingen nemen enthousiast deel aan de projecten, (volleybal, korfbal, hockey, handbal, tennis); andere zijn weer zeer terughoudend. Opmerkelijk is dat er vrijwel geen respons komt van de voetbalverenigingen, noch van de kleine, noch van de grote.

Tabel 6.3.3. Elf-sportentocht 2004 (Verenigingsstimulering)

Activiteit	Deelnemers
Volleybal	100
Instuif Rolstoelhockey	74

Handbal	39
Zwemmen	66
Korfbal	58
Sportbus	141
Hockey	73
Tennis	103
Eindavond	205
Totaal	859 sportmomenten 350 verschillende deelnemers

Acties:

6. Sportstimulering is en blijft een zaak van voorwaarden scheppen. Het Breedtesportproject zal, ook na 2007, op een of andere manier worden voortgezet, waarbij er mogelijk een koppeling gelegd kan worden met de Bosregeling.

De stimulering blijft, wat de gemeente betreft, beperkt tot het aanvragen en verstrekken van subsidies; de uitwerking en uitvoering van de verschillende projecten geschiedt door het Sportpunt een sportstichting of de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties.

Wat betreft initiatieven van derden zal worden bezien in hoeverre deze gerelateerd zijn aan het gemeentelijk beleid en deze zal, zo mogelijk, financiële ondersteuning worden geboden. Gestimuleerd wordt dat particulier initiatief (verenigingen) projecten opzetten en uitvoeren.

6.4 Sport en het onderwijs

6.4.1. Gymnastiekonderwijs

Onafhankelijk van de onderwijssoort zijn alle scholen verplicht het vak bewegingsonderwijs in het lesrooster op te nemen. Er zijn minimumnormen vastgesteld wat betreft het aantal klokuren. Het minimum verschilt per schoolsoort:

- a. Basisonderwijs 1,5 klokuur per week per groep 6 jaar en ouder
- b. Speciaal basisonderwijs 2,25 klokuur per week per groep 6 jaar en ouder
- c. speciaal en voortgezet speciaal onderwijs 2,25 klokuur per week
- d. voortgezet en speciaal voortgezet onderwijs 3 klokuren.

Op de basisscholen wordt gymnastiekonderwijs verzorgd door de klassenleerkrachten, die hiertoe bevoegd zijn, meestal door middel van de aantekening j, of door een vakleerkracht. In 2001 is het bewegingsonderwijs op de Pabo's versmald; de bevoegdheid is beperkt tot het geven van het vak gymnastiek aan de eerste twee groepen van het basisonderwijs, de z.g. "smalle" leergang. De zittende leraren primair onderwijs blijven bevoegd om bewegingsonderwijs aan alle groepen te geven. De pas afgestudeerde leraren kunnen de brede, volledige bevoegdheid alsnog verkrijgen door het volgen van een postinitieel scholingstraject.

Het doel van deze maatregel is het verbeteren van de kwaliteit van het bewegingsonderwijs. Echter, de vraag is in hoeverre dit effect zal sorteren. Was het bewegingsonderwijs bij een groot aantal oude, zittende leraren al niet van al te hoge kwaliteit (immers, de maatregel is bedoeld om die kwaliteit te verbeteren), het is nog zeer de vraag of en wanneer de nieuw-afgestudeerden het scholingstraject zullen gaan volgen.

Dit kan op de langere termijn leiden tot een tekort aan bevoegde leraren.

Vakleerkrachten openbaar basisonderwijs

Bij het openbaar basisonderwijs zijn 5 vakleerkrachten gymnastiek werkzaam, waarvan 1 met een tijdelijke aanstelling.

vakdocent	FTE's aanstelling
1	0,6396
2	0,2715
3	0,5197
4	0,4696
5	0,1252

Deze docenten zijn werkzaam op de volgende scholen/locaties: Tweemaster, Floris van Dalemschool, De Poorter, Graaf Reinaldschool, Rotonde, Anne Frankschool en JP Waaleschool. Zij geven les aan bovenbouwgroepen (6, 7 en 8).

Actie:

7. Ernaar streven dat het aantal vakleerkrachten op het basisonderwijs wordt uitgebreid en deze met name in die groepen inzetten waar de leerkrachten primair onderwijs niet de 'brede' bevoegdheid" dan wel de oude aantekening j heeft.

Op de langere termijn stimuleren dat leerkrachten de opleiding voor de brede bevoegdheid gaan volgen.

6.4.2. Schoolzwemmen

De regel is dat van elke school één groep gedurende één schooljaar I lesuur zwemonderwijs krijgt. Het is aan de scholen zelf om te bepalen welke groep deze lessen volgt. Soms is dit groep 3; bij een andere school weer groep 4. Alle openbare basisscholen in de gemeente Gorinchem (8) doen aan schoolzwemmen mee. Er is geen verschil tussen openbare en speciaal/bijzonder onderwijs.

Alle Gorinchemse schoolbesturen voor basisonderwijs hebben met de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties in 2003 het protocol schoolzwemmen ondertekend, met als doel de onderlinge taken en verantwoordelijkheden duidelijk te maken, waarmee de veiligheid voor de kinderen zoveel mogelijk gewaarborgd is. Het zwemonderwijs wordt uitgevoerd volgens een door het zwembad vastgesteld werkplan schoolzwemmen.

In het protocol is gesteld dat zwemvaardigheid een groot goed is. Het is belangrijk dat kinderen dit in schoolverband aanleren en zwemdiploma's kunnen behalen.

Het protocol verwijst in deze alleen naar het werkplan; er zijn geen concrete afspraken in gemaakt over de tijd waarin een diploma gehaald moet worden, eventuele acties als dit niet binnen de termijn lukt of de kwaliteit van de zwemlessen.

In het verleden is al eens aangegeven dat voor een kind, dat start met schoolzwemmen zonder diploma, de periode té kort is om het A-diploma te behalen.

Schoolzwemmen is echter wel een grote stimulans om later een of meerdere diploma's te halen; daarnaast is het een uitstekend middel om kennis te maken met zwemmen en de diverse watersporten.

In 2004 namen 17 scholen deel aan de lessen schoolzwemmen. In het overzicht is opgenomen hoeveel leerlingen in totaal deelnamen aan de lessen (gerekend naar aantal lessen).

School	Totaal aantal leerlingen 2003	Totaal per 2004	Per maand 2004 (gemiddeld)*
Regenboog	3883	3642	331
Samen onderweg	1433	1515	138
Baanbreker	1774	1228	112
Beatrix/Burcht	4500	3749	341
Rotonde	2194	1800	163
Meander	2962	2962	269
Tamboerijn	184	287	26
Graaf Reinald	2425	1730	157
Cirkel	3291	3664	330
Mariëngaarde	1272	1379	125
Ds. Koelman	3208	2616	238
Regenboog		754	69

Floris van Dalem	844	957	87
Tweemaster	1039	1054	96
Kleine wereld	1395	1211	110
MKD	329	180	16
Lingewaal	2583	2589	235
Totaal	33316	31317	2847

*maandgemiddelde is berekend over 11 maanden; maand juli i.v.m. schoolvakanties niet meegenomen.

Naast schoolzwemmen verzorgt het Cariba-bad ook zwemlessen. Zes lessen van één uur kosten € 40,20; het is niet exact aan te geven hoeveel zwemlessen van een uur een kind gemiddeld nodig heeft om een diploma te behalen, maar voor het behalen van het A-diploma wordt ervan uitgegaan dat er 40-60 lessen nodig zijn.

Tabel 6.4.2. Overzicht behaalde zwemdiploma's 2004 (A, B en C)

	kinderen	Overigen	Totaal
Diploma A	817	37	854
Diploma B	744	22	766
Diploma C	425	37	462
Totaal	1986	96	2082

Het aantal diploma's A, B en C behaald tijdens de lessen schoolzwemmen bedroeg 366; 1620 diploma's werden behaald na particuliere zwemlessen.

Het totaal aantal behaalde zwemdiploma's in 2004 –ongeacht welk niveau of welke leeftijd– bedroeg 2547. Dit is inclusief de diploma's Zwemvaardigheid. 473 Diploma's werden behaald tijdens de lessen schoolzwemmen.

Actie:

8. Het zwemonderwijs zodanig inrichten dat elk Gorinchems kind aan het eind van de basisschoolleeftijd minimaal één zwemdiploma heeft behaald.

6.4.3. Specifieke schoolprojecten

a. Klas op wielen

Een project van de Sportraad Zuid-Holland.

Topsporters met een handicap geven voorlichting over diverse handicaps en de sportmogelijkheden en praten over hun eigen ervaringen. Dit wordt ondersteund door speciale activiteiten.

Diverse sporten worden gedemonstreerd en leerlingen maken ermee kennis.

Dit project is bedoeld voor de groepen 8 van het basisonderwijs. Gestart in 1998 en in het schooljaar 2003-2004 voor de 5de keer uitgevoerd.

Het project bestaat uit een theoretisch gedeelte in de klas en een praktisch deel in de gymzaal.

Tijdens dit laatste deel maken de kinderen kennis met aangepast sporten (sportrolstoelen), ervaren wat het is om te sporten in een rolstoel en tegen welke "problemen" de aangepast sporter kan aanlopen.

In 2004 hebben 12 scholen aan dit project meegedaan.

In totaal hebben 437 leerlingen kennis gemaakt met Aangepast sporten

b. Kies voor hart en sport

Het project "Kies voor hart en sport" is een deelproject van het Breedtesportproject en wordt dan ook van uit de BSI gefinancierd.

Het project heeft tot doel kinderen in de leeftijd van 10 t/m 12 jaar gericht en blijvend te motiveren om in de vrije tijd, op vrijwillige basis, deel te nemen aan sportactiviteiten. Uitgangspunt hierbij is dat, als kinderen een activiteit of sport vinden waarbij ze zich goed voelen er een grotere kans is dat ze sport

als een wezenlijk onderdeel van hun dagelijks leven blijven beschouwen. Ook als de concurrentie van andere activiteiten groter wordt.

Binnen het project worden de kinderen in de gelegenheid gesteld om, na een uitgebreid lesprogramma met gezondheids- en sportvoorlichting, vrijblijvend met diverse sport en bewegingsactiviteiten kennis te maken. De kinderen leren hierdoor meer bewust te kiezen voor de sport die hem/haar het beste past.

Daarnaast streeft het project ernaar om een effectieve en structurele samenwerking te realiseren tussen lokale en provinciale organisatie die zich inspannen op het terrein van jongeren, sport en bewegen en gezondheidsvoorlichting.

Met het lespakket kan het thema gezondheid extra aandacht krijgen. Het materiaal bestaat uit drie modules: Hart, sport en gezondheid (2 lessen), Sportvoorlichting en –oriëntatie (2 lessen) en sportintrodactie (3 lessen in het gymnastieklokaal). Aansluitend daarop kunnen de kinderen een aantal kennismakingslessen bijwonen bij de sportvereniging van hun keuze.

Het project is voor de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs en vond voor het eerst plaats in het schooljaar 2003/2004. In 2004 is het project voor de tweede maal gestart, dit keer voor de groepen 6 en 7.

Tabel 6.4.3. Kies voor Hart en Sport 2004 (Onderwijsproject)

Onderdeel	Deelnemers	
Theorie (3 modules)	701	
Praktijk:		
Volleybal		25
Streetdance		17
Hockey		12
Conditietraining		12
Korfbal		4
Vrijetijdsspelen		3
Golf		7
Tumbling springen		27
Zwemmen		7
Basketbal		11
Softbal		11
Tennis		30
Scouting		8
Circus en vrije tijd		14
Wielrennen		1
Totaal	701	189

Actie:

- Bevorderen dat op de basisscholen sportstimuleringsprojecten worden opgezet c.q. worden vervolgd. Daarbij genieten kennismaking- en gezondheidsprojecten de voorkeur. Een en ander op te zetten in nauwe samenwerking met de Gorinchemse sportverenigingen, die daarvoor een financiële vergoeding kunnen krijgen.

7. Sportaccommodaties

7.1. Van Rappardhal, Oosterblik en Caribabad

a. Van Rappardhal

Deze sporthal stamt uit de jaren '50. In 1996 is de hal ingrijpend gerenoveerd om te voldoen aan de eisen die men aan een moderne sporthal kan stellen. Installaties zijn vernieuwd, er werd een compleet nieuwe vloer aangelegd, kleedkamers en overige ruimten zijn gerenoveerd en de horeca-afdeling kreeg een moderne uitstraling.

Overdag wordt de hal veelvuldig gebruikt door het onderwijs, ondanks dat er nog een aantal gymnastieklokalen in de directe omgeving zijn. Ook verenigingen maken, wat betreft training en competitiewedstrijden, veelvuldig van de Van Rappardhal gebruik. In 2005 zal de gymzaal van het gymnasium (Sparta) verdwijnen; in de Vroedschapstraat zal een nieuw gymlokaal in gebruik genomen worden. Dit laatste echter valt niet meer onder de gemeente: de huurprijs zal, zo wordt verwacht, hoger zijn dan die van een bestaand gymnastieklokaal, maar lager dan de uurprijs voor de Van Rappardhal.

In dat laatste geval verwacht de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties dat de exploitatie van het nieuwe gymlokaal een negatief effect zal hebben op de verhuur van de sporthal ten behoeve van trainingsuren voor verenigingen.

Tabel 7.1.1. Bezetting Van Rappardhal

	1998	2000	2002	2004
Onderwijs	15,91	14,71	16,26	18,9
Verenigingen	16,12	17,31	18,18	18,41
Derden	4,59	6,12	5,99	3,78
Totaal	36,62	38,43	40,42	41,09

b. Oosterblik

Sporthal De Oosterblik is gebouwd in 1993; de exploitatie van deze sporthal is ondergebracht in de Stichting Caribabad, die in dat jaar de naam kreeg Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties. Veel gymnastieklessen vinden plaats in de Oosterblik; er zijn slechts 2 gymnastieklokalen in deze wijk aanwezig (Traverse en Elzenhof). Daarnaast wordt er door verenigingen druk van deze hal gebruik gemaakt, zowel voor trainingen (wegens gebrek aan goedkopere gymnastiekzalen) en wedstrijden.

Beide sporthallen worden verhuurd aan derden; er mogen een beperkt aantal evenementen per jaar plaatsvinden. Door het strengere reclamebeleid is de belangstelling hiervoor minder geworden (voor rommelmarkten mag geen reclame meer gemaakt worden langs de openbare weg); bovendien zijn de eisen van de brandweer strenger na 1 januari 2002.

Voor beide accommodaties geldt dat een groot aantal aanpassingen noodzakelijk is om van de brandweer een gebruiksvergunning te krijgen.

Tabel 7.1.2. Bezetting Oosterblik

	1998	2000	2002	2004
Onderwijs	13,62	16,77	16,74	18,52
Verenigingen	23,96	22,35	22,74	24,55
Derden	11,17	11,35	8,94	8,52
Totaal	48,75	50,48	51,59	51,59

c. Cariba-bad

Het Cariba-bad is een subtropisch zwembad, waarvan de exploitatie vanaf de bouw in 1988 is ondergebracht in een stichting. In 1997 was er sprake van product vernieuwing om de marktpositie te kunnen behouden en de tekorten zo klein mogelijk te laten zijn. Er is voor gekozen om niet met de overige tropische zwembaden in de regio te concurreren. Het zwembad is uitgebreid met een gezondheid- en een peuterhoek.

Thans -2005- worden de technische installaties, die afgeschreven en versleten zijn, vernieuwd en worden er aanpassingen gedaan aan het gebouw zelf.

Plannen om het bad uit te breiden met een sporthal konden niet worden gerealiseerd omdat de (negatieve) exploitatie gesubsidieerd zou moeten worden. Dit gold ook voor de uitbreiding met een tennishal.

Een fitnesscentrum, dat wel zou leiden tot een positieve exploitatie, kon niet worden gerealiseerd wegens bezwaren van de Gorinchemse sportschoolhouders.

Tabel 7.1.3. Bezetting Cariba-bad

	1998	2000	2002	2004
Recreatief zwemmen	178.387	179.431	177.824	178.052
Verenigingen	27.997	27.205	24.119	25.993
Scholen	30.865	32.380	33.850	31.317
Doelgroepen	38.269	40.428	40.295	38.508
Leszwemmen	54.820	55.202	47.540	49.950
Zonnebanken	5.681	5.611	6.475	5.248
Totaal	336019	340.257	330.098	329.090

Sporthallen en zwembad zijn eigendom van de gemeente, de exploitatie is in handen van de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties. Het is een landelijk gegeven dat sporthallen en zwembaden niet te exploiteren zijn zonder aanvullende subsidie of activiteiten.

Tegen het opzetten van winstgevendende activiteiten in multifunctionele accommodaties bestaan nu en in het verleden bezwaren omdat deze valse concurrentie zou zijn; bovendien is het exploitatieresultaat vaak zodanig dat vanuit dit soort activiteiten vrijwel nooit een positief exploitatieresultaat te verkrijgen is.

Omdat de gebouwen eigendom zijn van de gemeente betaalt de Stichting huur. Het toegekende subsidiebedrag, verminderd met de huur, is het bedrag dat de Stichting daadwerkelijk ontvangt. Deze "restant"subsidie stijgt na 2002, omdat sinds april 2003 de Elzenhof meegenomen is in de exploitatie. In 2004 moest extra personeel worden aangenomen wegens wettelijke maatregelen wat betreft het houden van toezicht in het zwembad (opgelegd door het Ministerie van VWS). Daarbij daalde de huur omdat de BTW-constructie voor de sporthallen gewijzigd is.

Tabel 7.1.4. Subsidie SGS

	Huur	Subsidie	Resteert
1998	446.751	610.799	164.048
2000	451.822	630.952	179.130
2002	461.841	679.652	217.811
2004	432.526	800.990	368.464

7.2. Gymlokalen

De gemeente is eigenaar, beheert en onderhoudt zeven gymnastieklokalen te weten:

Hiemstralaan
Heerenlaantje
De Ruyterstraat

Traverse
Sparta
Stalkaarsen
Joh. van Egmondstraat

Zes van deze lokalen worden regelmatig aan derden verhuurd. Over het gymlokaal aan de Stalkaarsen is in het verleden (stilzwijgend) afgesproken dat dit lokaal niet verhuurd wordt aan derden, maar volledig ter beschikking staat van de school ten behoeve van hun activiteiten.

Het gymlokaal aan het Sparta (gymnasium) valt niet meer onder de verantwoordelijkheid van de gemeente, maar wordt nog wel door de gemeente verhuurd aan derden. Het zal met ingang van het schooljaar 2005-2006 niet meer beschikbaar zijn en worden gesloopt. Het nieuwe gymnasium aan de Vroedschapstraat krijgt een nieuw gymlokaal, doch dit zal worden geëxploiteerd door WLZ (Wonen, Leren, Zorg).

Dit kan enige wrijving opleveren: verenigingen die thans het lokaal aan het Sparta huren betalen een relatief lagere huur dan WLZ mogelijk zal berekenen.

De huur van de nabij gelegen Van Rappardhal is waarschijnlijk weer hoger dan die welke WLZ berekent. Dit kan voor de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties negatief uitwerken naar de huuropbrengsten.

Ingang gymlokaal Herman de Ruyterstraat

Tabel 7.2.1. Kosten gymlokalen (2004)

	Huisvesting	Materiële instandhouding	Af: Opbrengst derden	Kosten
Herman de Ruyterstraat	16.396	15.927	2.700	29.623
Johan van Egmondstraat	19.080	19.502	3.275	35.307
Heerenlaantje	22.225	17.804	5.000	35.029
Stalkaarsen	5.316	10.866	--	16.182
Hiemstralaan	31.598	37.077	9.075	59.600
Traverse	8.735	18.011	5.000	21.746
Totaal	103.350	119.187	25.050	197,487

In deze kosten zijn o.a. opgenomen de kapitaallasten per lokatie en de toegerekende uren.

De afgelopen jaren is er behoorlijk in de gymaccommodaties geïnvesteerd. Veel is al gerealiseerd, echter, door de hoge graad van verhuur slijt het materiaal ook snel. Beleid is dat de zalen zijn uitgerust

met materialen en toestellen zoals door het ministerie van Onderwijs wordt voorgeschreven voor de basisscholen (uitzondering uiteraard voor het gymnasium).

Eventuele extra toestellen (Rohnraderen, matten, spanbrug, brug met ongelijke leggers, paard, enz) komen voor rekening en verantwoording van de huurder, evenals het gebruik van deze toestellen.

Jaarlijks vindt inspectie van de gymnastiekzalen plaats en aan de hand van de beoordeling wordt een plan opgesteld voor vervanging, aanvulling en onderhoud van de typische les- en spelmaterialen en – toestellen.

De zalen zijn voor het laatst gekeurd in 2004. Bij alle zalen werd de toestand van de toestellen als – goed- gekwalificeerd. Er waren echter wel wat afkeuringen (toestellen welke niet meer gebruikt mogen worden als zijnde onveilig):

Tabel 7.2.2. Aantal afgekeurde toestellen in 2004

Zaal:	Aantal afkeuringen
Traverse	7
Hiemstralaan	2
Johan van Egmondstraat	1
De Ruijterstraat	2
Heerenlaantje	1
Stalkaarsen	-

De zaal aan de Traverse is een beetje een “zorgenkind”. Intensief gebruik en vrijwel geen controle leiden tot grote slijtage aan materiaal en zaal. Er is al enige malen contact geweest met de gebruikers, maar er is nog geen zicht op verbetering.

Door de bezuinigingen op de gymnastiekmaterialen zullen de komende jaren prioriteiten moeten worden gesteld.

Ook de gymnastieklokalen zijn niet kostendekkend te verhuren. De tarieven die gehanteerd worden zijn aan de lage kant; de verhuur aan derden is vrijwel optimaal.

Overdag worden de lokalen gebruikt door het onderwijs.

Tabel 7.2.2. Verhuur aan derden (1ste halfjaar 2005)

Dag	Egmondstr.	Heerenln.	Hiemstraln.	Ruyterstr.	Sparta	Traverse
Ma	19.30-22.30	13.00-14.30 18.00-19.30	19.30-23.30	18.00-20.00	19.00-21.00	17.30-21.00
Di	16.00-21.30	18.30-21.30	15.00-17.00 18.00-21.45	19.00-21.15	18.00-20.30	15.30-22.00
Woe	13.30-22.30	17.30-22.00	14.00-17.00 18.45-22.00	18.30-22.00	18.00-21.00	16.00-21.00
Do	18.30-22.00		15.00-17.30 19.00-22.00	15.30-16.30 19.00-20.30	15.30-16.30 18.00-21.00	16.00-22.00
vrij	18.00-20.30	18.00-22.00	18.30-23.30		18.00-21.00	16.00-22.00
Za	9.30-10.30 14.00-15.00		14.00-17.00	10.00-12.00		9.00-12.00

Actie:

10. Beheer, onderhoud en exploitatie van de gymnastieklokalen verzelfstandigen en uiterlijk 2010 overdragen aan de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties. Omdat de zalen niet budgettair neutraal te exploiteren zijn, onderzoeken in hoeverre de gemeente een financiële bijdrage zal leveren. Tot 2010 de voorgestelde tariefsstructuur hanteren.

Zie ook 7.5.1: Beheer Sportaccommodaties

7.3. Buitenaccommodaties

De gemeente beschikt over drie sportcomplexen: Mollenburg, Dalem en Molenvliet. Deze laatste wordt door de Schelluinse vliet in twee delen verdeeld: -noord en -zuid. Het tenniscomplex –velden en banen- zijn volledig eigendom van de vereniging Overwaard; de Jarino-hal is particulier bezit. Hierin speelt de bowlingvereniging; de tennisbanen zijn enkele jaren geleden omgebouwd tot Piratenland, een evenement voor kinderen.

Tabel 7.3.1. Gorinchemse sportcomplexen

Molenvliet-noord	Molenvliet-zuid	Mollenburg	Dalem
Typhoon (atletiek) Rapid (hockey) Multifunctieveld Unitas (voetbal) Les Boulistes Achilles (handbal) Cariba-bad Sportpunt	GKV (korfbal) Raptim (voetbal) Groot-Alexander Sportclub Gorcum GSV (scheidsrechters)	SVW (voetbal)	GJS (voetbal)
	Jarino-hal	Overwaard (tennis)	

7.3.2. Herindeling sportcomplexen

In 1999 heeft de gemeenteraad besloten te komen tot een herindeling van de Gorinchemse sportcomplexen. Uitgangspunt daarbij was te komen tot een zo economisch mogelijk gebruik van de aanwezige velden. Op sportpark Molenvliet waren velden teveel; GJS had dringend behoefte aan een 4de veld en het sportcomplex Voermanstraat (Achilles) was dringend aan renovatie toe. Financiering werd gevonden in de verkaveling van sportcomplex Mollenburg voor woningbouw. Korfbalvereniging GKV verhuist naar Molenvliet-zuid, naar het overtollige 1ste veld van Raptim. GKV krijgt daar de beschikking over een kunststof korfbalveld en een nieuw onderkomen. De scheidsrechters (GSV) verhuizen eveneens naar Molenvliet-zuid. Achilles krijgt een plaats op een deel van het trainingsveld van Unitas, dat volgens de normen voor één kwart te groot is en bovendien ook dringend aan renovatie toe is. GJS tenslotte krijgt een nieuw 4de veld; het 3de veld wordt voorzien van verlichting en "omgebouwd" tot wetra-achtig veld, zodat het ook als trainingsveld te gebruiken is.

De verhuizing van SVW bleef lange tijd onzeker. Diverse locaties zijn onderzocht: Dalem (bij GJS); Gorinchem-oost en Molenvliet-zuid. In 2004 heeft de gemeenteraad uiteindelijk besloten dat SVW moet verhuizen naar Molenvliet-zuid. Een nauwe samenwerking tussen de vier daar aanwezige voetbalverenigingen ligt dan in de lijn der verwachtingen. De verhuizing moet in 2007 rond zijn.

Dan beschikt Gorinchem over twee sportcomplexen. Op Molenvliet zijn uitgebreide mogelijkheden om te sporten, bovendien ligt hier het Cariba-bad. Het complex Dalem zal alleen door GJS gebruikt worden; andere sporten dan de voetbalsport zullen hier niet plaatsvinden.

Actie:

11. Verhuizen van SVW naar Molenvliet-zuid.

7.3.3. Wijkvoorzieningen

Onder wijkvoorzieningen vallen accommodaties voor de vrije sportbeoefening. Te denken valt dan aan trap- en speelveldjes, basketbalveldjes en skate-voorzieningen. Deze voorzieningen hebben een wijkfunctie, omdat zij worden benut voor het spontane spel- en sportgedrag in de directe woonomgeving. Daarbij gaat het om sportactiviteiten waaraan men alleen dicht aan huis deelneemt.

Bij de ontwikkeling van het aanbod moet worden ingespeeld op de behoeften van de bewoners van de betreffende buurt.

Zestien locaties hebben de mogelijkheid om ontwikkeld te worden tot trapveldjes of zijn reeds als zodanig ingericht.

Wijk	Aantal mogelijke trapveldjes
Laag-Dalem	3
Wijdschild	2
Lingewijk	1
Haarwijk/Schutterswijk	1
Stalkaarsen	4
Gildenwijk	1
Vroedschapswijk	-
Binnenstad	3

In de Vroedschapswijk ligt het oude veld van Achilles. Thans wordt daar de nieuwbouw voor het gymnasium gerealiseerd. Het is nog niet duidelijk of, zodra deze nieuwbouw gereed is, het sportveld ook als trapveld voor de buurt gebruikt kan worden of dat dit veld alleen beschikbaar is voor het gymnasium.

In de Binnenstad is het terrein Buiten de Waterpoort meegenomen.

In het overzicht zijn ook de skate-voorzieningen meegenomen. Thans wordt gedacht aan de aanleg van een dergelijke voorziening bij het sportpark van GJS.

Uit bovenstaand inventarisatie blijkt dat sommige wijken onderbedeeld zijn wat betreft trapveldjes. Vooral in de Haarwijk/Schutterswijk en de Gildenwijk is het wenselijk dat hier meer accommodatie komt. Ook in Oost is té weinig groen om een balletje te kunnen trappen. Het ziet ernaar uit dat bij de realisatie van Hoog-Dalem er voldoende speelgroen wordt aangelegd.

Naar aanleiding van het Gorinchemse breedtesportproject en de aanleg van een multifunctioneel veld bij het Sportpunt is er contact geweest met de Stichting Cruyff courts om te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is om in Gorinchem te komen tot de realisatie van een z.g. Cruyff-court (een kunststof voetbalveldje in een wijk).

Acties:

12. Aanleggen van trap- en speelveldjes daar waar deze ontbreken. Stimuleren van het gebruik van deze veldjes voor Breedtesport-activiteiten. Aanleg van een Cruyff-court.

Multifunctioneel veld bij het Sportpunt

7.3.4. Sportvelden

Kunststof velden worden gebruikt door hockeyclub Rapid (2,5) en korfbalclub GKV (3 ter grootte van 1 voetbalveld). Op het Rapid-complex is 1 multifunctioneel asfaltveld, het veld van Achilles (handbal) is eveneens van asfalt.

Unitas heeft 1 wetra-achtig veld (een veld met een steviger ondergrond dan gebruikelijk; kan daardoor langer en intensiever bespeeld worden), evenals GJS op Dalem.

Een van de drie grasvelden op Molenvliet-zuid is een (voetbal) bijveld; de afmetingen voldoen aan de minimale eisen van de KNVB.

Tabel 7.3.4. Aantal en soort velden in de Gemeente Gorinchem

Locatie	grasveld	wetra-achtig veld	trainingsveld	kunststof veld	asfaltveld
Molenvliet-noord	2	1	1	2,5	2
Molenvliet-zuid	3	--	1	1	--
Mollenburg	2	--	1	--	--
Dalem	3	1	1	--	--

Er zijn in totaal 16 grassportvelden; elk jaar wordt één van de velden gerenoveerd. Dit betekent dat, indien een strak schema wordt gehanteerd, elk veld één keer in de 16 jaar aan de beurt is voor renovatie. Natuurlijk is het schema niet zo strak: afhankelijk van de bespeling, de ondergrond en de weersomstandigheden kan renovatie vroeger of later plaatsvinden. Wel vindt elk jaar aan alle grasvelden grootonderhoud plaats.

Voor de kunststof velden staat een afschrijftermijn van 10 jaar; het korfbalveld is nog maar 2,5 jaar oud en de hockeyvelden zijn in 2004 geheel gerenoveerd. Verwacht wordt dat er zich tot 2010 geen problemen met de kunststof velden voordoen.

Hoe de beide asfaltvelden zich in de komende jaren zullen gedragen, is nog niet met zekerheid te zeggen. Beide velden zijn nu twee jaar oud.

Bij de Herindeling van de sportaccommodaties was het uitgangspunt dat de complexen zo efficiënt mogelijk gebruik moeten worden. Er is sprake van "organiseren op krapte", dat wil zeggen dat er geen velden ongebruikt bij mogen liggen. Daar waar dit zinvol is, wordt ernaar gestreefd gezamenlijk een of meerdere velden te bespelen. Op Molenvliet-zuid maken Raptim en SC Gorcum al samen gebruik van één hoofdveld. Primair is gesteld dat niet elke vereniging eigen velden heeft, maar dat de gemeente "speeltijd" op velden ter beschikking stelt.

Als zich een nieuwe tak van sport, een nieuwe vereniging aandient die vraagt om ruimte, om speeltijd op een buitenaccommodatie, dan zal in eerste instantie gekeken worden of gezamenlijk met een andere vereniging van een veld en/of accommodatie gebruik gemaakt kan worden.

Bovendien zal bij een aanvraag voor méér speelruimte door een vereniging naar de opbouw van het ledenbestand worden gekeken: het percentage Gorinchemse leden, vergeleken met leden uit de regio, zal meespelen in de afwegingen. In voorkomende gevallen wordt overleg gepleegd met gemeenten in de regio om te voorkomen dat dure complexen worden aangelegd die vervolgens inefficiënt worden gebruikt.

Actie:

13. Sportcomplexen zijn en worden ook in de toekomst georganiseerd "op krapte". Verenigingen krijgen speeltijd in plaats van eigen velden. Nieuwe verenigingen maken in eerste instantie gebruik van bestaande accommodaties. Bij uitbreiding van een accommodatie wordt de opbouw van het ledenbestand in de overwegingen meegenomen.

7.4. Atletiekbaan

De kunststof atletiekbaan is eind jaren '80 aangelegd als vervanger voor de oude gravelbaan. Verwacht werd toen dat de gebruiker, atletiekvereniging Typhoon, door deze nieuwe accommodatie sterk zou groeien. Deze verwachting is niet uitgekomen: het ledental van de vereniging is vrijwel stabiel gebleven.

De baan is door het NOC*NSF –en dus ook door de KNAU- afgekeurd omdat de buitenbaan (baan 6) in een van de bochten een lichte verzakking vertoont. Dit betekent dat er geen nationale kampioenschappen op de baan gelopen mogen worden. Tot 2004 mocht dit wél op de overige banen; de verzakking had zich min of meer gestabiliseerd. Thans is het gehele loopgedeelte afgekeurd voor nationale wedstrijden. Clubkampioenschappen mogen nog wel gehouden worden.

In de oorspronkelijke planning zou de baan in 2004 gerenoveerd worden; om financiële redenen is dit uitgesteld naar 2007.

De baan wordt tevens gebruikt voor schoolwedstrijden en voor stimuleringsactiviteiten in het kader van de Breedtesport (bijvoorbeeld de Triatlon voor de groepen 7 en 8 van de basisscholen, elk jaar in juni).

Actie:

14. Renovatie van de kunststof atletiekbaan in 2007. Onderzoeken of beheer en onderhoud daarna – maar uiterlijk 2010- overgedragen kunnen worden aan de sportstichting.

7.5. Beheer en exploitatie accommodaties

De beheerssituaties van de Gorinchemse sportvoorzieningen zijn divers, zoals blijkt uit tabel 7.5.1. Naast gemeentelijke afdelingen, zoals Groenvoorziening, Beheer- & Onderhoud is er de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties en wordt een aantal accommodaties door particulieren beheerd en onderhouden. Deze laatste zijn vaak tevens particulier eigendom, zoals de Jarino-hal.

Verhuur van accommodaties vindt plaats door de gemeente, door de Stichting, maar ook via de verenigingen zelf, die dit weer kortsluiten met de gemeente. Voorbeeld van dit laatste zijn de hockeyvelden en de atletiekbaan, die worden verhuurd aan scholen via het Breedtesportproject.

Tabel 7.5.1 Beheer sportaccommodaties

	Groenvoorziening	B&O	P&C	Onderwijs	Particulier	Stichting
Sportvelden						
-beheer	X					
-onderhoud	X					
-verhuur			X	X	X	
Tennisbanen					X	
Trapveldjes	X					
Sporthallen						X
Jarino-hal					X	
Zwembad						X
Gymlokalen		X	X	X		X
Atletiekbaan						
-beheer	X					
-onderhoud	X					
-verhuur			X		X	

Deze verdeling is historisch gegroeid, is voor de gebruikers weinig overzichtelijk en kan leiden tot ongelijke voorwaarden en/of tarieven voor de gebruikers. Hierin kan verbetering worden aangebracht als de beheerstaken, het onderhoud en de verhuur van accommodaties wordt ondergebracht in één duidelijk herkenbare organisatie.

In den lande wordt beheer en onderhoud vaak geregeld door een sportstichting. De verhuur –het gedeelte waar het publiek het meest mee te maken krijgt- gaat via een Sportservicepunt, vaak gevestigd op een gemakkelijk bereikbare locatie. Op dit Sportpunt is dan ook algemene informatie over de verenigingen die gebruik maken van de locaties en over sport in het algemeen.

Beheer van sportaccommodaties is altijd onrendabel. Buitenstaanders zijn alleen dan geïnteresseerd in de exploitatie van accommodaties indien hier winst uit te behalen valt. Dit betekent in de meeste gevallen dat de accommodatie multifunctioneel moet zijn, waardoor er andere activiteiten dan sportactiviteiten georganiseerd kunnen worden (b.v. beurzen, rommelmarkten, popconcerten, enz). Dat betekent ook dat de accommodatie voorzien moet zijn van een redelijk grote horecavoorziening.

De beheerstaak van de gemeente omvat dus onrendabele sportvoorzieningen. Echter, het sociale belang is daarbij hoger dan het economische belang. Het gaat daarbij om sportvelden, sporthallen, gymnastieklokalen, trap- en speelveldjes en het zwembad. Accommodaties die al in privé-handen bevinden (Jarino-hal; tenniscomplex) vallen hierbuiten.

Het gewone onderhoud (maaïen, snoeien, enz) vindt plaats door de afdeling Groenvoorziening van de gemeente Gorinchem. Grootonderhoud en renovatie worden door hen uitbesteed. Tot voor 1 januari kregen de verenigingen een subsidie van € 450,— per veld voor kleinsonderhoud (opruimen zwerfvuil, maaïen rond de palen). In het kader van de bezuinigingen is deze subsidie afgeschaft, in theorie hoeven de vereniging geen onderhoud te plegen aan de velden.

Tabel 7.5.2. Kosten en opbrengsten buitenaccommodaties

	Kostenplaatsen	Rente/afschrijving	Overig	Huuropbrengst
Molenvliet	78.070	172.581	61.638	31.825
Hockeyvelden	19.120	—,—	5.572	—,—
Atletiekbaan	14.223	41.027	7.740	11.196
Sportpark Dalem	44.418	56.573	31.672	13.342
Mollenburg	54.549	451	3.946	7.925
Schoolsport	6.171	3.063	2.846	1.284
totaal	216.551	273.695	113.414	65.572
% van totale kosten	35,8	45,4	18,8	

Hockeyvelden: de renovatie in 2005 is niet meegenomen in dit overzicht.
De inkomsten zijn opgenomen in post Molenvliet

Mede uitgaande vanuit het principe dat de gemeente niets doet wat het particulier initiatief kan ligt het in de lijn om het beheer, onderhoud en de verhuur van gemeentelijke sportaccommodaties (d.z. de velden en de gymlokalen) onder te brengen bij een aparte sportstichting of de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties. De gemeente ziet het beheer enz. ervan niet als kerntaken. Het Cariba-bad en de beide sporthallen zijn al bij de SGS ondergebracht.

Een dergelijke operatie vereist de nodige voorbereiding. Voor de gemeente heeft dit personele gevolgen; een aantal werkzaamheden zullen niet meer via de diverse afdelingen worden uitgevoerd. Enige ervaring is daarbij wel aanwezig, omdat eind jaren '80 eenzelfde operatie is ingezet met betrekking tot de sporthallen en het Cariba-bad.

Daarbij zal moeten worden gezien of de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties deze taken op zich kan nemen en adequaat kan uitvoeren. Er moeten contracten afgesloten worden waarin onder meer de belangen van de gebruikers gewaarborgd worden. Financieel moet een en ander worden geregeld, waarbij het uitgangspunt moet zijn dat de huidige bedragen die aan de accommodaties worden uitgegeven, als subsidie aan de Stichting zal worden verstrekt.

Daarbij moet uitdrukkelijk worden vermeld dat het hier geen bezuinigingsoperatie betreft, maar een manier om met de beperkte middelen concurrerend en efficiënter te kunnen werken. Wel kunnen de kosten worden teruggebracht door minder overheadkosten. De interne kosten bedragen momenteel 35,8 % van de totale kosten en dit zal waarschijnlijk lager kunnen. Door nog marktgerichter te werken is het misschien ook mogelijk de uitvoeringskosten (thans 18,8 %) te verlagen; een en ander zal echter nader moeten worden onderzocht.

Een dergelijke operatie is ingewikkeld en ligt bovendien nogal gevoelig. Om alle argumenten voor- en tegen goed op een rij te krijgen is een apart onderzoek aan te bevelen. Een onafhankelijk onderzoeksbureau kan de objectiviteit het best waarborgen; geadviseerd wordt dan ook om dit door externen te laten uitvoeren.

Aktie:

15. Een onderzoek "Verzelfstandiging (buiten)sportaccommodaties" uit te laten voeren door een onafhankelijk onderzoek- en adviesbureau om te bezien of het beheer, onderhoud en de exploitatie van de buitensportaccommodaties overgedragen moet en kunnen worden aan een sportstichting (SGS). Tot een eventuele verzelfstandiging een feit is –gestreefd wordt naar ultimo 1 januari 2010- zal de voorgestelde tariefsstructuur gehanteerd worden.

7.6. Sportscholen

Door de individualisering van de samenleving en het steeds belangrijker worden van de gezondheidsaspecten ontstond er in Nederland in de jaren '90 een steeds groter vraag naar fitness-centra en sportscholen (zie hiervoor ook hoofdstuk 3.2.1.). Ook in Gorinchem werd deze trend onderkend. De Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties diende in 2000 een plan in voor de bouw van een fitness-centrum bij het Cariba-bad. De bestaande fitness-centra maakten bezwaar tegen de voorgestelde constructie –een commerciële instelling starten met overheidsgeld en het plan bleek politiek niet haalbaar.

De vraag naar fitness-activiteiten is groot en de markt speelt hier de laatste jaren op in. In 2002 en 2004 zijn twee grote nieuwe fitness-centra opgericht; een van de bestaande centra vernieuwde in 2003 het programma en vestigde zich op een nieuwe locatie.

Elk centrum heeft een eigen karakter, sfeer en uitstraling, dit komt ook tot uiting in het aanbod en de werkwijze. Deelnemen geschiedt door middel van lidmaatschap, inschrijven op een bepaald programma of door een abonnement op een bepaald aantal lessen te nemen.

Voor deze nota is aan vier fitnesscentra/sportscholen een mini-onderzoek gezonden. Drie organisaties hebben hierop gereageerd. Hoewel de antwoorden niet geheel te vergelijken zijn geven deze toch een beeld van de opkomst en groei van deze centra in Gorinchem.

	Fit4you	Living well	Intency
Gestart	Maart 2003	Nov. 2004	Juni 2002
Aantal activiteiten p/w	± 6 (+ groepsactiviteiten)	30	13
Bezoekers per activiteit	25 per groep	1000 per week	--
Bezoekers per jaar	--	7000 in 2 maanden	1250 leden
Gemiddeld per maand	350/400	4000	2500
Goedkoopste deelname	€ 21,50 (leden)	€ 40 (programma)	€ 33 (abonnement)
Activiteiten onderwijs	ja	Ja	Ja
Activiteiten gemeente	Doen al	Wil meewerken	Doen al

Uit deze gegevens blijkt duidelijk dat er grote behoefte is aan fitness. De prijs is geen bezwaar, maar de consument vraagt kwaliteit en is bereid daarvoor te betalen.

De drie bovenstaande fitness-centra werken al samen met onderwijsinstellingen door het aanbieden van kennismakingsactiviteiten. Twee centra hebben bovendien activiteiten bij een aantal breedtesportprojecten (Kies voor hart en sport; Elf-sportentocht). Deze activiteiten kunnen in de toekomst worden uitgebouwd. Daarnaast kunnen zij worden ingeschakeld bij activiteiten voor de diverse aandachtsgroepen (zie hoofdstuk 10).

Acties:

16. Sportscholen en fitness-centra inschakelen bij sportstimuleringsprojecten en activiteiten voor aandachtsgroepen.

7.7. Regionale ontwikkelingen

Bij de renovatie van het Cariba-bad in 1997 is er bewust voor gekozen niet te concurreren met zwembaden in de regio, maar een goede, moderne voorziening te creëren voor de Gorinchemse bevolking. Gekeken wordt vooral naar de lokale behoefte; daar waar goede regiovoorzieningen aanwezig zijn zullen geen lokale initiatieven door de gemeente worden genomen. Zo maken veel bewoners van Oost gebruik van tennis- en voetbalvoorzieningen in de regio (Vuren, Arkel). Er zijn bij de Gorinchemse verenigingen echter geen wachtlijsten. De gemeente zal daarom deze voorzieningen in Oost voorsnog niet aanleggen: dat zou concurrerend kunnen zijn naar de regio. Wel is er ruimte voor mogelijke tennisvelden gereserveerd.

In de regio (gemeente Giessenlanden) zijn vijf buitenzwembaden. Drie van deze zullen waarschijnlijk in 2005 gesloten worden, omdat zij niet rendabel te exploiteren zijn. In Gorinchem is geen buitenzwemvoorziening, afgezien van het Merwedestrand. De roep om een buitenbad is al jaren groot; de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties meent kans te zien een nieuwe voorziening tegen zeer weinig extra kosten te kunnen realiseren. Gezien de ervaringen in Giessenlanden is het de vraag of de bouw van een dergelijk zwembad wenselijk is, temeer daar dit een extra subsidie op jaarbasis zal geven van ± € 70.000.— (indien de kapitaallasten jaarlijks worden doorberekend). Zonder kapitaallasten (een investering met een afschrijving in één keer) is een buitenbad nét niet rendabel. (± € 1.000.—jaarlijks tekort).

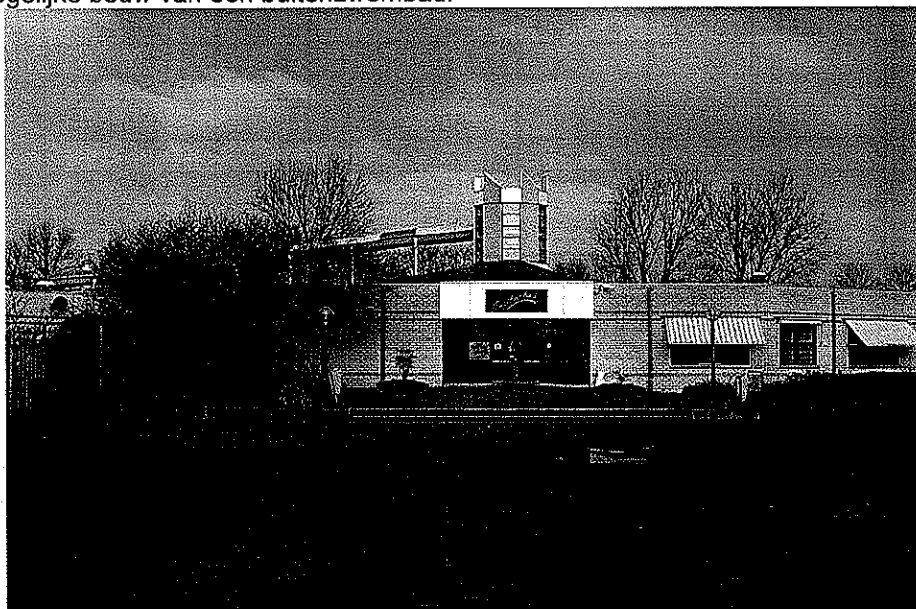
Met de uitkomsten van de huidige onderzoeken bij de verschillende verenigingen is niet aan te geven hoe groot het totale percentage leden buiten de stad woont. Het is niet ondenkbaar dat een voor de regio redelijk unieke vorm van sport (b.v. atletiek, waterpolo) alleen in Gorinchem beoefend kan worden en dat een vereniging daardoor veel leden van buiten de stad heeft. In principe wordt er dan een voorziening getroffen en onderhouden voor een groot aantal niet-Gorcummers.

Uit tabel 6.1.1. blijkt echter dat het jeugdledenbestand van de Gorinchemse verenigingen voor het grootste deel uit kinderen uit Gorinchem bestaat en de verenigingen voor de jeugd dus geen regionale functie hebben. Slechts 14,5 % van de jeugdleden woont niet in Gorinchem; 85,5 % wel.

Toch zal bij uitbreiding van bestaande accommodaties of de aanleg van nieuwe aan de verenigingen worden gevraagd naar de opbouw van hun ledenbestand. Die opbouw kan van invloed zijn op de besluitvorming

Actie:

17. Komen tot regionaal overleg om de accommodaties op elkaar af te stemmen zodat geen concurrentie ontstaat. Dit eveneens verzoeken aan de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties i.v.m. de mogelijke bouw van een buitenzwembad.

*Cariba-bad; de technische installaties zijn in 2005 volledig vernieuwd.
Er zijn ideeën over de bouw van een buitenzwembad*

8. Sportactivering (directe subsidies)

In het gedeelte Subsidies en Tarieven van deze nota zal uitgebreid op diverse subsidies worden ingegaan. Een tweetal directe subsidies worden echter voor de volledigheid al hier besproken, omdat zij een aparte plaats innemen in het huidige en mogelijk ook toekomstige sportbeleid

8.1. Breedtesport

In het kader van de breedtesport kunnen verenigingen en scholen een subsidie aanvragen. De BSI zelf geeft een aantal criteria waaraan een project moet voldoen om voor deze subsidie in aanmerking te komen. Daarnaast zijn er enkele eenvoudige voorwaarden gesteld door de gemeente.

- het project moet opgenomen worden in de Breedtesport;
- het moet toegankelijk zijn voor de Gorinchemse jeugd;
- het moet een kennismaking zijn met een sportieve activiteit die aanzet tot een breder visie;
- etiquette, normen en waarden moeten prioriteit hebben.

Van tevoren moet een beschrijving van het project worden ingediend met een begroting. Achteraf moet een overzicht van het aantal deelnemers (jongen/meisje) en de leeftijdscategorie en een overzicht van de definitieve kosten worden ingeleverd. De maximale bijdrage vanuit de Breedtesport bedraagt € 500.—waarbij opgemerkt worden dat nooit de totale kosten van een project worden vergoed.

Voor het onderwijs geldt bovendien dat het project iets aanbiedt dat breder is dan in het reguliere schoolprogramma is opgenomen en dat het project samen met derden wordt georganiseerd (.b.v. een sportschool).

Een sportvereniging kan een beroep doen op de BIS om de accommodatie aan te passen of te verbeteren, daarnaast kan specifiek sportmateriaal vanuit de BSI worden bekostigd. Tenslotte kan een deel van de kosten voor cursussen deskundigheidsbevordering of verenigingsmanagement, vooral gericht op de jeugd, worden vergoed.

In september 2002 is met deze vorm van subsidiëring gestart. Steeds meer verenigingen en instellingen maken gebruik van deze subsidiemogelijkheid. Getracht is om de voorwaarden zo eenvoudig mogelijk te houden.

Tabel 8.1.1. Projectsubsidies in het kader van de Breedtesport

Activiteit	2002		2003		2004	
	Aantal	bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	bedrag
Open dagen	1	1.000.--	4	1.700.--	6	1.665.--
Onderwijs			1	176,48	3	1.300.--
Materiaal			1	500.--	1	400.--
Deskundigheid					1	390.--
Cursussen			1	160.--	4	1.035.--
Veldhuur onderwijs					2	1.560.--
Totaal	1	1.000.--	7	2.527,48	15	6.350.--

8.2. Jeugdsportsubsidies

Deze is opgenomen in de Algemene subsidieverordening; het is een waarderingssubsidie voor verenigingen met jeugdleden tussen 3 en 18 jaar. Alleen jeugdleden die in Gorinchem wonen tellen mee voor de vaststelling.

De subsidie bedraagt 20 % van de jaarcontributie en moet in principe besteed worden aan de jeugd. Echter, controle daarop ontbreekt. Veelal wordt het geld gebruikt om gaten in de begroting te dichten, bij sommige verenigingen om de huur van zalen te voldoen (Handbal, gymnastiek).

De jeugdsportsubsidie is een forfaitaire subsidie, de hoogte is afhankelijk van de contributie welke de verenigingen vragen. Controle op de besteding ervan is er nauwelijks. Eind jaren '90 is voorgesteld deze vorm van subsidie af te schaffen en te vervangen door een projectsubsidie. Voorgesteld werd toen om verenigingsactiviteiten te subsidiëren die bijdragen aan het stimuleren van sportdeelname van jongeren.

Hoewel dit voorstel bestuurlijk op steun kon rekenen, werd het toch ingetrokken, omdat de verenigingen grote bezwaren ertegen hadden. Men vreesde een overmaat aan administratieve handelingen en zag het voorstel als een verkapte bezuiniging. Niet geheel onterecht, want de voorwaarden om voor deze subsidie in aanmerking te komen waren nogal ingewikkeld en er werd een uitgebreide verantwoording gevraagd.

Tabel 8.2.1. Overzicht uitbetaalde jeugdsportsubsidie 2000-2004

	2000		2001		2002		2003		2004	
	aantal	be- drag	aantal	bedrag	aantal	bedrag	Aantal	bedrag	aantal	bedrag
Voetbal	649	4.981	700	9.607	702	10.121	674	10.719	691	11.295
Handbal	9	100	7	89	12	230	4	105	27	403
Volleybal	39	390	39	616	35	658	38	760	52	1.040
Hockey	130	1.405	121	2.237	135	2.808	171	3.479	164	3.821
Atletiek	127	1.047	101	1.364	89	1.350	81	1.300	80	1.580
gymnastiek	247	2.367	254	3.708	307	4.741	319	5.214	311	5.598
Korfbal	130	1.270	125	2.033	137	2.256	125	2.609	166	2.972
Zwemmen	95	1.210	60	2.119	102	2.399	90	2.114	90	2.129
Roeien	11	145	9	198	5	122	--	--	--	--
Tennis	86	504	71	660	66	693	59	679	48	417
Tafeltennis	19	125	23	256	20	264	21	278	17	224
Badminton	64	607	60	879	80	1.368	82	1.385	96	1.479
Basketbal	78	905	74	1.500	96	1.947	123	2.316	114	2.260
Totaal	1684	15.056	1644	25.266	1786	28.957	1787	30.958	1856	33.218

Uitgekeerd 58,7 % 93,2 % 100 % 100 % 100 %

Niet meegenomen zijn de zeer specifieke verenigingen (Reddingbrigade, NOVOS (sport voor gehandicapten)). Sommige verenigingen zijn niet in dit overzicht opgenomen omdat zij slechts een beperkt aantal jaren subsidie hebben ontvangen (zeilen, denksporten).

Actie:

18. Zolang de breedtesportregeling in de huidige vorm bestaat (tot 1 januari 2008) kunnen verenigingen, scholen en organisaties een beroep doen op deze regeling om projecten tot een bedrag van maximaal € 500.—gesubsidieerd te krijgen.

Deze vorm van subsidiëring zal, als het Breedtesportproject wordt overgedragen aan de SGS, worden voortgezet.

19. De jeugdsportsubsidie zal worden "omgebouwd" tot een minder vrijblijvende vorm van subsidiëring, waarbij uitgangspunt is dat zij wordt verleend voor extra activiteiten die jongeren met bewegingsarmoede stimuleren om (meer) te gaan bewegen dan wel te gaan sporten. In het hoofdstuk Subsidies wordt hier nadere uitwerking aan gegeven.

9. Sportevenementen

Sportevenementen hebben een drietal waarden:

- a. Stimuleren van de actieve sportbeoefening
Men kan pas een goede keuze voor een tak van sport maken als men weet wat het is. Dat kan actief via diverse kennismakingsprojecten, maar ook passief via evenementen;
- b. Mogelijkheid bieden tot passieve sportbeoefening
Sport is een goede vorm van vrijetijdsbesteding. Voor sommigen gaat er niets boven het bezoeken van een sportevenement.
- c. Promotie van de stad Gorinchem
Sportevenementen zijn een goed instrument om de stad te promoten, vooral als het gaat om opvallende, grootschalige evenementen. Daarbij gaat het niet om internationale wedstrijden – daarvoor zijn geen accommodaties beschikbaar – maar om regionale dan wel landelijke wedstrijden, zoals de NK-wedstrijden atletiek of gehandicaptenzwemmen.

Door verenigingen, commerciële en derden worden jaarlijks grotere sportevenementen georganiseerd. Sommige zijn typisch verenigingsactiviteiten (familiedagen, toernooien, open jeugddagen). Alleen als dergelijke activiteiten open staan voor de totale Gorinchemse jeugd en dus een wervende uitstraling hebben voor de betreffende sport of vereniging kan een beroep gedaan op geldelijke ondersteuning in het kader van de breedtesport.

9.1. Toernooien voor de jeugd

De jaarlijkse schoolvoetbal-, korfbal-, basketbal-, volleybal- en andere toernooien worden georganiseerd door de betreffende verenigingen. Omdat het karakter van deze toernooien in principe open is (alle scholen kunnen inschrijven) kunnen verenigingen een deel van hun kosten gesubsidieerd krijgen. Meestal gaat het kan om kosten voor zaal- of veldhuur, voor drukwerk of kleine prijzen. Deze toernooien zijn opgenomen in het Breedtesportproject.

Er worden ook toernooien georganiseerd buiten het onderwijs om, waar de totale Gorinchemse jeugd aan kan deelnemen. Zo organiseert de Gorinchemse Dam Club jaarlijks een aantal open toernooien, houdt Unitas een Open Jeugd Dag en wordt bij Rapid de hockeyschool gehouden. Evenementen die alleen gericht zijn op de eigen vereniging en op eigen leden komen niet voor ondersteuning in aanmerking.

Opgemerkt moet worden dat de meeste toernooien georganiseerd worden voor de jeugd. Deze kunnen –onder bepaalde voorwaarden- financieel worden ondersteund. Toernooien voor ouderen, veteranen, gehandicapten of andere aandachtsgroepen vinden niet plaats en kunnen in het huidige beleid ook vrijwel niet gesubsidieerd worden. Het ligt in de lijn dat er in de toekomst meer aandacht voor projecten voor deze groepen moet komen; de gemeente kan dit soort projecten financieel steunen.

9.2. Overige toernooien

Incidenteel worden er grotere toernooien gehouden, die niet alleen voor de jeugd bedoeld zijn. Atletiekvereniging Typhoon organiseert al een aantal jaren Nederlandse kampioenschappen; korfbalclub GKV organiseert districtstoernooien. PCG leidt de landelijke kampioenschappen gehandicaptenzwemmen en is onlangs gestart met lange-baanzwemwedstrijden in open water. Deze wedstrijden –behalve de lange-baanzwemwedstrijden- hebben over het algemeen geen open karakter, maar wel een uitstraling voor de gemeente Gorinchem. In dat kader kan er een beroep gedaan worden op een bijdrage vanuit de post Representatie.

Een groot sportevenement is de jaarlijks terugkerende strijd om de CCG-cup, een zaalvoetbaltoernooi dat gehouden wordt in de Oosterblik in de kerstvakantie. Hieraan doen de Gorinchemse voetbalverenigingen mee, maar ook verenigingen uit de regio. Het sportieve gehalte en het niveau zijn hoog; de evenementen trekken massaal publiek. Hoewel ook dit toernooi geen open karakter heeft, is de uitstraling naar –in het bijzonder de jeugd- groot. Er worden voor dit toernooi veel sponsors

aangetrokken; tot op heden stond de gemeente min of meer garant indien de exploitatie van het toernooi niet sluitend te krijgen was. Echte topsportevenementen vinden thans nog niet plaats. De gemeente zal deze niet actief promoten, maar zal initiatieven vanuit de verenigingen of bonden zeker steunen, ook financieel. Het ontbreken van geschikte locaties voor topsportevenementen kan voor dit soort initiatieven een handicap zijn.

Mede-sponsoring door bedrijven van projecten welke door de gemeente worden ondersteund (voortvloeiend uit gemeentelijk beleid) is eerst dan aan de orde wanneer de organisatie is verzelfstandigd. Dit om de schijn van belangenverstrengeling te voorkomen.

Acties:

20. Toernooien en evenementen voor de jeugd met een open karakter kunnen door de gemeente financieel worden ondersteund, met name als deze vallen onder de criteria van de Breedtesport. De gemeente organiseert echter zelf geen evenementen, maar laat dit aan het Sportpunt. Grote (topsport)evenementen die een positieve uitstraling voor de gemeente hebben kunnen een beroep doen op de post representatie. Andere doelgroepen kunnen in de toekomst een beroep doen op de infrastructuur van de Breedtesport. Financiering zal onafhankelijk geschieden; het is dan mogelijk om tevens gebruik te maken van sponsoring.

Sportbus in Oost - 11-sportentocht
Wijkpark Het Haagje

10. Aandachtsgroepen

Inleiding

Bij het vaststellen van de uitgangspunten voor deze nieuwe sportnota heeft de raad bepaald dat het nieuwe beleid moet voldoen aan een aantal randvoorwaarden (zie ook hoofdstuk 5). Daarbij is als voorwaarde onder meer gesteld dat er dwarsverbanden gemaakt moeten worden met andere gemeentelijke beleidsterreinen. Sportstimulering voor achterstandsgroepen moet worden versterkt, maar uitdrukkelijk is aangegeven dat er geen specifiek doelgroepenbeleid gevoerd wordt.

Belangrijke aandachtspunten zijn onder meer het bereik van de sportverenigingen, het aanbod voor de jeugd, kader- en vrijwilligersbeleid, toegankelijkheid en de gezondheidsaspecten.

Verenigingen en organisaties die werken met specifieke programma's of projecten kunnen financieel en/of inhoudelijk worden ondersteund of begeleid. Dit kunnen bestaande of nieuwe projecten zijn. Er wordt naar gestreefd de aanvraag voor een dergelijke waarderingssubsidie zo eenvoudig mogelijk te houden, verenigingen en organisaties zitten niet te wachten op ingewikkelde aanvragen. Met name wordt gedacht aan een methodiek zoals toegepast bij de BSI, bijvoorbeeld:

- gegevens van de vereniging;
- wat voor activiteit wordt uitgevoerd of welk specifiek materiaal aangeschaft;
- voor wie is de activiteit/het materiaal bestemd;
- wanneer vindt de activiteit plaats;
- een begroting.

Na afloop wordt een kort verslag van de activiteit ingestuurd met de definitieve kosten, waarna definitieve subsidievaststelling plaatsvindt.

Met een dergelijke opzet zijn de afgelopen jaren bij de Breedtesport goede ervaringen opgedaan. Er zijn geen ingewikkelde regels of voorwaarden, die verenigingen en organisaties kunnen weerhouden een aanvraag in te dienen. Het administratieve werk voor de verenigingen is minimaal; bij de gemeente is de verwerking van een aanvraag simpel.

Elke aanvraag is gehouden aan een maximum subsidie van € 2.500.—al naar gelang de kosten, het bereik en de extra inspanning bij een activiteit.

Het is denkbaar dat een soort standaardformulier voor de aanvraag wordt ontwikkeld.

10.1.Sport en sociale cohesie

Sport als middel tot sociale cohesie kent een groot draagvlak. Steeds meer mensen doen op de een of andere manier aan sport, een groot deel ervan doet dit in verenigingsverband.

De sociale scheidslijnen nemen, door de gestegen sportdeelname, wat af. Sport (zowel deelname aan als het lid zijn van een vereniging) geeft meer sociaal vertrouwen. Daarnaast zijn sporters actiever als vrijwilliger dan niet-sporters.

Er is dus een positief verband tussen sport en verschillende aspecten van sociale cohesie. Echter, er mag dan sprake zijn van een stijgende sportdeelname (+ 0,5 %), de extra tijd die mensen aan sport zijn gaan besteden steekt vrij mager af bij de veel groter daling (-3,5 %) in de tijd besteed aan andere sociale contacten.

Sport kan dan ook onmogelijk de oplossing zijn voor alle maatschappelijke problemen. Bovendien is het animo om lid te worden van een vereniging en deel te nemen aan teamsporten aan het dalen. Een relativering van mogelijkheden om via de sport de sociale integratie te bevorderen is hier op zijn plaats (*Duyvendak c.s. 1998 blz 64*)

Sportstimulering voor achterstandsgroepen kan worden gestimuleerd door extra subsidies ter beschikking te stellen om bestaande projecten binnen de breedtesport te vertalen naar deze groepen en die projecten uit te laten voeren door verenigingen en/of de Sportstichting. Verenigingen die extra aandacht besteden aan deze groepen kunnen in aanmerking komen voor een waarderingssubsidie.

10.2. Vrijwilligers

Vrijwilligerswerk vergroot de maatschappelijke participatie en voorkomt mede tweedeling in de samenleving. Door de inzet van de vrijwilligers blijft de sport binnen de sportverenigingen betaalbaar. Echter, door de huidige culturele en economische ontwikkelingen neemt de bereidheid tot het vervullen van vrijwilligersfuncties af. Sportverenigingen ondervinden in toenemende mate moeite om voldoende deskundig kader te werven en te houden. Voor een mogelijke oplossing zijn drie elementen van belang:

Ad a: Beroepsmatige ondersteuning

Dit kan bijdragen aan de ontlasting van het vrijwillige kader. Door mensen in een betaalde functie aan te stellen kan het bestuurlijk kader zich richten op de bestuurlijke taken.

Alleen grote, professionele clubs kunnen betaalde functies creëren. Kleinere clubs kunnen samenwerkingsverbanden aangaan. Voordeel van een betaalde kracht is dat de continuïteit binnen de verenigingen wordt gegarandeerd.

Daarnaast kan het opstellen van een beleidsplan en het formuleren van taakomschrijvingen bijdragen tot een gericht aanpak binnen de sportvereniging. Een nuttig hulpmiddel is een doorlichting van de vereniging op sterke en zwakke punten.

Ad b: Deskundigheidsbevordering van de vrijwilligers.

Er kan een bijdrage c.q. vergoeding gegeven worden in de opleidingskosten van trainers en coaches. Ook kan deskundigheidsbevordering van bestuurlijk sportkader worden vergoed. Deze cursussen worden gegeven door de Sportraad Zuid-Holland. De organisatie van e.e.a. kan lopen via de Sportstichting.

Ad c: Waarderen van vrijwilligers

Toekennen van een beloning tast in principe het karakter van het vrijwilligerswerk aan. De verantwoordelijkheid van het al dan niet uitkeren van een vergoeding ligt bij de verenigingen.

Sportverenigingen met een goed vrijwilligersbeleid kunnen in aanmerking komen voor een waarderingssubsidie.

10.3 Breedtesporters (jeugd)

De doelgroep waarmee wordt gewerkt komt uit alle lagen van de samenleving, waarbij uitgangspunt is dat een ieder aan de activiteiten moet kunnen meedoen. Doelgroep is de jeugd, in samenhang te onderscheiden in basisschooljeugd en de oudere jeugd (12-18 jarigen).

Het bewegingsonderwijs op de basisscholen leidt onvoldoende toe naar bestaande verenigingen of sportactiviteiten; stimuleert te weinig tot sportdeelname in de vrije tijd. Achterstandsgroepen worden onvoldoende bereikt.

Op de basisscholen is inmiddels gestart met het gemeentelijk achterstandenbeleid. De Brede School vervult daarbij een belangrijke rol. Na- en buitenschoolse activiteiten zijn van groot belang, vooral als zij gericht zijn op kinderen in achterstandsituaties. Uitgangspunt is dat achterstandbestrijding niet alleen tekortkomingen op het cognitieve vlak moet wegwerken. Sociaal-economisch welbevinden is een voorwaarde voor het wegschrijven van het wegwerken van cognitieve achterstanden.

De oudere jeugd heeft meer behoefte aan individuele mogelijkheden om te sporten. Indien deze ontbreken kan dit leiden tot overlast in de wijken en een gevoel van onveiligheid. Door middel van sportactiviteiten kan de afstand tussen groepen jongeren verkleind worden.

Verenigingen gaan niet altijd goed om leden meten met een andere culturele achtergrond en kunnen vaak slecht invulling geven aan de individuele sportbehoefte van jongeren. De verenigingsstructuur staat onder druk, verenigingen zijn vaak traditioneel in hun organisatie en opvattingen. De wil tot veranderen is wel aanwezig, maar het nodige kader en de deskundigheid ontbreken vaak of zijn niet berekend op nieuwe ontwikkelingen.

Tenslotte is uit landelijk onderzoek gebleken dat de bewegingsarmoede bij jongeren toeneemt. Een van de kerntaken van de gemeente is het stimuleren van sportdeelname door jongeren via het bewegingsonderwijs, het sportactiveringsbeleid en de subsidiëring van jeugdleden en activiteiten bij sportverenigingen.

10.4. Sport voor iedereen

Uit diverse onderzoeken is gebleken dat er een relatie bestaat tussen de sociale welstandsklasse en de maatschappelijke deelname: hoe later de sociale welstandsklasse, hoe lager de deelname. Onderzoekt moet worden hoe het jeugdledenbestand van de Gorinchemse verenigingen is opgebouwd. Het is niet ondenkbaar dat sommige verenigingen het merendeel van de jeugdleden afkomstig is uit buurten met lage sociale welstand (b.v. voetbalvereniging SVW, mogelijk deels Unitas).

Deze verenigingen kunnen in aanmerking komen voor een financiële ondersteuning in de vorm van een waarderingssubsidie.

10.5 Gehandicapten

Afhankelijk van de handicap kunnen minder valide sporters aangepast vervoer, aangepast materiaal en in intensievere begeleiding nodig hebben. De hogere kosten vormen vaak een drempel om daadwerkelijk te kunnen gaan sporten. Financiële ondersteuning van sportverenigingen die mogelijkheden bieden tot het beoefenen van gehandicaptensport is onontbeerlijk.

Aan een aantal verenigingen wordt reeds een financiële ondersteuning verstrekt als vergoeding voor de kosten van zwembadhuur of trainingsruimte. (gehandicaptenzwemmen, Rapid Rollers). Het moet ook mogelijk gemaakt worden om sportmaterialen voor individuele sporters, aangepast vervoer van een groep sporters en extra begeleiding, te vergoeden.

10.6 Sport in het kader van de gezondheid

Sport- en bewegingsactiviteiten kunnen een positieve uitwerking hebben op het fysieke of het psychosociale functioneren van mensen. De sporter wordt fitter, ontwikkelt meer uithoudingsvermogen, spierkracht, coördinatie en lenigheid. Fitte mensen voelen zich over het algemeen beter, waardoor zij minder snel naar de dokter gaan en het arbeidsverzuim daalt. Een toename van beweging en sportbeoefening kan daarom een belangrijk middel zijn om de volksgezondheid te verbeteren en de ziektekosten te verminderen.

Er zijn ook negatieve gezondheidsaspecten bij sportbeoefening, zoals dopinggebruik en blessures. De maatschappelijke opbrengst van sportbeoefening is, zo blijkt uit onderzoeken, hoger dan de kosten. Het merendeel van de Nederlandse bevolking beweegt te weinig, zelfs de jeugd.

Uit onderzoeken bij andere gemeenten blijkt dat een kwart van de totale inwoners te weinig doet aan lichaamsbeweging, dat bij jongeren regelmatig een ongezonde leefwijze voorkomt en dat een aantal bevolkingsgroepen meer risico loopt dan andere, zoals ouderen, mensen met een laag opleidings- of inkomensniveau, chronisch zieken, gehandicapten, enz.

Voor de jeugd in de basisschoolleeftijd binnen het breedtesportproject al veel aandacht besteed aan de rol van sport en bewegen voor de gezondheid door middel van het project *Kies voor hart en sport*. Dit project wordt uitgevoerd in samenwerking met een aantal Gorinchemse sportverenigingen, de basisscholen en het team Breedtesport. Het ligt in de lijn dat in de komende jaren dit project wordt voortgezet.

Uit oogpunt van preventieve gezondheidszorg kan met de Gorinchemse sportscholen worden afgesproken specifieke trajecten voor ouderen op te zetten.

De mate waarin een tak van sport bij een sportvereniging bijdraagt aan de gezondheid (bijvoorbeeld door een cursus blessurepreventie, het tegengaan van spelverruwing, rook- of alcoholontmoedigingsbeleid) kan betrokken worden bij het verlenen van een waarderingssubsidie.

10.7 Ouderen

Ouderensport draagt ertoe bij dat ouderen zo lang mogelijk lichamelijk, verstandelijk en sociaal kunnen blijven functioneren. Door vergrijzing is de groep 55-plussers de laatste jaren toegenomen. Deze groep "jongere ouderen" heeft vooral behoefte aan recreatiesport. Binnen de sportverenigingen zou hierop ingespeeld kunnen worden door het aanbieden van passende sporten.

Maar er komen steeds meer ouderen met een sportverleden. Zij zijn goed in staat een keuze te maken al dan niet te sporten. Echt gemeentelijk beleid, gericht op deze groep, is niet noodzakelijk. Wel worden de ouderen betrokken bij het algemene sportactiveringsbeleid.

Verenigingen of organisaties die specifieke activiteiten voor ouderen organiseren (b.v. een MBVO-trajecten binnen de eigen tak van sport) of hiervoor specifiek materiaal willen aanschaffen kunnen in aanmerking komen voor een waarderingssubsidie.

Vanuit het Sportpunt (Sportstichting) kunnen MBVO-projecten worden georganiseerd, waarbij gebruik wordt gemaakt van bestaande sportinfrastructuur (zie ook *nota Gezondheid in alle lagen, Gorinchem 2003 blz 27, 48 en 54*)

Actie:

21. Verenigingen die extra aandacht geven aan achterstandsgroepen kunnen in aanmerking komen voor een financiële vergoeding en/of waarderingssubsidie.

11. Tarieven en subsidies

Algemeen

Het tarieven- en subsidiebeleid vormt een belangrijk onderdeel van het sportbeleid. Het gaat niet alleen meer om het beschikbaar stellen van accommodaties aan burgers, maar ook om de rol van de sport in het gemeentelijk beleid. Het inzetten van tarieven en subsidies voor het bereiken van gemeentelijke doelen als het wegwerken van achterstanden, tegengaan van bewegingsarmoede en versterking van de sportinfrastructuur begint meer en meer belangrijk te worden. De functie van tarieven en subsidies verandert. Resultaatgerichte inzet van subsidies, een efficiënte bedrijfsvoering en afstemming van subsidies en tarieven op de breedtesportimpuls c.q. sportstimulering zijn ontwikkelingen die in steeds meer gemeenten spelen.

Elke gemeente gaat op eigen wijze om met subsidies en tarieven. Er is geen blauwdruk beschikbaar die op verschillende gemeenten van toepassing is. Ook wordt veelal een combinatie van varianten, gebaseerd op maatwerk, gehanteerd. Er is een tendens te bespeuren dat gemeenten bewuster willen omgaan met het inzetten van subsidies en het vaststellen van tarieven. Vanzelfsprekendheid geldt niet meer; transparantie, gelijkheid, beheersbaarheid en samenhang zijn elementen die een belangrijke rol spelen in het vernieuwingsproces. Transparant omdat de opbouw van de tarieven en de toekenning van subsidies voor iedereen helder moet zijn. Gelijk, omdat elke sport toegankelijk moet zijn voor de burger en er geen onderscheid moet zijn tussen takken van sport. Beheersbaar, omdat de administratieve lasten beperkt moeten blijven. Tenslotte samenhang, omdat er een relatie ligt tussen tarieven, subsidies en gemeentelijk sportbeleid.

Tarieven en subsidies kunnen worden gebruikt om gemeentelijke doelstellingen als het wegwerken van achterstanden, te bereiken. Resultaatgerichte inzet van subsidies en afstemmen van subsidies en tarieven op sportstimulering en de werkelijke kosten zijn ontwikkelingen die in steeds meer gemeenten spelen.

Voor de beleidsuitgangspunten Tarieven en Subsidies is er onderzoek gedaan naar een mogelijk nieuwe systematiek. Hoe kan een nieuwe systematiek er uitzien, waarbij tarieven en subsidies meer in verhouding komen te staan tot de kosten.

Daarbij zijn vooraf aantal voorwaarden gesteld. Een nieuw systeem moet de gemeente in staat stellen meer sturing te geven aan het sportbeleid, het moet transparant en inzichtelijk zijn en moet eenvoudig te implementeren zijn.

11.1 Tarieven

Doelstelling is het ontwikkelen van een nieuwe, transparante tariefstructuur, waarbij de kosten meer in verhouding komen te staan tot de opbrengsten.

a. Het huidige systeem

Uit een onderzoek naar het huidige systeem is geconcludeerd:

- de huidige Gorinchemse tarieven wijken niet af van de landelijke. Ook de dekkingspercentages zijn in lijn met wat in Nederland gebruikelijk is;
- de verenigingen dragen verschillend bij aan de kosten voor beheer en onderhoud. Met name de verenigingen die gebruik maken van kunststofvelden dragen veel bij;
- het huidige subsidiesysteem is eenvoudig, laagdrempelig en helder;
- de gemeente draagt absoluut gezien het meeste bij aan de voetbalverenigingen.

b. Modellen elders

De gemeenteraad is met name geporteerd voor het z.g. Enschedé-model voor tarieven en subsidies, een model dat ervan uitgaat dat de huurprijzen meer in overeenstemming moeten zijn met de werkelijke kosten. Onderzocht is of dit model integraal overgenomen kan worden door de gemeente Gorinchem. Geconcludeerd is dat het niet verstandig is om dit Enschedé-model integraal over te nemen;

1. De schaal van Enschedé laat zich niet vergelijken met de schaal van Gorinchem;
2. De Gemeente Gorinchem heeft alleen zeggenschap over de tarieven van de buitensport;
3. Enschedé maakt gebruik van een z.g. voorrangsscore en stuurt alleen op aantal leden en hun herkomst. Gorinchem wil op meer aspecten sturen dan alleen ledentallen.
4. De gegevens voor het bepalen van een voorrangsscore zijn in Gorinchem niet beschikbaar;
5. In Enschedé was dit een ombuigingsoperatie, waarbij zwaar getroffen verenigingen zijn gecompenseerd.

Naast het Enschedé-model zijn er een zestal andere modellen onderzocht. Geen van de onderzochte modellen geeft echter een goed antwoord op de gestelde uitgangspunten.

Met tarieven is het lastig sturen op beleid. Bovendien vraagt een tariefensystematiek, gebaseerd op werkelijke kosten, veel werk van verenigingen en gemeente. Een dergelijk systeem is weliswaar transparant en kan een goed inzicht geven in de kostprijs van diverse sporten, maar is zeker niet eenvoudig toe te passen.

c. Berekening werkelijke kosten

Om de werkelijke kosten te kunnen berekenen zijn twee componenten van belang: de kosten van de oorspronkelijke investering en de jaarlasten voor beheer en onderhoud. Vooral de eerste component is vrijwel niet te bepalen omdat in de loop der jaren verschillende uitgangspunten voor de investeringen zijn gehanteerd. Bij het ene veld is de infrastructuur wel meegenomen, bij een ander niet. Molenvliet-zuid is als complex aangelegd; GJS en Unitas per veld. Soms is verlichting meegenomen, in andere gevallen weer niet. De velden van SVW zijn verder afgeschreven dan van GJS, de kapitaallasten zijn daar aanmerkelijk minder.

Bij de berekening van de kosten per vereniging zijn wij uitgegaan van een raming van de kapitaallasten.

Vereniging	Beheer/onderhoud	Kapitaallasten	Totale kosten	Huuropbrengst	Indirecte subsidie
Groot-Alexander	22.040	9.444	31.484	1.461	30.023
Raptim	35.815	10.556	46.371	2.235	44.136
SC Gorcum	11.020	6.111	17.131	1.105	16.026
Unitas	66.120	36.667	102.787	8.900	93.887
SVW	58.495	21.667	80.162	7.608	72.554
GJS	78.087	43.333	121.420	13.875	107.545
Achilles	719	3.000	3.719	1.350	2.369
GKV	17.249	20.000	37.249	3.360	33.889
Rapid	24.692	83.333	108.025	13.089	94.936
Typhoon	21.963	37.500	59.463	11.240	48.223
Totaal	336.200	271.611	607.811	64.223	543.588

Wat betreft de kosten voor onderhoud kunnen deze –als er zich omstandigheden voordoen- per jaar, per veld en per complex verschillen.

Op basis van de gegevens van 2004 en de door de verenigingen opgegeven ledentallen is berekend wat de kosten per lid van een vereniging zijn.

Vereniging	Aantal leden	Totale kosten	Kosten per lid
Groot-Alexander	45	30.023	668
Raptim	70	44.136	630
SC Gorcum	56	16.026	286

Unitas	626	93.887	150
SVW	400	72.554	181
GJS	663	107.545	162
Achilles	63	2.369	38
GKV	329	33.889	103
Rapid	604	94.936	157
Typhoon	380	48.223	127

Op basis van deze gegevens kost 1 sporter in Gorinchem gemiddeld € 183.-- De opbrengsten per sporter zijn gemiddeld € 19.—

Uit deze tabel blijkt voorts dat de gemeentelijke kosten voor de drie kleine voetbalverenigingen hoog zijn. Verenigingen die op kunststof of asfalt (handbal) sporten zijn relatief het goedkoopst.

d. Nieuwe tarieven en subsidies

Uit bovenstaande gegevens kan geconcludeerd worden dat wijzigen van het tarievenstelsel, waarbij alle werkelijke kosten worden doorberekend, niet uitvoerbaar en niet wenselijk is. Een dergelijk stelsel vraagt veel administratie en heeft alleen betrekking op de buitensportverenigingen. Daarnaast liggen er met een aantal verenigingen specifieke afspraken. Bovendien is voor "gelijke" verenigingen (voetbal) het gelijkheidsbeginsel niet meer van toepassing, omdat de afschrijvingen –en daarmee de kosten- per veld sterk verschillen.

Het is mogelijk de tarieven aan te passen en daarbij zo goed als mogelijk is aan te sluiten op de huidige situatie. Daarbij worden de tarieven voor "gelijke" verenigingen gelijk getrokken (gelijkheidsbeginsel) en er wordt uitgegaan van een optimale bezetting van de velden (90%). De huurprijzen moeten jaarlijks geïndexeerd worden.

11.2. Een Gorinchems systeem voor de tarieven?

Geconcludeerd is met doorberekenen van alle kosten niet wenselijk is. Toch kan er een koppeling gelegd worden tussen kosten en opbrengsten. Het is mogelijk een systeem voor de tarieven te ontwikkelen waarbij wordt uitgegaan van normbedragen. De verenigingen worden dan ook gelijk behandeld: elk grasveld heeft dezelfde prijs (gelijkheidsbeginsel).

Kostenberekening volgens normbedragen

Uitgegaan wordt van een normbedrag voor de aanleg van een veld, afschrijven in 15 jaar en daarna 1x renoveren; afschrijving eveneens 15 jaar;

Tabel 1: Normen voor aanleg en renovatie velden

	Aanleg	Renovatie	Aantal	Afschrijving p/j
Grasveld (voetbal)	€ 75.000	€ 40.000	15	8.254
Wetra-veld	€ 150.000	€ 40.000	2	
Kunststof veld	€ 300.000	€ 150.000	3,5	30.000
Atletiekbaan	€ 500.000	€ 300.000	1	53.000
Handbalveld	€ 175.000	€ 100.000	1	15.416

Opgemerkt wordt dat andere afschrijfmethodeken mogelijk zijn, waarbij de kosten per jaar hoger of lager uit kunnen vallen. Een eventuele rentecomponent is niet meegenomen.

De kosten voor beheer en onderhoud van de accommodaties zijn bekend:

Tabel 2: Kosten beheer en onderhoud (peil 2003)

	Totaal	Per veld
Grasvelden	271.577	15.975

Kunststof veld	41.941	11.983
Atletiekbaan		21.963
Handbal		719

Afschrijving per jaar + onderhoudskosten geven de totale jaarkosten per veld:

Tabel 3: Totale kosten per soort veld

	Afschrijving + onderhoud
Voetbalveld (gras/wetra)	24.229
Kunststof veld	41.983
Atletiekbaan	74.963
Handbalveld	15.416

Tabel 4: Kosten verenigingen volgens systeem normbedragen

Naam vereniging	Aantal velden	Soort velden	Kosten gemeente	Aantal leden	Kosten per lid
Groot-Alexander	1 + 1/3	Gras	32.305	45	717
Raptim	1 + 2/3	Gras	40.381	70	576
SC Gorcum	1 + 1/3	Gras	32.305	56	576
Unitas	3 + wetra	Gras	96.916	626	154
SVW	3	Gras	72.687	400	181
GJS	4 + wetra	Gras	121.145	663	182
Achilles	1	Asfalt	15.416	63	244
GKV	1	Kunststof	41.983	329	127
Rapid	2,5	Kunststof	104.957	604	173
Typhoon	1	Kunststof	74.963	380	197

Deze normbedragen zijn berekend voor een periode van 30 jaar. Het is echter denkbaar dat regelmatig, bijvoorbeeld 1 x per 5 jaar, de normbedragen aangepast worden aan de reële kosten.

Kortingen

Het is niet de bedoeling dat de verenigingen de volledige kosten moeten betalen, wel dat deze inzichtelijk worden. De volledige werkelijke kosten zijn voor een vereniging ook niet op te brengen. Bovendien moet voorkomen worden dat, door de hogere kosten, de contributies onevenredig stijgen, waardoor bepaalde takken van sport niet meer voor iedereen toegankelijk zou zijn. Het is echter niet aan de gemeente om in te grijpen in de hoogte van contributies.

Er kan een systeem ontwikkeld worden waarbij verenigingen een korting kunnen krijgen op de huurprijs tot maximaal 90 % als zij voldoen aan een aantal gemeentelijke doelstellingen. Deze doelstellingen (criteria) moeten dan zo eenvoudig mogelijk gehouden worden.

De volgende drie criteria zijn het meest eenvoudig te hanteren, toe te passen en te controleren: aantal jeugdleden, aantal leden met een functiebeperking en grootte van de vereniging. Andere criteria zijn voor dit doel te ingewikkeld. Er moeten dan exacte definities worden omschreven, administraties opgezet en een controlesysteem ontwikkeld. Bovendien zijn veel gegevens elk jaar opnieuw aan veranderingen onderhevig. Dit alles vraagt teveel werk, zowel voor de subsidiegever als de verenigingen.

a. Jeugdleden

Aantal jeugdleden	Korting op de huur
0 – 5 %	5 %
5 – 10 %	10 %

10 – 15 %	15 %
15 – 20 %	20 %
20 – 25 %	25 %
Tot 50 %	50 % maximaal

b. Leden met een functiebeperking

Per lid 1 % korting op de huur met een maximum van 20 %

c. Omvang van de vereniging

Per 25 leden 1 % korting met een maximum van 20 %

Tabel 5: Huurkosten voor verenigingen

Naam Vereniging	Huidige huur	Nieuwe huur (tabel 4):	met maximale korting 90 %
Groot-Alexander	1.461	32.305	3.230
Raptim	2.235	40.381	4.038
sc Gorcum	1.105	32.305	3.230
Unitas	8.900	96.916	9.691
SVW	7.608	72.687	7.268
GJS	13.875	121.145	12.145
Achilles	1.350	15.416	1.541
GKV	3.360	41.983	4.198
Rapid	13.089	104.957	10.495
Typhoon	11.240	74.963	7.496

Indien de volledige korting van 90 % wordt gehaald, dan constateren we dat de kleine verenigingen fors meer gaan betalen voor het gebruik van een veld. Unitas betaalt thans relatief minder dan de andere verenigingen; dit wordt in het nieuwe systeem eerlijker.

SVW betaalt minder, maar gezien hun verhuizing naar Molenvliet-zuid (per 1 januari 2007) kunnen de tarieven daar anders uitvallen. GKV en Achilles zullen iets meer betalen; GJS betaalt iets minder.

Rapid en Typhoon betalen flink minder.

Uiteindelijk zullen de nieuwe huuropbrengsten niet veel verschillen met de huidige, op voorwaarde dat de verenigingen de maximale korting kunnen "verdienen". Indien deze korting niet in zijn geheel wordt gehaald dan zullen alle tarieven hoger uitvallen.

11.3. Aandachtspunten bij een dergelijk systeem

Hoewel dit systeem zo eenvoudig mogelijk gehouden is moet, om een en ander mogelijk te maken, rekening gehouden worden met een aantal aandachtspunten:

a. Afspraken verenigingen

Met een aantal verenigingen is in het verleden afspraken gemaakt over de hoogte van de huurprijs. Voor Unitas is notarieel vastgelegd hoe met een huuraanpassing moet worden omgegaan; met GKV is afgesproken dat er een koppeling is met de huurprijs van een grasvoetbalveld. Bezien moet worden hoe in het kader van deze nieuwe tariefensystematiek met deze afspraken moet worden omgegaan. Bij afwijkende behandeling kan het gelijkheidsbeginsel in het geding komen.

b. Kortingspercentage

De vraag kan worden gesteld of de criteria voor een 90 % korting voor alle verenigingen haalbaar is. Er zijn kleine verenigingen met weinig jeugdleden en geen leden met een functiebeperking. In plaats van 90 % korting zullen zij dan hooguit uitkomen op 20 %. De huur van de accommodatie is dan niet op te brengen.

c. Gewenning

Voor de verenigingen voor wie de huurprijs sterk stijgt omdat zij de maximale korting (nog) niet halen moet een gewenningsperiode van b.v. 3 jaar worden ingebouwd. Mochten daarna de huurkosten nog te hoog zijn, dan zal moeten worden nagedacht over of de vereniging een noodzakelijk onderdeel is van de Gorinchemse sportwereld.

d. Unieke verenigingen

In Gorinchem is een aantal unieke verenigingen. Er is maar één hockeyvereniging, één atletiekvereniging, één handbalvereniging. Deze unieke verenigingen mogen door dit nieuwe stelsel niet in zodanige problemen komen dat hun voortbestaan in gevaar komt. Het is voor de Gorinchemse bevolking belangrijk dat er een zo gedifferentieerd mogelijk aanbod van sporten aanwezig blijft.

e. Administratie

Hoewel het systeem zo eenvoudig mogelijk gehouden is, zal zowel bij de gemeente als bij de verenigingen een specifieke administratie moeten worden ontwikkeld, waarbij ook een vorm van controle aanwezig moet zijn.

f. Proefperiode

Om te bezien of dit stelsel in de praktijk voldoet aan uw voorwaarden, moet een proefjaar (2006), waarin een nieuw model naast het bestaande wordt gehanteerd, worden ingesteld. In die periode moet ook worden bezien hoe met genoemde knelpunten om te gaan.

11.4 Subsidies

Doelstelling is een nieuwe subsidiestructuur, waarbij de hoogte van de subsidie uitdrukkelijk verbonden is met de mate waarin verenigingen meewerken het gemeentelijk beleid uitvoeren.

Uitgangspunt van een nieuw subsidiebeleid zijn de budget- en projectsubsidies. Bij de budgetsubsidies moet nadrukkelijk worden gesteld dat de doelen kunnen wisselen en dat deze afhankelijk zijn van de beleidsprioriteiten die door de gemeente worden gesteld. Projectsubsidies geven nadrukkelijk de gelegenheid accenten en prioriteiten in het sportbeleid te verleggen.

Budgetsubsidies worden gericht op drie specifieke onderdelen, namelijk jeugdigen, mensen die aangepast willen sporten en de omvang van de vereniging. Dit zijn ook de onderdelen waarop kortingen kunnen worden verleend op de huurprijs van accommodaties.

Voor de jeugd en voor aangepast sporten is de betaalbaarheid van de sport een belangrijk criterium. Verder is de vereniging een goede plaats voor jonge sporters om met de sport in aanraking te komen en de mogelijkheid te krijgen om te blijven sporten.

Bij de omvang van de vereniging is de achterliggende gedachte dat, hoe groter de vereniging, des te meer slagkracht deze bezit en des te beter deze in staat is om bepaalde doelen te bereiken.

Voor de **projectsubsidies** zijn de grondslagen de ondersteuning van vrijwilligers in de vereniging en de organisatie van activiteiten die passen binnen de gemeentelijke doelstellingen.

Om de verenigingen in beweging te krijgen lijkt het instrument subsidies niet het meest geëigende instrument. Verenigingen zijn al blij dat zij hun eigen organisatie draaiende kunnen houden en zitten niet te wachten op het leveren van een extra inspanning die hun per saldo geen extra geld oplevert. Ter overweging is dan ook om hiervoor een medewerker sportstimulering in te zetten. Hierdoor kunnen activiteiten opgezet en gestimuleerd worden die de gemeente belangrijk acht. Hierbij is zij niet afhankelijk van de inzet en de bereidheid van verenigingen. Deze medewerker kan zeer nadrukkelijk gebruik maken van de expertise van sportverenigingen die daartoe bereid zijn. De financiering van een dergelijke medewerker zou gedeeltelijk kunnen komen uit de meeropbrengsten door de aanpassing van de tarieven, voor een ander deel uit de meeropbrengsten van de verkaveling van Mollenburg tot woningbouw.

11.5. Voorstellen nieuwe grondslagen

budgetsubsidies

Sportbeoefening door jeugdigen

Om de sportbeoefening door jeugdigen betaalbaar te houden en de kwaliteit van het aanbod te bevorderen blijft de subsidie per jeugdlid gehandhaafd. Hier wordt uitgegaan van maximaal een bedrag van € 15.—per jeugdlid uit Gorinchem bij een Gorinchemse vereniging per jaar.

Sportbeoefening door mensen met een functiebeperking

Om het sporten door mensen met een beperking mogelijk te maken of te houden en om de kwaliteit van het sportaanbod te bevorderen kunnen verenigingen met een aanbod voor deze groep subsidie aanvragen. Per lid van deze doelgroep, afkomstig uit Gorinchem, kan een Gorinchemse vereniging maximaal € 50.—per persoon per jaar ontvangen.

Omvang verenigingen

De gemeente streeft naar een vergroting van de slagkracht van de verenigingen. Hiervoor wil zij stimuleren dat er grotere verenigingen binnen de gemeente komen. Hiervoor krijgen verenigingen een bedrag dat afhankelijk is van de grootte van de vereniging. Elke sportvereniging met minimaal 50 leden krijgt een basisbedrag van € 250.— Elke 100 leden meer komt er een bedrag van € 100.— bovenop, tot een maximum van € 550.—per vereniging. Deze bijdrage wordt per jaar uitgekeerd.

projectsubsidies

Organisatie activiteiten

Verenigingen die activiteiten organiseren binnen de doelstellingen van de gemeente kunnen hiervoor een subsidie-aanvraag doen. Activiteiten waaraan gedacht wordt, kunnen zijn: organisatie van een toernooi; een integratieproject voor allochtonen. Om verenigingen te stimuleren worden niet alleen de kosten vergoed, maar worden zij ook beloond voor hun inspanningen. Maximale bijdrage is € 2.500.—

Vrijwilligers

Verenigingen die hun kader in de gelegenheid stellen hun kennis te vergroten, zowel op sporttechnisch als op bestuurlijk organisatorisch gebied, kunnen in aanmerking komen voor subsidie. Voor technische opleidingen geldt als eis dat het door de rijksoverheid erkende opleidingen moeten zijn. Het maximum dat hierbij wordt vergoed is €750.—per jaar per vereniging. Voor de opleidingen van bestuurskader worden geen specifieke eisen gesteld. De vergoeding is hierbij maximaal € 500.—

Voor andere activiteiten die tot doel hebben de kwaliteit van het aanbod, de organisatie of het vrijwillig kader te vergroten kunnen sportverenigingen projectsubsidies aanvragen. Te denken valt hierbij aan projecten, gericht op het werven van leden of het opzetten van vrijwilligersbeleid in de vereniging. De vergoeding bedraagt 50 % van de kosten met een maximum van € 750.—

In de subsidieverordening worden nadere voorwaarden gesteld waaraan moet worden voldaan om voor subsidie in aanmerking te komen, zoals de rechtsbevoegdheid van de aanvrager, leeftijdsgrenzen, hoogte van het budget, termijnen, formulieren enz.

11.6. Samenvatting tarieven en subsidies

De nieuwe tarieven zijn gebaseerd op normbedragen wat betreft aanleg en renovatie, met een afschrijftermijn van elk 15 jaar, daarnaast worden de werkelijke kosten voor jaarlijks en groot-onderhoud in rekening gebracht.

Verenigingen kunnen een korting krijgen tot maximaal 90 % van de kosten indien zij voldoen aan een drietal uitgangspunten van gemeentelijk beleid.

De totale bijdrage van de gemeente aan de werkelijke kosten mag niet meer zijn dan € 350.—per lid.

Voor elke vereniging en voor elk sportveld wordt een aparte berekening gemaakt. Als voorbeeld is hier genomen de hockeyvereniging Rapid; deze vereniging heeft 2,5 kunststofveld en zal waarschijnlijk voor de volledige korting in aanmerking komen.

Een berekening zal er dan als volgt uit kunnen zien:

Vereniging	GHV Rapid	
Soort veld	Kunststof hockeyveld	
Aanleg/renovatie (norm)	30.000	
Jaarkosten onderhoud	11.938	
Totaal		41.983
Korting:		
Jeugd	50 % 20.969	
Doelgroep	20 % 8.388	
omvang	20 % 8.388	
totaal korting	90 %	37.785
Te betalen		4.198

Het nieuwe systeem voor de **subsidies** ziet er als volgt uit:

	Normsubsidie	projectsubsidie
jeugd	maximaal € 15.—per jeugdlid	
gehandicapten	maximaal € 50.—per lid	
omvang	€ 250.—bij 50 leden; elke 100 leden meer € 100.—erbij tot maximaal € 550.--	
bijzondere activiteiten		maximaal € 2.500.--
vrijwilligers e.d.		maximaal € 750.--

Zoals al eerder in deze nota is vermeld zal in een proefperiode moeten worden onderzocht welke gevolgen het invoeren van deze systematiek heeft, zowel voor de verenigingen als voor de gemeente.

Bronnen

Gemeente en onderwijshuisvesting

Leergang VNG-BAN 2004-2005

Bestuursacademie Z. Nederland, 2005-02-07

Protocol Schoolzwemmen gemeente Gorinchem

Nieuwe situatie bevoegdheid bewegingsonderwijs

Voorlichtingspublicatie van het minister van OCW

Ledental NOC*NSF over 2NOC*NSF, Arnhem 2003

Handreiking gemeentelijk tarieven- en subsidiebeleid in de sport

VNG Uitgeverij Den Haag, 2003

Rapportage Sport 2003

Sociaal en Cultureel Planbureau

Den Haag, 2003

BOS-impuls

Tijdelijke stimuleringsregeling buurt, onderwijs en sport

Ministerie van VWS

Den Haag, 2004

Kansen voor topsport

Het topsportbeleid van de rijksoverheid

Ministerie van VWS

Den Haag, 1999

Duyvendak, J.W. c.s.

Integratie door sport?

Onderzoek naar gemengde en ongemengde sport door allochtonen en autochtonen

Rotterdam, 1998

Beleidsnotities en nota's gemeente Gorinchem:

Notitie Kerntaken sport

1994

Speelruimte in Gorinchem

2001

Gezondheid in alle lagen

Nota Lokaal Gezondheidsbeleid

2003

Gemeentebegroting 2004

Sportnota's

Sport in Enschedé

Stand van zaken

Externe ontwikkelingen

Volop in beweging

De meerwaarde van sport

Enschede, 1998-2001

Sport over de breedte

Slotdocument

Tarieven voor de sport

Arnhem, 2004

Concept kadernota Sport

Gemeente Tiel, februari 2004

Sportbeleid in perspectief, nota voor de gemeente Schiedam

Schiedam, januari 2000

Mini-enquete 25 Gorinchemse sportverenigingen

Idem 4 Gorinchemse sportscholen

Balans in de Sport

Herziening subsidies en tarieven gemeente Gorinchem

Ir. H. Lukkien en drs. T. Rozendal

Onderzoek door het bureau Oranjewoud, april 2005

Aanvullende notitie

Herziening subsidies en tarieven gemeente Gorinchem

Ibidem, juni 2005

Gorinchem, augustus 2005

Aanvullende Notitie

Herziening subsidies en tarieven gemeente Gorinchem

projectnr. 151909
revisie 1.0
8 juni 2005

Auteur(s)

ir. H. Lukkien
drs. T. Rozendal

Opdrachtgever

Gemeente Gorinchem
t.a.v. drs. J. Hoekstra
Postbus 108
4200 AC GORINCHEM

datum vrijgave

08-06-2005

beschrijving revisie 1.0

Aanvullende rapportage

goedkeuring

H. Lukkien

vrijgave

H. Kool

In het advies Balans in de Sport, herziening subsidies en tarieven gemeente Gorinchem, wordt uitgebreid stil gestaan bij de huidige en nieuwe structuur ten aanzien van subsidies en tarieven voor de buitensportaccommodaties.

Aan het einde van het adviestraject blijkt dat er behoefte is aan aanvullende informatie. Deze aanvullende notitie geeft invulling aan genoemde behoefte.

In deze extra notitie wordt aandacht besteed aan een drietal punten, namelijk:

1. De kosten per sporter;
2. De koppeling tussen gemeentelijke doelstellingen en de tarieven en daaraan gekoppeld de grondslag voor de subsidies en tarieven;
3. Het niet toepassen van het model Enschede in de gemeente Gorinchem.

Per punt volgt onderstaand een nadere toelichting.

1. De kosten per sporter

In de twee onderstaande tabellen zijn de kosten van de sport in Gorinchem *per vereniging* en *per lid* van een vereniging inzichtelijk gemaakt.

Uitgangspunten tabel:

- De kosten voor Beheer en Onderhoud van de velden komen uit de gemeentelijke stukken (jaarrekening). Dit betreffen de werkelijke kosten.
- Voor de verenigingen op Molenvliet is op basis van kengetallen een toerekening van de kosten van beheer & onderhoud gemaakt omdat deze kosten niet te herleiden zijn per vereniging. (Dit geldt voor jeu de boules, de vier voetbalverenigingen en de handbalvereniging).
- De kapitaallasten zijn niet eenduidig uit de gemeentelijke cijfers te herleiden. De reden hiervan is dat er in het verleden met diverse systematieken is gewerkt zoals investering in een keer afschrijven en een investering over meerdere posten (sport en ruimtelijke ordening) verdelen. Ook de gemeentelijke herindeling draagt nu nog bij aan de huidige verschillen. Op basis van kengetallen is vervolgens een inschatting gemaakt van de toe te rekenen kapitaallasten per vereniging. Hierbij dient te worden aangetekend dat het weliswaar een reëel beeld geeft, maar dus afwijkt van de cijfers in de gemeentelijke begroting.

Tabel 1: Kosten en Opbrengsten per vereniging

Vereniging	Accommodatie	Kosten Beheer & Onderhoud (werkelijk)	Kapitaallasten (raming!)	Totale kosten	Huur opbrengst	Dekking Beheer en onderhoud (ex. kapitaallst.)	Dekking inclusief kapitaallasten
		A	B	A+B	C	C / A	C / (A+B)
VV groot Alexander	1 veld 1/3 tr. veld	€ 22.040	€ 9.444	€ 31.484	€ 1.461	7%	5%
VV Raptim	1 bijveld 0,5 veld 2/3 trainingsveld	€ 35.815	€ 10.556	€ 46.371	€ 2.235	6%	5%
VV SC gorcum	1/2 veld 1/3 trainingsveld	€ 11.020	€ 6.111	€ 17.131	€ 1.105	10%	6%
VV Unitas	2 velden 1 wetra 1 trainingsveld	€ 66.120	€ 36.667	€ 102.787	€ 8.900	13%	9%
VV SVW	2 velden 1 tr. veld	€ 58.495	€ 21.667	€ 80.162	€ 7.608	13%	9%
VV GJS	3 velden 1 wetra 1 trainingsveld	€ 78.087	€ 43.333	€ 121.420	€ 13.875	18%	11%
HV Achilles	1 veld	€ 719	€ 3.000	€ 3.719	€ 1.350	188%	36%
GKV Nettorama	3 velden	€ 17.249	€ 20.000	€ 37.249	€ 3.360	19%	9%
Boulistes	6 banen	€ 4.312	€ 600	€ 4.912	€ 300	7%	6%
Rapid Hockey	2 velden 1 miniveld	€ 24.692	€ 83.333	€ 108.025	€ 13.089	53%	12%
Atl.Ver. Typhoon	1 baan	€ 21.963	€ 37.500	€ 59.463	€ 11.240	51%	19%
Totaal		€ 340.512	€ 272.211	€ 612.723	€ 64.523	19%	11%

Opvallend zijn de grote verschillen in het dekkingspercentage (exclusief de kapitaallasten), percentages lopen uiteen van 6% tot 188%. Als ook de kapitaallasten in ogenschouw worden genomen dan is de variatie nog "slechts" 5% tot 36%. Hieruit valt af te leiden dat de grote verschillen voor beheer en onderhoud een gevoel oproepen van "goedkope" en "dure" verenigingen. Door toevoeging van de kapitaallasten is duidelijk dat het nodig is om genuanceerder met dit gevoel om te gaan.

Naast de verschillen in beheer & onderhoud en kapitaallasten zijn er verschillen in de aantallen sporters per vereniging en dus ook variatie in de "kostprijs" per sport. In de tabel 2, op de volgende pagina, wordt inzichtelijk gemaakt wat de kosten per lid van een sportvereniging bedragen.

Totaal zijn, zo blijkt uit de tabel, er bij de buitensportverenigingen 3.340 leden.

Gemiddeld bedragen voor de buitensport:

- de **kosten per sporter** in Gorinchem € 183 (opgebouwd uit € 102 voor beheer & onderhoud en € 81 aan kapitaallasten);
- de **opbrengsten per sporter** € 19

Ten aanzien van de gemiddelden is er sprake van een grote variatie. Deze variatie is inzichtelijk gemaakt door een cel een *oranje kleur* te geven als deze meer dan 25% in negatieve richting afwijkt van het gemiddelde. De *groene kleur* geeft een positieve afwijking van meer dan 25% aan.

Tabel 2: Kosten & Opbrengsten per lid

Vereniging	Aantal leden	Onderhoud en beheer	Kapitaal- lasten	Totale kosten	Huur opbrengst	Saldo
	D	A / D	B / D	A+B / D	C / D	
VV groot Alexander	45	€ 430	€ 210	€ 700	€ 32	€ 668
VV Raptim	70	€ 512	€ 130	€ 662	€ 32	€ 630
VV SC gorcum	56	€ 197	€ 109	€ 306	€ 20	€ 286
VV Unitas	626	€ 106	€ 58	€ 164	€ 14	€ 150
VV SVW	400	€ 145	€ 54	€ 200	€ 19	€ 181
VV GJS	663	€ 118	€ 65	€ 183	€ 21	€ 162
HV Achilles	63	€ 111	€ 48	€ 59	€ 21	€ 38
GKV Nettorama	329	€ 52	€ 61	€ 113	€ 10	€ 103
Boulistes	104	€ 41	€ 6	€ 47	€ 3	€ 44
Rapid Hockey	604	€ 41	€ 138	€ 179	€ 22	€ 157
Atl.Ver. Typhoon	380	€ 58	€ 98	€ 156	€ 30	€ 126
<i>Totaal / gemiddeld</i>	3.340	€ 102	€ 81	€ 183	€ 19	€ 164

Uit de tabel blijkt dat er een drietal voetbalverenigingen (Groot Alexander, Raptim en SC Gorcum) fors negatief afwijken van het gemiddelde. De vraag die hierbij gesteld kan worden is of de gemeente deze situatie in toekomst wil handhaven!

2. Koppeling gemeentelijke doelstellingen en subsidies & tarieven

De gemeenteraad heeft in haar initiatiefvoorstel aangegeven dat zij meer wil sturen, bijdragen aan maatschappelijke doeleinden, op het sportbeleid. In ons advies is aangegeven dat een koppeling tussen deze sturing en de tarieven & subsidies strijdig is met uitgangspunten en randvoorwaarden voor de herziening van het subsidie- en tarievenbeleid. Deze laatste zijn namelijk transparant, eenvoudig toe te passen en zonder dat het veel extra werk oplevert voor zowel gemeente als verenigingen. Als voorbeeld is in de bijlage een eerste uitwerking weergegeven om de koppeling tussen de gemeentelijke aandachtspunten en de tarieven & subsidies uit te werken. De aandachtspunten (bereikbaarheid, jeugd, vrijwilligers, kader, etc.) zijn de door de raad meegegeven. Niet helder is wat de raad hiermee precies bedoelt en hoe groot het belang is dat zij aan een afzonderlijk aandachtspunt hecht. In de bijlage betreft het dus een interpretatie, hetgeen als voorbeeld dient om aan te geven hoe gecompliceerd deze koppeling is in de praktijk.

Voor het tarief waarvan in de toekomstige situatie wordt uitgegaan zijn verschillende mogelijkheden. Gezien de wensen van de gemeenteraad wordt hierbij een tweetal systematieken, kostprijs en gelijke inkomsten, nader toegelicht.

De kostprijs per vereniging

De gemeenteraad heeft gesteld dat kosten en opbrengsten meer met elkaar in verhouding moet worden en dat de kostprijs moet worden opgebracht door de vereniging. Uitgaande van de kostprijs van de velden kan een vereniging korting krijgen als zij bijdraagt aan de gemeentelijke uitgangspunten.

De voor- en nadelen van deze systematiek zijn:

Voordelen:

- De vereniging en gemeente heeft inzicht in de kostprijs van het veld.
- De vereniging wordt gestimuleerd om korting te realiseren.

Nadelen:

- De huurprijs kan voor een vereniging zeer hoog uitvallen.
- De kostprijs moet jaarlijks worden vastgesteld.

Door het niet beschikbaar hebben van gegevens is het niet mogelijk deze systematiek uit te werken, in een concreet voorbeeld, voor een bepaalde vereniging.

Ter indicatie kan worden aangegeven dat de kostprijs voor VV Raptim € 46.371 is. Indien de vereniging er in slaagt 50% korting te krijgen moet zij een bedrag betalen van ruim € 23.000 . Terwijl zij nu € 2.235 betaalt!

De totale inkomsten moeten gelijk blijven

De gemeenteraad heeft aangegeven dat deze herziening, van de subsidies en tarieven, niet is bedoeld als een ombuigingsoperatie. Dit betekent dat de totale som aan inkomsten "gelijk" blijft. Met andere woorden een andere verdeling van de opbrengsten over de verenigingen . De consequentie hiervan is dat een vereniging die goed draait korting krijgt (dus verlaging van de kosten) en dat dit vervolgens opgebracht (stijging van kosten) moet worden door andere verenigingen.

Voordelen:

- de inkomsten blijven gelijk.

Nadelen:

- een ingewikkelde rekensom om de verdeling tussen de verenigingen te bepalen.
- verenigingen ontvangen minder korting als een andere vereniging meer korting krijgt.
- als alle verenigingen gelijk presteren is er geen mogelijkheid tot beloning.

Conclusie

Wij zijn van mening dat het bereiken van gemeentelijke doelstellingen via of in samenwerking met sportclubs het beste kan via gemeentelijke sportmedewerkers in de Buurt-Onderwijs-School-driehoek.

Gebleken is dat in Gorinchem de financiële aspecten van de gehele sportsector in lijn zijn met de landelijke cijfers. Toch bestaat de wens om opbrengsten en kosten voor de buitensport meer in verhouding te brengen. Naar onze mening is dit , het beste te

realiseren via kostenreductie en/ of indexering van de huren. Dus wel een ombuigingsdoelstelling!

3. Toepassing model Enschede in de gemeente Gorinchem

In ons advies wordt aangegeven dat het niet verstandig is om het model Enschede toe te passen in Gorinchem. Hieronder worden de argumenten op een rij gezet waarom het model Enschede niet toe te passen in Gorinchem.

1. De schaal van de gemeente Enschede laat zich niet vergelijken met de schaal van de gemeente Gorinchem. In de gemeente Enschede zijn meer dan 160 sportverenigingen actief, terwijl in Gorinchem het aantal verenigingen rond de veertig ligt. Daarnaast is de verscheidenheid binnen de diverse takken van sport binnen Gorinchem niet aanwezig. Zo is er voor de buitensport alleen bij voetbal en tennis sprake van meerdere verenigingen. Een regeling waardoor een unieke vereniging ophoudt te bestaan komt in Gorinchem al snel neer op het verdwijnen van die betreffende sport en daardoor een lege accommodatie.
2. De gemeente Gorinchem heeft alleen zeggenschap over de tarieven van de buitensport. De tarieven voor de binnensport worden bepaald door Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties. De operatie tot herstructurering zou dan ook alleen betrekking hebben op de buitensport, waardoor er een grote ongelijkheid optreedt tussen de buiten- en binnensport.
3. De verenigingen in de gemeente Enschede krijgen subsidie op basis van een drietal aspecten namelijk het aantal leden in de categorieën: jongeren, gehandicapten en senioren. Hierbij wordt per tak van sport een voorrangsscore (zie punt 4) bepaald. De gemeente stuurt hierbij alleen op het aantal leden en herkomst van de leden. De wens van de gemeente Gorinchem is om op meer aspecten te sturen dan alleen ledenaantallen.
4. Het bepalen van de voorrangsscore in Enschede gebeurt op basis van een elftal criteria. Enkele criteria zijn: aantal cliënten van de sociale dienst, perceeloppervlakte en contacten met politie. De gemeente Enschede beschikt hiervoor over gegevens die per wijk worden aangeleverd (door het gemeentelijk onderzoeksbureau). De gemeente Gorinchem heeft deze gegevens niet beschikbaar en het zou veel tijd en geld kosten om deze gegevens boven tafel te krijgen. Bovendien is de verscheidenheid van de woonwijken binnen Gorinchem niet groot en is het dus sterk de vraag of er wel sturing mogelijk is.
5. Tenslotte betreft het in de gemeente Enschede wel een ombuigingsoperatie, waarbij voor de verenigingen die te zwaar getroffen zijn, oplossingen zijn bedacht om dit te compenseren (een overgangsregeling).

Balans in de Sport

Herziening subsidies en tarieven gemeente Gorinchem

projectnr. 151909
revisie 2.0
14 april 2005

Auteur(s)

ir. H. Lukkien
drs. T. Rozendal

Opdrachtgever

Gemeente Gorinchem
t.a.v. drs. J. Hoekstra
Postbus 108
4200 AC GORINCHEM

datum vrijgave

14-04-2005

beschrijving revisie 2.0

Concept def. rapportage

goedkeuring

H. Lukkien

vrijgave

H. Kool

	Inhoud	Blz.
1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Vraagstelling	4
1.3	Vertrekpunt	5
1.4	Afbakening	5
1.5	Werkwijze	6
2	Huidige tarieven- en subsidiestelsel	7
2.1	Huidige tarieven	7
2.2	Huidige subsidie	8
2.3	Indirecte subsidies	10
2.4	Subsidievolume	12
2.5	Samenvattend overzicht	13
2.6	Samenvatting van de conclusies	13
3	Gemeentelijke kaders nieuw subsidie- en tarievenbeleid	14
3.1	Doelstellingen	14
3.2	Uitgangspunten	14
3.3	Randvoorwaarden	15
4	Modellen	16
4.1	Systemen	16
4.2	Beoordeling modellen	19
4.3	Conclusie	21
5	Adviesvoorstel Gorinchem	22
5.1	Tarieven	22
5.2	Subsidies	24
5.2.1	<i>Algemeen</i>	24
5.2.2	<i>Voorstellen voor nieuwe grondslagen</i>	24
5.3	Voorstellen voor algemene en administratieve voorwaarden	25
5.4	Subsidievolume	27
5.5	Doorkijk naar de binnensport	27
5.6	Resumé	28

Samenvatting

Inleiding

De gemeenteraad van Gorinchem heeft het college van B&W verzocht het stelsel van subsidies en tarieven te herzien. Hiervoor heeft het college de hulp ingeroepen van advies& ingenieursbureau Oranjewoud. De vraag die voorligt is:

“Hoe gaat de nieuwe systematiek voor de subsidies en tarieven inzake de sport in de gemeente Gorinchem er uit zien, waarbij de tarieven en subsidies meer in verhouding komen te staan met de kosten?”

Huidige tarievenstelsel buitensport

De gemeente Gorinchem heeft de tarieven voor de buitensportaccommodaties gebaseerd op de volgende punten:

- een prijs per team;
- onderscheid naar senioren, junioren en pupillen;
- daarnaast per wedstrijd en per uur;
- gebruik van de velden voor trainingen.

De gemeente kan zelf alleen invloed uitoefenen op de tarieven van de buitensportaccommodaties en de gymnastieklokalen. De bevoegdheid voor de sporthallen en het zwembad ligt bij de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties.

Huidige subsidiestelsel

In het huidige subsidiestelsel wordt een onderscheid gemaakt naar basissubsidies en waarderingsubsidies. In de onderstaande tabel is aangegeven op welke grondslag deze wordt toegekend en het bedrag dat hiervoor beschikbaar is.

Basissubsidie	Grondslag	Bedrag
A) jeugd	20 % van de jeugdcontributie	€ 37.000
B) compensatie huur zwembad	Tegemoetkoming in de huurkosten	€ 11.650
C) compensatie huur sporthal	Tegemoetkoming in de huurkosten (jeugd)	€ 6.800
Waarderingsubsidie		
organisatie activiteiten	Maximaal € 500 voor de gemaakte kosten	€ 12.750

Tarieven en subsidies

Het beeld van de tarieven en subsidies in de gemeente Gorinchem wijkt niet af van wat in Nederland gebruikelijk is. De hoogte van de tarieven en de bijdrage die verenigingen leveren in de kosten passen in dit beeld. De gemeente draagt behoorlijk bij in de kosten van het in stand houden van sportvoorzieningen. Het systeem van de tarieven is ingewikkeld en lastig te controleren. Het subsidiesysteem is daarentegen eenvoudig en laagdrempelig. De animo voor verenigingen om waarderingsubsidie aan te vragen is niet groot. Ook hierin wijkt de sport in Gorinchem niet echt af van het algemene beeld in Nederland.

Doelstellingen

De gemeenteraad vindt het in het nieuwe beleid belangrijk dat de volgende drie zaken kunnen worden gerealiseerd:

1. De mogelijkheid om te kunnen sturen aan het gemeentelijk beleid.
2. De tarieven en subsidies transparant zijn.
3. Het nieuwe systeem eenvoudig te implementeren en uit te werken is voor zowel gemeente als verenigingen.

Modellen

In den lande zijn er diverse modellen voor subsidies en tarieven, met elk zijn voor- en nadelen. Specifiek is er gekeken naar de modellen die de gemeenten Enschede en Arnhem hebben ingevoerd. Voor beide modellen geldt dat het niet wenselijk is voor de gemeente Gorinchem om deze toe te passen. Omdat het niet bijdraagt aan de gemeentelijke doelstellingen. Aanvullend daarop wordt de gemeente geadviseerd om het stelsel niet volledig op de schop te nemen. Vanuit het huidige systeem kan worden gewerkt aan verbeteringen. Zo lijkt de wens van de gemeente om meer sturing te geven aan haar beleid beter gerealiseerd te kunnen worden door het aanstellen van een sportstimuleringsmedewerker. De gemeente heeft immers beperkte mogelijkheden om te sturen op de tarieven. Daarnaast is er binnen de gemeente per bepaalde tak van sport over het algemeen maar één vereniging actief. Uitzondering is de voetbal, waar meerdere verenigingen actief zijn. Dit maakt de mogelijkheden om te differentiëren gering.

Adviesvoorstel tarieven

De aanpassing van de tarieven gebeurt in twee stappen. De grondslag van het tarief per team verschuift naar een grondslag per veld. Hiermee blijven de inkomsten gelijk ook bij een onderbezetting van de velden en ontvangt de gemeente per veld een bijdrage. De tweede stap is het jaarlijks indexeren van de tarieven. Voor het incidentiele gebruik blijft de huidige systematiek gehandhaafd, wel indexeren.

1. gelijktrekken van de tarieven op basis van het gebruik per veld
2. het jaarlijks indexeren van de tarieven

Adviesvoorstel subsidies

Voorgesteld wordt om een sportstimuleringsmedewerker aan te stellen omdat de gemeente hier direct sturing en invloed kan uitoefenen op haar doelstellingen. Aanvullend hier op is het voorstel om het subsidiestelsel als volgt te herzien. Het beschikbare subsidiebudget blijft in principe gelijk.

	Normsubsidie	Projectsubsidie
jeugd	Maximaal € 15 per jeugdlid	
gehandicapten	Maximaal € 50 per lid	
Omvang verenigingen	€ 250 bij 50 leden, elk 100 leden meer € 100 erbij tot een maximum van € 550	
Bijzondere activiteiten		Maximaal € 2.500 per activiteit
Vrijwilligers, verenigingsstructuur		maximaal € 750 per activiteit

Doorkijk binnensport

Het systeem voor de gymnastieklokalen en kan worden vereenvoudigd door over te gaan tot één tarief. De hoogte van het huidige tarief wijkt niet af van wat gebruikelijk is Nederland, er is wel enige ruimte om het tarief te verhogen.

De gemeente geeft een compensatie voor de huur in het zwembad en sporthallen. Dit is omslachtig omdat zij het direct met de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties had kunnen regelen. Voor de compensatie is geen eindtermijn afgesproken, het lijkt reëel om deze tegemoetkoming af te bouwen.

Afbouw subsidies

Het voorstel is om de subsidie voor de tegemoetkoming in de huurkosten voor het zwembad en sporthal in drie jaar tijd af te bouwen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De fracties van ChristenUnie/SGP en VVD hebben in maart 2004 een initiatiefvoorstel ingediend voor de herziening van het gemeentelijk sportbeleid. In het voorstel wordt aangegeven dat de gemeente Gorinchem sport een belangrijke zaak vindt en dat de sportbeleving, zowel actief als passief, dient te worden gestimuleerd. De lokale overheid heeft daarin een belangrijke rol en wil deze ook graag spelen. Zij wil daarbij in staat zijn om de gemeenschapsgelden in te zetten om die groepen te bereiken, die ook gestimuleerd moeten worden. Zij is van mening dat met het huidige stelsel zij daartoe onvoldoende in staat is. De omslag moet leiden tot een inzichtelijk en beter stuurbaar systeem, waarmee de gemeente in staat is integraal te opereren. Het is zeer nadrukkelijk niet bedoeld als een ombuigingsmaatregel.

Dit voorstel, dat is aangenomen door de raad, vraagt het college van B&W het huidige stelsel van tarieven en subsidies in de sport te herzien. In het verlengde van deze opdracht heeft het college van B&W besloten het totale sportbeleid van de gemeente Gorinchem te herzien. Het schrijven van de sportnota 2005 – 2010 wil de gemeente zelf voor haar rekening nemen. Voor het onderdeel subsidies en tarieven heeft de gemeente advies&ingenieursbureau Oranjewoud gevraagd dit voor haar te doen. In dit rapport zijn de bevindingen rond subsidies en tarieven weergegeven.

1.2 Vraagstelling

De vraag die de gemeente Gorinchem heeft voorgelegd aan Oranjewoud luidt als volgt:

“Hoe gaat de nieuwe systematiek voor de subsidies en tarieven inzake sport in de gemeente Gorinchem er uit zien, waarbij de tarieven en subsidies meer in verhouding komen te staan met de kosten?”

Om deze vraag te beantwoorden zijn de volgende deelvragen opgesteld:

1. Hoe ziet de huidige systematiek rond subsidies en tarieven in de gemeente Gorinchem er uit?
2. Welke doelstellingen en randvoorwaarden bepalen het kader voor de herziening van de subsidies en tarieven?
3. Welke systematieken voor het bepalen van subsidies en tarieven worden er in Nederland toegepast?
4. Wat zijn de voor- en nadelen van de diverse systematieken?
5. Welk systeem voor tarieven en subsidies sluit het beste aan bij het te voeren sportbeleid van de gemeente Gorinchem?
6. Hoe ziet de overgangsregeling van het oude naar het nieuwe systeem er uit?
7. Hoe verhouden zich de tarieven voor de binnen- en buitensport? Op welke wijze kan dit geïmplementeerd worden in de nieuwe systematiek?

1.3 Vertrekpunt

Het door de gemeenteraad aangenomen initiatiefvoorstel geeft aan dat de raadsleden het wenselijk achten te komen tot een vernieuwd sportbeleid. Dit vernieuwde sportbeleid dient te voldoen aan de volgende randvoorwaarden:

1. Het nieuwe sportbeleid moet in staat zijn om dwarsverbanden te maken met andere gemeentelijke beleidsterreinen, zoals de jeugd, het vrijwilligerswerk en mensen in een achterstandssituatie. Integraal beleid moet daadwerkelijk mogelijk zijn.
2. Sportstimulering in achterstandswijken en ten aanzien van achterstandsgroepen dient te worden versterkt. Sportverenigingen moeten worden ondersteund in hun pogingen en activiteiten om juist voor deze groepen actief bezig te zijn.
3. De gemeentelijke middelen dienen rechtvaardiger en meer gedifferentieerd te worden ingezet.
4. Belangrijke aandachtspunten vormen:
 - a. het bereik van de sportverenigingen;
 - b. het aanbod voor de jeugd;
 - c. het vrijwilligersbeleid;
 - d. de kadervorming;
 - e. de toegankelijkheid van de sport;
 - f. de gezondheidsaspecten.
5. De herziening van het sportbeleid is zeer nadrukkelijk niet bedoeld als een ombuigingsoperatie.

1.4 Afbakening

Het onderzoek heeft binnen de volgende kaders plaats gevonden.

- Het heeft zich gericht op de subsidies en tarieven voor sportactiviteiten en gemeentelijke sportvoorzieningen.
- Het heeft zich geconcentreerd op de buitensportaccommodaties, voor de binnensport is een doorkijk gegeven.

De gemeente Gorinchem kent diverse vormen van subsidies. In het algemeen wordt de volgende definitie gehanteerd.

Subsidie: een aanspraak op financiële middelen, door de gemeente verstrekt aan een al dan niet rechtspersoonlijkheid bezittende instelling of aan een natuurlijk persoon ten behoeve van bepaalde activiteiten van de subsidieontvanger, anders dan als betaling voor aan de gemeente geleverde goederen of diensten.

Binnen de algemene term subsidie maakt Gorinchem een onderscheid naar de volgende subsidievormen.

Basissubsidies: zijn reguliere subsidies met een aanvullend karakter die verenigingen ondersteunen om basisactiviteiten uit te voeren.

Waarderingsubsidies: zijn subsidies die de waardering voor activiteiten van een vereniging tot uitdrukking brengen en die beleidsprioriteiten mogelijk maken.

Voor alle duidelijkheid zijn ook de volgende termen van belang in dit onderzoek.

Onder **indirecte subsidie** wordt verstaan het onder de kostprijs verhuren van sportaccommodaties.

Met **tarieven** worden bedoeld de geldelijke vergoeding die een bestuursorgaan vraagt voor het gebruik van gemeentelijke sportaccommodaties.

1.5 Werkwijze

Als vertrekpunt voor het onderzoek is de vraag van de gemeenteraad voor de herziening van het stelsel van subsidies en tarieven genomen. Daarnaast is gebruik gemaakt van de informatie beschikbaar bij de gemeente Gorinchem. Ook de informatie beschikbaar bij Oranjewoud is gebruikt en haar kennis en ervaring uit eerdere trajecten. Het onderzoek heeft plaats gevonden in de periode januari tot en maart 2005. Tijdens het traject heeft er regelmatig overleg plaats gevonden tussen de betrokken sportambtenaar de heer Hoekstra en de adviseurs van Oranjewoud. Ook is er tweemaal overleg geweest met de betrokken portefeuillehouder de heer Netze. Tenslotte is in het traject door een presentatie het voltallige college van B&W geïnformeerd over de tussentijdse bevindingen.

2 Huidig tarieven- en subsidiestelsel

2.1 Huidige tarieven

Hoogte van de tarieven

Bij het bepalen van de huidige situatie rond de tarieven is het noodzakelijk om het volgende onderscheid te maken. De gemeente Gorinchem bepaalt zelf de tarieven voor de buitensportaccommodaties en de 6 gymnastieklokalen. De gemeente Gorinchem heeft, net als veel andere gemeenten, er voor gekozen om de sporthallen en het zwembad extern te verzelfstandigen. Eind jaren 80 is de exploitant de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties geworden. Het bepalen van de hoogte van de tarieven voor het zwembad en de sporthallen is een bevoegdheid van deze stichting. De gemeente kan hierdoor zelf geen invloed uitoefenen op de tarieven van de binnensportaccommodaties.

De grondslag voor de tarieven van de buitensportaccommodaties ligt in het gebruik van deze voorzieningen.

- Een vereniging betaalt per elftal voor het gebruik van de wedstrijdelden, hierbij maakt de gemeente een onderscheid naar senioren, junioren en pupillen.
- Daarnaast is het mogelijk om de velden per wedstrijd en per uur te huren.
- Bovenop deze vergoeding komt een bedrag voor het gebruik van het veld voor trainingen.

Het systeem houdt in dat verenigingen die weinig gebruik maken van een veld een lage huur betalen. Terwijl de kosten voor de gemeente niet lager zullen zijn. De inkomsten per voetbalveld liggen tussen € 1.000 en € 2.500 per jaar. Voor een volledig voetbal trainingsveld rekent de gemeente € 2.800 huur. Op basis van cijfers voor Nederland uit 1998 kan worden geconcludeerd dat het gemiddelde tarief voor een voetbalveld op € 2.200 ligt. Hierin is wel een grote variatie mogelijk zo bedraagt de huur voor een voetbalveld in Arnhem meer dan € 14.000.

Met de voetbalvereniging Unitas heeft de gemeente een aparte afspraak gemaakt. Unitas heeft de velden die haar eigendom waren overgedragen aan de gemeente. Deze heeft ze vervolgens in erfpacht uitgegeven aan de vereniging. Afsproken is dat Unitas een vast huurbedrag in rekening wordt gebracht. Een huurwijziging kan alleen met wederzijds goedvinden worden doorgevoerd.

Daarnaast is met de korfbalvereniging een principe afspraak gemaakt dat zij geen huurverhogingen krijgt doorgevoerd in verband met de nieuwe accommodatie.

De gehanteerde tarieven voor de verschillende buitensportaccommodaties zijn opgenomen in bijlage 1. In 2004 heeft de gemeente Gorinchem voor het eerst sinds 1996 de tarieven aangepast. De gemeente heeft de tarieven met 10% verhoogd.

De verenigingen worden geacht een beperkt aantal werkzaamheden direct gekoppeld aan het gebruik zelf te verrichten aan de door hen gehuurde buitensportaccommodaties. Dit betreft: het trekken van lijnen, het ophangen van netten, het verwijderen van afval en het maaien rond de doelpalen. De vergoeding, van € 454, die zij hiervoor ontvingen is per 1 januari 2005 afgeschaft. De werkzaamheden moeten nog wel worden verricht door de verenigingen.

Voor de gymnastieklokalen wordt onderscheid gemaakt naar twee soorten lokalen en twee soorten gebruikers. Zo betalen sportverenigingen minder dan andere verenigingen. Het systeem voor de vergoedingen is historisch gegroeid, het kent geen bepaalde systematiek. De tarieven voor de gymnastieklokalen liggen tussen de 6,50 en 15 euro per uur. In bijlage 2 zijn de tarieven voor de gymnastieklokalen opgenomen. Een rondgang onder diverse gemeenten in Nederland geeft aan dat het tarief in Gorinchem in de pas loopt, waarbij het laagste tarief aan de onderkant zit.

Conclusies:

- De gemeente Gorinchem heeft geen zeggenschap over de hoogte van de tarieven van de sporthallen en het zwembad. Dit ligt bij de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties.
- Het huidige systeem voor de tarieven voor de buitensportaccommodaties is niet transparant en lastig te controleren. Een vereniging die uurtje extra speelt of traint dan afgesproken moet hier feitelijk voor betalen. Het systeem bevordert niet het optimaal gebruik van de velden. Bij minder gebruik zakken de huurinkomsten maar blijven de kosten voor de gemeente gelijk.
- De verenigingen hoeven slechts een beperkt aantal werkzaamheden te verrichten aan de velden. Dit is zoals een goed huurder zich moet gedragen. Dat ze hiervoor geen vergoeding krijgen ligt in de lijn van wat algemeen geaccepteerd is in Nederland.
- De tarieven voor de teamsporten zijn afhankelijk van de mate van gebruik, dit geldt niet voor niet teamsporten (alleen atletiek). De atletiekvereniging betaalt een vaste vergoeding.
- De hoogte van de tarieven van de velden en de gymnastieklokalen ligt in de lijn met wat in Nederland gebruikelijk is.
- De tarieven worden niet jaarlijks geïndexeerd. De enige aanpassing in 10 jaar tijd heeft in 2004 plaats gevonden, namelijk 10% huurverhoging.
- Met VV Unitas heeft de gemeente Gorinchem afspraken gemaakt waarin is vastgelegd dat de tarieven niet eenzijdig kunnen worden aangepast. Met de korfbal ligt er een principe-afpraak dat de tarieven niet worden verhoogd.

2.2 Huidige subsidie

Grondslagen

De gemeente Gorinchem heeft haar subsidiebeleid vastgelegd in de algemene subsidieverordening. In Gorinchem wordt een onderscheid gemaakt naar basis- en waarderingsubsidies. Kijkend naar deze grondslagen kunnen de subsidies van de gemeente Gorinchem als volgt worden onderverdeeld.

Basissubsidie

- a) Verenigingen kunnen 20% van de contributie die wordt opgebracht door de jeugdleden afkomstig uit Gorinchem als subsidie ontvangen van de gemeente. De bijdrage die verenigingen ontvangen loopt uit een van € 8,60 per jeugdlid van een tennisvereniging tot € 23,20 per jeugdlid van een hockeyvereniging.
- b) Bij de overgang van het zwembad van de gemeente Gorinchem naar de Stichting Gorinchemse sportaccommodaties heeft de gemeente een aantal verenigingen een compensatiesubsidie gegeven voor de huur. Deze compensatie is ingesteld om de hogere huurtarieven te compenseren. Deze overgang heeft plaats gevonden in 1989.
- c) Verenigingen die gebruik maken van sporthallen van de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties kunnen voor de uren voor de jeugd een tegemoetkoming krijgen voor de huurkosten.

Waarderingsubsidie

Verenigingen kunnen voor bepaalde activiteiten die aansluiten bij de gemeentelijke doelstellingen een subsidie aanvragen voor de te maken kosten. De maximale hoogte van deze subsidie is € 500 per activiteit.

De gemeente Gorinchem heeft geen structureel budget voor investeringen, zoals kleedruimtes. Dit wordt “alleen” gedaan indien de vereniging gedwongen naar een andere locatie moet verhuizen.

Aanvragen en verantwoorden van subsidie

Basissubsidie

a) Jeugd

De subsidie-aanvraag moet voor 1 juni van elk jaar worden ingediend. De aanvraag moet vergezeld gaan van de volgende documenten:

- ledenlijst door regionale sportbond gewaarmerkt;
- jaarverslag;
- begroting;
- de hoogte van de contributie;
- specificatie van de besteding van de subsidie.

b) Compensatie huur zwembad

Een aantal verenigingen krijgt elk jaar een bedrag voor de compensatie voor de hoge huur. Deze compensatie wordt door de vereniging schriftelijk aangevraagd bij de gemeente.

c) Compensatie huur sporthallen

Verenigingen die voor de jeugd gebruik maken van de sporthallen kunnen een tegemoetkoming krijgen in de huurkosten. Deze subsidie wordt verrekend met de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties.

De gemeente heeft voor de onder b) en c) genoemde compensatieregeling geen eindtermijn afgesproken. De regeling loopt al 16 jaar.

Waarderingsubsidie

Voor het aanvragen van een waarderingssubsidie moet de vereniging een schriftelijke aanvraag indienen. Hierin dienen de volgende vijf punten te zijn omschreven:

- gegevens van de vereniging;
- de activiteit;
- doelgroep van de activiteit of inzet materiaal;
- tijdstip van de activiteit;
- begroting.

Ter verantwoording van de subsidie dient de vereniging een verslag van de activiteit in te dienen.

De gemeente heeft geen standaardformulieren ter beschikking voor het aanvragen van de subsidie. Daarnaast kent de gemeente Gorinchem geen specifieke criteria ten aanzien van sportverenigingen voor het toekennen van subsidie. Zoals minimum aantal leden, vestigingsplaats en omschrijving wat sport is.

De gemeente voert een beperkte controle uit of de ontvangen gelden ook daadwerkelijk worden besteed aan de doelen zoals omschreven.

Conclusies

- Het subsidiesysteem van de gemeente Gorinchem kenmerkt zich door eenvoud en helderheid.
- Het aanvragen van subsidies is laagdrempelig, het kost de verenigingen weinig werk.
- De gemeente Gorinchem heeft geen eindtermijn afgesproken voor de tegemoetkoming in de huurkosten voor het zwembad. Dit geldt ook voor het huren van de sporthal voor de jeugd.
- De gemeente beschikt niet over standaardformulieren voor het aanvragen van subsidies.
- Er zijn geen specifieke criteria voor sportverenigingen waaraan zij moeten voldoen voor het aanvragen van subsidie.
- De gemeente Gorinchem voert een beperkte controle uit op de besteding van haar structurele subsidiegelden.

2.3 Indirecte subsidies

Volume

De gemeente Gorinchem stelt haar sportaccommodaties beneden kostprijs beschikbaar voor de sportverenigingen in Gorinchem. Dit is de zogenaamde indirecte subsidie. De hoogte van deze indirecte subsidie kan inzichtelijk worden gemaakt door te kijken naar het dekkingspercentage. Met dit percentage wordt aangegeven welk gedeelte van de lasten wordt opgebracht door de sportverenigingen middels de huurinkomsten (kolom 4). Voor de volledigheid zijn ook de dekkingspercentages van de sporthallen en het zwembad opgenomen. Tevens is het dekkingspercentage weergegeven als er wordt gekeken naar alle inkomsten, uit onderwijs, horeca of overige activiteiten (kolom 6). De lasten zijn inclusief rente en aflossing, voor de sporthallen en zwembad gaat het om een gebruiksvergoeding van de stichting aan de gemeente.

Dekkingspercentage: bijdrage van de verenigingen in de accommodatiekosten

Accommodaties	Alle lasten	Baten	Dekkings%	Alle baten	Dekkings%
		sport			
Buitensport	604.656	63.164	10%	78.749	13%
Gymnastieklokalen	222.542	25.050	11%	25.050	11%
Sporthal Oosterblik (2003)	408.864	80.649	20%	177.536*	43%
Sporthal Van Rappardhal (2003)	184.931	47.132	25%	91.337*	49%
Zwembad (2003)	1.690.919	49.972	3%	1.248.094*	74%
Totaal	3.111.912	265.967	8,5%	1.620.766	52%

* exclusief subsidie gemeente Gorinchem

Op basis van de ervaringen van Oranjewoud kan worden geconcludeerd dat het beeld van Gorinchem niet afwijkt van wat gangbaar is binnen andere gemeenten in Nederland.

Als gekeken wordt naar het totale beeld van de baten en lasten ten aanzien van de sport in Gorinchem geeft dit een bevestiging van deze lijn. Alle gemeenten in Nederland gezamenlijk krijgen ongeveer 28% van hun lasten op het gebied van sport terug, voor Gorinchem ligt dit op 27%.

Lasten en baten in de sport

	Lasten	Baten	Dekkings%
Gorinchem	2,24 miljoen	0,6 miljoen	27%
Nederland	925 miljoen	265 miljoen	28%

Indirecte subsidies buitensportverenigingen

Voor de buitensportverenigingen kan de hoogte van de indirecte subsidie nog nader worden gespecificeerd per vereniging. Bij het bepalen van de indirecte subsidie per vereniging is het gebruikelijk om de kapitaallasten buiten de berekening te houden. Deze verschillen namelijk sterk, afhankelijk van de aard, ligging en staat van de voorzieningen. Nadeel van deze methode is dat tegen lage beheers- en onderhoudskosten vaak grote investeringen staan. Zo is kunstgras een dure investering maar zijn de kosten voor beheer en onderhoud relatief laag.

In Gorinchem komt het verschil in kapitaallasten het duidelijkst naar voren als deze worden vergeleken tussen GJS en SVW. Bij GJS wordt jaarlijks meer dan € 56.000 aan rente en afschrijving toegerekend. Bij SVW bedraagt dit nog geen € 500 per jaar. Bij het vergelijken van de verschillende verenigingen moet hierbij dan ook rekening worden gehouden.

Bijdrage vereniging in kosten Beheer en Onderhoud (B&O) buitensportaccommodaties (zonder kapitaallasten)

Naam vereniging	Huur	Kosten B&O	Dekkingspercentage
Molenvliet			
VV Groot Alexander	€ 1.461	€ 19.285	8%
VV Raptim	€ 2.235	€ 16.350	14%
VV SC Gorkum	€ 1.105	€ 11.020	10%
VV Unitas	€ 8.900	€ 66.120	13%
HV Achilles	€ 1.350	€ 719	188%
GKV Nettorama	€ 3.360	€ 17.249	19%
Boulistes	€ 300	€ 4.312	7%
Scheidrechters		€ 8.265	
Rapid hockey	€ 13.089	€ 24.692	53%
Mollenburg			
VV SVW	€ 7.608	€ 58.495	13%
Sportpark Dalem			
VV GJS	€ 13.875	€ 78.087	18%
Atletiekbaan			
AV Typhoon	€ 11.240	€ 21.963	51%

Voor het sportpark Molenvliet is op basis van kengetallen van Oranjewoud een toerekening gemaakt van de beheers- en onderhoudskosten naar de diverse sportverenigingen. Uit de tabel komt naar voren dat de gebruikers van kunststofvelden (atletiek en hockey) een groot gedeelte van de kosten dekken. Uitzondering hierop vormt de korfbal waarvan het dekkingspercentage zich in de buurt bevindt van de voetbalverenigingen. Opvallend is de handbalvereniging, door de lage onderhoudskosten van een asfaltveld zijn de baten hoger dan de lasten.

Conclusies

- De bijdrage die de sportverenigingen uit Gorinchem betalen voor de sportaccommodaties laat een beeld zien van wat gebruikelijk is in Nederland.
- Kijkend naar de totale balans van lasten en baten voor de sport ligt Gorinchem in de lijn van wat in Nederland gebruikelijk is.
- De procentuele bijdrage van de verschillende verenigingen aan de kosten voor beheer en onderhoud loopt sterk uit een. Dit is te wijten aan het verschil in ondergrond van de velden en de bespelingintensiteit.

2.4 Subsidievolume

De gemeente Gorinchem heeft in 2004 de volgende bedragen en posten opgenomen voor haar subsidiebeleid:

Budget basissubsidie

Basissubsidies	Bedrag
a) Jeugd	€ 37.000
b) Accommodaties (compensatie huur zwembad)	
NOVOS	€ 1.250
Gehandicaptenzwemmen	€ 2.500
PCG	€ 7.000
Jan van Arckel (triathlon)	€ 900
c) Accommodatie (compensatie huur sporthal)	
Stichting Gorinchemse sportaccommodaties (10% huurprijs voor jeugdteams)	€ 6.800
Totaalbedrag	€ 55.450

In bijlage 3 is de regeling voor de jeugdsportsubsidie opgenomen, tevens is aangegeven op welke wijze deze is verdeeld over de verenigingen. De basissubsidies zijn tegemoetkomingen in de kosten voor de huur van accommodaties van de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties. De besteding van deze gelden staat elk jaar min of meer vast. Voor de sporthal is niet duidelijk hoe dit bedrag is verdeeld over de diverse verenigingen.

Budget waarderingssubsidies

Waarderingssubsidies	Bedrag
Schoolsportwedstrijden	€ 1.400
Plaatselijke sportverenigingen	€ 5.000
Breedtesport	€ 6.350
Totaalbedrag	€ 12.750

De toekenning van deze subsidies is afhankelijk van de activiteiten die door verenigingen worden georganiseerd. De animo voor deze vorm van subsidie is niet groot onder de verenigingen in Gorinchem. Een eerdere poging om het subsidiestelsel te herzien om een omslag te maken naar waarderingssubsidies is gestrand onder druk van de verenigingen. Het beeld dat oprijst is dat verenigingen voor extra geld moeilijk in beweging te krijgen zijn. De verenigingen in Gorinchem zijn net als de meeste verenigingen in Nederland intern gericht en druk bezig met hun eigen activiteiten. Hierbij moet hun waarde voor de maatschappij niet worden onderschat. Bijvoorbeeld veel jongeren hebben hun weg naar de vereniging gevonden.

Conclusies:

- De besteding van het grootste gedeelte van het beschikbare subsidiebedrag staat vast. De gemeente heeft slechts een beperkt gedeelte tot haar beschikking dat zij kan gebruiken om verenigingen te stimuleren en te belonen.
- De belangstelling voor het aanvragen van waarderingssubsidies door verenigingen is beperkt.

2.5 Samenvattend overzicht

Op basis van de hierboven gepresenteerde gegevens is het mogelijk een samenvattend overzicht te maken voor de buitensportverenigingen. In de tabel is weergegeven wat de gemeente ontvangt aan huurinkomsten en uitgeeft aan indirecte subsidies en aan basissubsidies.

Overzicht kosten gemeente per buitensportvereniging

Buitensport- vereniging	huur	Indirecte subsidie (B&O)	Basissubsidie (jeugd)	Totale kosten Gemeente
VV Groot Alexander	1.461	19.285	0	17.824
VV Raptim	2.235	16.350	0	14.115
VV SC Gorkum	1.105	11.020	0	9.915
VV Unitas	8.900	66.120	2.841	60.061
HV Achilles	1.350	719	403	-228
GKV Nettorama	2.001	17.249	2.972	18.220
Boulistes	300	4.312	0	4.012
Scheidsrechters		8.265	0	8.265
Rapid Hockey	13.089	24.692	3.821	15.424
VV SVW	7.608	58.495	1.371	52.258
VV GJS	13.875	78.087	7.083	71.295
AV Typhoon	11.240	21.963	1.580	12.303
Totaal	63.164	326.557	20.071	283.464

Uit dit overzicht komt naar voren dat vooral de voetbalverenigingen absoluut gezien hoge kosten met zich mee brengen voor de gemeente.

2.6 Samenvatting van de conclusies

- De gemeente Gorinchem laat ten aanzien van de tarieven een beeld zien dat niet afwijkt van het beeld wat in Nederland gebruikelijk is. Dit geldt ten aanzien van de dekkingspercentages voor de diverse sportvoorzieningen. Ook de hoogte van tarieven laat een beeld zien dat past in de lijn met wat in Nederland gebruikelijk is.
- De bijdrage van de vereniging aan de kosten van beheer en onderhoud van de sportvelden verschilt aanzienlijk. Voornamelijk de verenigingen die gebruik maken van kunststofvelden dragen veel bij.
- Het subsidiesysteem dat de gemeente Gorinchem heeft is eenvoudig, laagdrempelig en helder. De besteding van de gelden ligt elk jaar grotendeels vast.
- De gemeente draagt absoluut gezien het meeste bij aan de voetbalverenigingen.

3 Gemeentelijke kaders nieuw subsidie- en tarievenbeleid

De raad heeft in haar initiatiefvoorstel aangegeven wat volgens haar de kaders zijn waaraan het nieuwe subsidie- en tarievenbeleid dient te voldoen. Op basis van het initiatiefvoorstel is een klankbordgroep uit de raad aan de slag gegaan die de eerste stappen heeft gezet voor de wenselijke herziening.

3.1 Doelstellingen

De gemeenteraad ziet graag dat de volgende doelgroepen c.q. aandachtspunten worden bereikt door de herziening van subsidie- en tarievenbeleid.

- a. **Het bereik van de sportverenigingen**
De sportverenigingen worden als een essentieel onderdeel beschouwd in het sportaanbod binnen de gemeente Gorinchem. De verenigingen dienen zich zoveel mogelijk open te stellen voor Gorinchemse bevolking, mensen moeten zonder beperking kunnen sporten.
- b. **Het aanbod voor de jeugd**
Jongeren zijn een zeer belangrijke doelgroep, de basis voor een leven lang sporten wordt gelegd in de eerste jaren. Het is daarom belangrijk dat de drempel om te sporten voor de jeugd zo laag mogelijk wordt gelegd.
- c. **Vrijwilligersbeleid**
De sportverenigingen zijn in hun voortbestaan afhankelijk van de inzet van vrijwilligers. Sportverenigingen kunnen hulp krijgen bij het opzetten van hun beleid ten aanzien van vrijwilligers.
- d. **Kadervorming**
Het begeleiden en trainen van (jonge) sporters is een vanzelfsprekende taak voor het kader van de sportvereniging. Het zorgen dat het kader over voldoende technische kennis beschikt wordt essentieel geacht om te zorgen voor een goed sportaanbod.
- e. **De toegankelijkheid van de sport**
Sport moet bereikbaar blijven voor een ieder die dat wil en niet een onbetaalbaar product wordt.
- f. **De gezondheidsaspecten**
Sport draagt bij aan een goede gezondheid. Alarmerende geluiden over een opkomende bewegingsarmoede en overgewicht geven aan dat sport een belangrijke rol kan vervullen in onze maatschappij in het algemeen en Gorinchem in het bijzonder.

3.2 Uitgangspunten

Het initiatiefvoorstel geeft daarnaast de volgende uitgangspunten aan:

- De omslag naar een nieuw tarieven- en subsidiesysteem is geen ombuigingsoperatie. Eventuele vrijkomende middelen kunnen worden herverdeeld binnen de sport.
- Het nieuwe systeem moet verenigingen stimuleren om een bijdrage te leveren die relevant zijn voor de gemeentelijke doelstellingen.

3.3 Randvoorwaarden

Bij de herziening is het belangrijk om een aantal aspecten in oog te houden waarmee rekening moet worden gehouden.

- Het systeem moet de gemeente Gorinchem in staat stellen meer sturing te geven aan haar sportbeleid
- Het systeem moet transparant en inzichtelijk zijn.
- Het nieuwe systeem moet eenvoudig te implementeren en uit te werken zijn voor zowel de gemeente als de verenigingen. Voorkomen moet worden dat de regeling veel extra werk oplevert voor verenigingen en gemeente.
- De inkomsten moeten meer in verhouding komen te staan met de uitgaven van de gemeente aan de sportaccommodaties.
- De gemeentelijke middelen dienen rechtvaardiger en meer gedifferentieerd te worden ingezet.
- De gemeente wil zicht hebben of de door haar beschikbaar gestelde middelen worden ingezet op de benoemde onderwerpen.
- De gemeente acht het wenselijk dat de verenigingen inzicht hebben in de kosten voor de sportaccommodaties.
- Het nieuwe systeem moet de opmaat zijn voor de privatisering van de buitensportaccommodaties.

Vanuit dit kader heeft de raad meegegeven dat gekeken moet worden naar enkele modellen die in den lande worden toegepast, in het bijzonder de modellen Arnhem en Enschede.

4 Modellen

4.1 Systemen

De gemeenteraad Gorinchem heeft zich ter voorbereiding op de herziening van de subsidies en tarieven georiënteerd op de ontwikkelingen die in den lande gaande zijn. De hiervoor ingestelde werkgroep is bij deze voorbereiding met name gecharmeerd geraakt van de modellen die de gemeenten Enschede en Arnhem hebben ontwikkeld. De werkgroep heeft aangegeven dat bij de herziening van de systematieken beide modellen moeten worden bekeken. Naast deze beide modellen wordt ook een viertal andere modellen bekeken. Deze zijn: historisch model, model regionale afstemming, gelijkheidsmodel en modellen voor budgetsubsidies en projectsubsidies. Voor een goede vergelijking is het belangrijk om de reikwijdte van de diverse modellen aan te geven.

De diverse modellen op basis van reikwijdte:

- A) Modellen die zowel subsidies als tarieven behandelen
model Enschede, regionale afstemming en historiemodel
- B) Modellen die alleen tarieven behandelen
model Arnhem en gelijkheidsmodel
- C) Modellen die alleen subsidies behandelen
budgetsubsidies en projectsubsidies

In bijlage 4 zijn de modellen voor Enschede en Arnhem uitgebreid beschreven. Hieronder is op hoofdlijnen de essentie van de verschillende systemen weergegeven.

A) Gecombineerde subsidie- en tarievenmodellen

1. *model Enschede*

Centraal in het model Enschede staat het subsidiëren van verenigingen voor hun maatschappelijke inspanning. Het budget voor de subsidie is afkomstig van de verhoging van de tarieven. De verenigingen krijgen een bijdrage voor het aantal jeugd, senior en gehandicapte leden. De hoogte van de subsidie wordt bepaald door de zogenaamde voorrangsscore. Deze score geeft het gemiddelde welzijnsniveau van de leden van de vereniging aan. De score wordt onder andere bepaald aan de hand: aantal cliënten sociale dienst, personen met niet-westerse etniciteit, perceeloppervlakte.

2. *model regionale afstemming*

Het model van regionale afstemming gaat er vanuit dat de tarieven en subsidies met omliggende gemeenten worden afgestemd. Dit heeft als voordeel dat er geen "vlucht" plaats vindt van sporters van de ene gemeente naar de andere gemeente. In de huidige situatie is er geen sprake van afstemming tussen Gorinchem en omliggende gemeenten. Elke gemeente heeft haar eigen systeem. Daarnaast lijkt het belang van regionale afstemming niet zo groot. Dit gezien het feit dat het niet waarschijnlijk is dat complete buitensportverenigingen gaan uitwijken naar een omliggende gemeente omdat daar de tarieven lager zijn en subsidievoorwaarden gunstiger.

3. *model historische ontwikkelingen*

Een model op basis van historische ontwikkelingen gaat uit van het doorzetten van de ingezette lijn zoals die door een gemeente wordt gehanteerd. Het voordeel van deze systematiek is dat er weinig veranderd. Verenigingen zijn gewend aan de systematiek en er wordt weinig overhoop gehaald. Daarnaast brengt het voor de gemeente weinig extra werk met zich mee. Over het algemeen is niet duidelijk op welke wijze de tarieven tot stand zijn gekomen en ligt er geen duidelijke relatie tussen kosten en opbrengsten. In de huidige tarievenssystematiek gaat de gemeente Gorinchem voor een belangrijk gedeelte uit van de mate van het gebruik van de velden. De gemeente heeft alleen zeggenschap over de tarieven van de buitensportaccommodaties en de gymnastieklokalen.

Het subsidiebeleid gaat uit van basis- en waarderingssubsidies. De basissubsidies zijn gericht op een vast bedrag per jeugdsporter of een compensatie voor de hoge huurtarieven voor de binnensportaccommodaties. De waarderingssubsidies voor de organisatie van bepaalde activiteiten.

B) **tarievenmodellen**

4. *model Arnhem*

In het model van de gemeente Arnhem is het uitgangspunt dat het systeem leidt tot tarieven voor het gebruik van verschillende accommodatiesoorten die slechts voor een beperkt gedeelte wordt bepaald door de tak van de sport die iemand beoefent. Voor elke accommodatie is de norm bepaald hoeveel sporters gebruik maken van de accommodatie. Per sporter wordt een vaste bijdrage gevraagd en een bepaald percentage afhankelijk van de kosten van de accommodatie die hij gebruikt. Door deze opbrengst te vermenigvuldigen met het aantal normuren is per accommodatiesoort de huur bepaald, die moet worden opgebracht door de vereniging.

5. *Gelijkheidsmodel*

In het gelijkheidsmodel wordt er vanuit gegaan dat vereniging voor een zelfde soort accommodatie hetzelfde bedrag aan huur wordt betaald. Hierdoor is er gelijkheid tussen dezelfde takken van sport en wordt niet de specifieke situatie van een veld doorberekend aan de vereniging. Door deze gelijkheid hoeven de kosten voor de accommodatie niet bepalend te zijn in de keuze van een bepaalde vereniging. In tegenstelling tot het model van Arnhem wordt er niet uitgegaan van een bepaald gebruik van de velden. Daarnaast blijven de verschillen tussen de velden bestaan.

C) **subsidiemodellen**

6. *budgetsubsidies*

Met budgetsubsidies kan een gemeente op basis van bepaalde criteria bijdrage als blijk van waardering voor de inzet van de verenigingen. Voorbeelden hiervan zijn, een bedrag per jeugdlid of seniorlid.

7. *projectsubsidies*

Met projectsubsidies kan de gemeente specifieke activiteiten die zij van belang acht stimuleren. Indien aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan kan een gemeente een subsidie geven voor een project.

Hieronder is op hoofdlijnen aangegeven wat de voor- en nadelen zijn van de diverse modellen.

Voor- en nadelen tarieven en subsidiemodellen

model	Voordelen	Nadelen
Enschede	- Het model biedt de mogelijkheid om te sturen in de wenselijke richting en waardeert de betekenis van de sportverenigingen voor de gemeente. - Het model is transparant, voor iedereen is inzichtelijk wat de huurtarieven zijn en op basis waarvan subsidie wordt toegekend. - Alle sportverenigingen worden op een gelijke wijze beloond voor hun bijdrage aan maatschappelijke doelen.	- Het model is ingewikkeld, ter bepaling van de hoogte van subsidie moeten veel factoren inzichtelijk worden gemaakt en berekend. - Het model is star, het model stuurt feitelijk alleen op het aantal leden, waarbij de afkomst van de leden bepalend is voor de hoogte van de subsidie. - Het model is met name geschikt voor grotere gemeenten, waarin meerdere takken van sport zijn en er een combinatie is van georganiseerd en ongeorganiseerd.
Regionale afstemming	- Eenvoudig te hanteren systeem. - Er vindt geen uitruil van sporters tussen gemeenten plaats. - Gemeenten lopen niet uit de pas met de regio.	- Verantwoording van tariefverschillen is lastig. - Niet gebaseerd op de werkelijke kosten van de sportaccommodaties. - Beperkte invloed op de eigen financiële exploitatie.
Historie	- Het model is algemeen geaccepteerd en bekend bij alle betrokken partijen. - Er hoeft geen extra werk te worden verricht of weerstanden te worden overwonnen bij voortzetting van de lijn. - Gebruikers weten waar ze aan toe zijn en kunnen plannen en begroten.	- Vaak ontbreekt de grondslag voor de tarieven. De tarieven zijn daarmee niet transparant. - Ongelijkheid tussen tarieven blijft bestaan. - Geen inzicht in de werkelijke kosten. - Verschillen in tarieven zijn moeilijk te verklaren.
Arnhem	- Het model geeft duidelijk weer wat de kosten zijn van de sportvelden en de bijdrage die sporters daar aan leveren. - Het model is voor alle sporters en sportverenigingen gelijk. - Elke sporter betaalt een basisbedrag en eenzelfde percentage van de kosten als bijdrage in de accommodatiekosten.	- Het model geeft geen mogelijkheid tot het sturen van de gemeentelijke prioriteiten. - Het model is tamelijk ingewikkeld toe te passen, het is een combinatie van binnen- en buitensport. Het is noodzakelijk dat de kosten en inkomsten per accommodatie te herleiden zijn. - De huurtarieven liggen zeer hoog en vragen een forse inspanning van de betrokken verenigingen.
Gelijkheids-model	- Het model is voor elke soort accommodatie gelijk. - De huurtarieven zijn gelijk en niet afhankelijk van het gebruik.	- Er ligt geen relatie tussen kosten en opbrengsten van de accommodatie. - Verschillen tussen verschillende sportvelden blijven bestaan.
Budget-subsidies	- Eenvoudig uit te voeren systeem. - Gemeente en verenigingen weten waar ze aan toe zijn.	- Inkomsten worden als automatisme beschouwd. - Het systeem is geen stimulans om iets extra's te doen.
Project-subsidies	- De gemeente kan duidelijk prioriteiten stellen. - Verenigingen worden beloond voor hun inspanningen.	- De controle op de resultaten ontbreekt vaak. - Voor verenigingen betekent het vaak extra werk.

4.2 Beoordeling modellen

Bij de herziening van het subsidie- en tarievenbeleid heeft de gemeente Gorinchem aangegeven een drietal aspecten van belang te achten dit zijn:

1. Mate van beleidssturing

De gemeente Gorinchem heeft nadrukkelijk gesteld dat verenigingen maatschappelijk gezien een belangrijke functie hebben voor haar inwoners. Zij wil nadrukkelijk verenigingen die bijdragen aan doelstellingen van het gemeentelijk beleid belonen middels het toekennen van subsidies. Verenigingen die hier niet of in mindere mate aan bijdragen krijgen een lagere subsidie.

2. Transparantie

Het is vrij algemeen geaccepteerd dat tarieven transparant en inzichtelijk moeten zijn en dat de inzet van subsidies gekoppeld is aan resultaten. Inzicht in de uitgaven en inkomsten van de accommodaties vindt de gemeente een belangrijk punt. Ook wil zij helderheid over de besteding van de subsidies en zicht op de bijdrage aan het gemeentelijk beleid.

3. Uitvoerbaarheid

In het verleden heeft de gemeente Gorinchem pogingen gedaan om het subsidiebeleid om te bouwen. Zij wil de drempel voor verenigingen om subsidie aan te vragen en te krijgen zo laag mogelijk laten zijn. Ook moet voor de gemeente Gorinchem het systeem eenvoudig te implementeren zijn.

De beschreven modellen zijn getoetst op de bovenstaande criteria. Hierbij is de volgende scoretabel gebruikt:

5 = sluit heel goed aan

4 = sluit aan

3 = neutraal

2 = sluit niet aan

1 = sluit geheel niet aan

Model	Beleidssturing	Transparantie	Uitvoerbaarheid	Totaal
Enschede	4	2	1	7
Regionale afstemming	1	2	3	6
Historie	2	1	5	7
Arnhem	3	2	1	6
Gelijkheidsmodel	2	4	4	10
Budgetsubsidies	3	4	4	11
projectsubsidies	4	3	3	10

Elk model heeft zijn voor- en nadelen. Dit maakt het goed kunnen vergelijken van de verschillende systemen lastig. Positief scoren de modellen uitgaande van gelijkheid en budget- en projectsubsidies. De andere modellen scoren duidelijk lager.

Hieronder is per model nader ingezoomd op de situatie in Gorinchem.

Model Enschede

In de discussie rond de herziening van het subsidie- en tarievenstelsel in Gorinchem is naar voren gekomen dat model Enschede nader onderzocht moet worden. De invoering van het model Enschede gaat voor de gemeente Gorinchem een stap te ver. De grootste bezwaren zijn:

- Het uitgangspunt in het model Enschede is dat de extra inkomsten door de verhoging van de tarieven worden verdeeld over alle sportverenigingen. De gemeente Gorinchem kan alleen de tarieven voor de buitensport en gymnastieklokalen beïnvloeden. Dat betekent dat een beperkt aantal verenigingen financieel wordt getroffen, terwijl alle verenigingen profiteren.
- De schaal van Enschede laat zich niet vergelijken met de schaal van Gorinchem. In Enschede zijn er in totaal 160 sportverenigingen verdeeld over de gehele gemeente. Per tak van sport zijn er meerdere verenigingen, waardoor het mogelijk is te differentiëren. Hierdoor is het mogelijke actieve verenigingen te onderscheiden van minder actieve verenigingen. In de gemeente Gorinchem is alleen bij voetbal sprake van meerdere verenigingen.
- Het model in Enschede gaat uit van de herverdeling van de gelden op basis van het aantal jeugd, senior en gehandicapte leden. Het systeem is hiermee feitelijk een systeem van vaste subsidies.
- Het systeem vergt daarnaast veel administratie. De gemeente Enschede werkt met een zogenaamde voorrangscore. Om deze score te bepalen beschikt de gemeente over een stelsel van indicatoren. Voorbeelden van deze indicatoren zijn: het aantal huishoudens dat moet zien rond te komen van een uitkering en het aantal keren dat iemand in aanraking komt met justitie. De gemeente Gorinchem beschikt niet over de systematiek om deze scores te bepalen.

Tenslotte is de gedachte dat verenigingen dat verenigingen geld kunnen verdienen door actief te zijn. Hier staan echter extra inspanningen tegenover. Dit betekent dat verenigingen niet verdienen maar hun uitgaven vergoed krijgen.

Regionale afstemming

De gemeente Gorinchem kan alleen de tarieven voor de buitensportaccommodaties en de gymnastieklokalen beïnvloeden. Op basis van een vergelijking van de omliggende gemeenten worden de tarieven bepaald. Het is niet waarschijnlijk dat complete buitensportverenigingen gaan verhuizen omdat de tarieven in een andere gemeente veel lager zijn. Gymnastieklokalen zijn vaak wijkgebonden, waarbij met name de afstand bepalend is en niet zozeer de prijs.

Historie

In haar initiatiefvoorstel heeft de gemeenteraad aangegeven dat zij graag ziet dat het huidige systeem van tarieven en subsidies wordt herzien. De huidige systematiek van de tarieven heeft nogal wat haken en ogen. Er ligt geen duidelijke koppeling tussen gebruik en kosten van het veld. In het subsidiesysteem heeft de gemeente slechts een beperkt budget om verenigingen te sturen. Het merendeel van de subsidiepot gaat rechtstreeks naar de verenigingen wat zij beschouwen als vaste inkomsten. Aan de andere kant kan het huidige systeem de goedkeuring wegdragen van de verenigingen. Daarnaast is het systeem ingeburgerd binnen de gemeentelijke organisatie en levert het weinig werk op.

Arnhem

In het model zijn de kosten van de diverse accommodaties inzichtelijk gemaakt. Met name het duidelijk krijgen van de kosten van de diverse accommodaties kost veel werk. Tevens is het voor Arnhem mogelijk geweest om de tarieven van alle soorten accommodaties te herzien. De gemeente Gorinchem heeft alleen invloed op de buitensport en gymnastieklokalen en bereikt zodoende een beperkt gedeelte van de verenigingen. Daarnaast liggen de tarieven in Arnhem zo hoog dat hiervoor weer compensatie moet worden gegeven.

Gelijkheidsmodel

In de gemeente Gorinchem is het aantal teams bepalend voor het tarief dat in rekening wordt gebracht. Een vereniging die opeens minder teams heeft levert echter geen veld of ruimte in, terwijl de kosten voor de gemeente gelijk blijven. Tussen de verschillende voetbalverenigingen verschillen tarieven, terwijl de voorziening in basis gelijk is.

Budgetsubsidies

Een systeem van budgetsubsidies biedt een gemeente de mogelijkheid tot het waarderen van punten die zij van belang acht. Binnen de gemeente Gorinchem zijn de huidige budgetsubsidies, bijvoorbeeld een bedrag per jeugdlid, verworven tot vaste inkomsten van de verenigingen. Het systeem is makkelijk uit te voeren.

Projectsubsidies

De gemeente Gorinchem kent een systeem van projectsubsidies. Het biedt de gemeente de mogelijkheid te sturen op onderwerpen die zij belangrijk acht. Het levert voor zowel gemeente als vereniging meer werk op dan bij budgetsubsidies. De resultaten met op langere termijn zijn lastig te controleren. Specifiek kan worden aangegeven dat een poging van de gemeente het systeem van budgetsubsidies verder uit te bouwen onder druk van de verenigingen is ingetrokken.

4.3 Conclusie

Op basis van de gevonden informatie zijn wij van mening geen van modellen een goed antwoord geeft op de vragen van de gemeenteraad. Hiervoor zijn de volgende redenen aan te voeren.

1. Het sturen op gemeentelijke prioriteiten kan het beste middels subsidies. Met tarieven is het voor een gemeente lastig te sturen. Wel kan met het tarievenbeleid extra middelen worden binnengehaald om op bepaalde aspecten te sturen.
2. In de gemeente Gorinchem liggen specifieke afspraken waardoor het niet mogelijk is een algemene sturing te geven aan het sportbeleid. Met name kan hierbij worden gewezen op de tarieven van de binnensportaccommodaties, waarop de gemeente geen invloed kan uitoefenen. Deze bevoegdheden liggen bij de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties. Daarnaast liggen er bijvoorbeeld afspraken met Unitas en korfbalvereniging.
3. Het beeld dat in Gorinchem naar voren komt, wijkt niet af van het beeld dat in veel meer gemeenten zichtbaar is. Een ingrijpende herziening van het stelsel levert veel werk op zowel voor de gemeente zelf als de verenigingen. Het draagvlak hiervoor niet aanwezig.

Wij stellen voor om te komen tot een aanpassing van het stelsel voor de subsidies en tarieven waarbij het streven is om zo goed als mogelijk aan te sluiten op de huidige situatie in Gorinchem en haar specifieke situatie.

5 Adviesvoorstel Gorinchem

Op basis van de huidige situatie, de onmogelijkheden, zoals inzichtelijk gemaakt in hoofdstuk 4, en rekening houdend met de wensen en behoeften zoals deze zijn geformuleerd is een adviesvoorstel opgesteld. Hierbij is een onderscheid gemaakt naar tarieven, subsidies en wordt een doorkijk gegeven naar de binnensportaccommodaties.

5.1 Tarieven

Het voorstel is om de tarieven van de buitensportaccommodaties gelijk te trekken, waarbij wordt uitgegaan van een optimaal gebruik van de velden. De tarieven worden hiermee losgekoppeld van het gebruik. De grondslag voor het tarief wordt daarmee per veld in plaats van per team.

Voor het gelijk trekken van de tarieven zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Voor het bepalen van de belasting van een veld is uitgegaan van de normen zoals deze zijn gesteld door NOC*NSF.
- Er wordt uitgegaan van een 90% bezetting van de velden, omdat het in de praktijk lastig is om velden optimaal te benutten en er altijd sprake is van een bepaalde spanning tussen vraag en aanbod.
- Bij de berekening van de bezetting van de velden is uitgegaan van een gecombineerd gebruik door zowel senioren, junioren en pupillen.
- Voor de input van de tarieven is gebruik gemaakt van de huidige tarieven zoals de gemeente die hanteert per elftal.
- Indien een vereniging van hetzelfde veld gebruik maakt voor de trainingen wordt dit niet apart in rekening gebracht.
- Tenslotte is voor de atletiekbaan uitgegaan van het huidige tarief. Dit is de enige buitensportaccommodatie waarbij sprake is van een vergoeding onafhankelijk van het gebruik.

Bepaling nieuwe tarieven

Soort veld	Nieuw tarief
Voetbalveld (weekend)	€ 3.150
Trainingsveld	€ 2.800 ¹
1/3 tr. veld	€ 850 ²
Hockey (veld 1)	€ 6.000
Handbal	€ 950
Korfbal (weekend)	€ 1.675
Atletiek	€ 11.500

Voor een uitgebreid inzicht in de berekening van de nieuwe tarieven zie bijlage 5.

Het gelijk trekken van de tarieven heeft met name consequenties voor die verenigingen waarbij sprake is van een "grote" onderbenutting van de velden. Voor verenigingen die momenteel optimaal gebruik maken van de velden verandert er niets noemenswaardig. Voor het incidentiele gebruik van de buitensportaccommodaties wordt voorgesteld uit te gaan van de huidige tarieven zoals deze door de gemeente worden gehanteerd.

1. Dit is het huidige tarief dat de gemeente hanteert voor een trainingsveld
2. Idem.

In de onderstaande tabel zijn de consequenties van de nieuwe tarieven voor de verschillende verenigingen weergegeven.

Berekening nieuwe tarieven buitensportaccommodaties

Vereniging	Huidig gebruik Velden	Huidig tarief	Nieuw tarief	Verschil	Stijging %
VV Groot Alexander	1 veld 1/3 tr. Veld	€ 1.461	€ 3.150 € 850	€ 2.539	174
VV Raptim	1/2 veld 1/2 bijveld	€ 2.235	€ 3.150	€ 915	41
scheidrechters	1/2 bijveld		€ 1.575		
VV SVW	2 velden 1 tr. Veld	€ 7.608	€ 6.300 € 2.800	€ 1.492	20
VV GJS	4 velden 1 tr. Veld	€ 13.875	€ 12.600 € 2.800	€ 1.525	11
VV SC Gorkum	1/2 veld	€ 1.105	€ 1.575	€ 470	42
VV Unitas	3 velden 1 tr. Veld	€ 8.900 0	€ 8.900 ³		0
AV Typhoon	1 baan	€ 11.240	€ 11.240	0	0
Rapid Hockey	2 velden 1 miniveld	€ 13.089	€ 12.000 € 3.000	€ 1.911	15
HV Achilles	1 veld	€ 1.350	€ 950	- € 400	-30
KV Nettorama	3 velden	€ 3.360	€ 5.025	€ 1.665	50
totaal		€ 64.223	€ 75.915	€ 11.692	18

Bij het gelijk trekken van de tarieven springt met name voetbalvereniging Groot Alexander eruit. Deze vereniging zit qua aantal velden ruim in haar jasje en krijgt te maken met een forse stijging van het huurtarief. Als er wordt gekeken naar de procentuele stijging volgen drie verenigingen namelijk de twee voetbalverenigingen Raptim en SC Gorkum en de korfbalvereniging. Ook de andere twee voetbalverenigingen krijgen absoluut gezien te maken met een behoorlijke stijging. De handbalvereniging gaat minder betalen omdat zij de kosten voor het trainingsgebruik kwijt is.

Het jaarlijks indexeren van de tarieven

De gemeente wordt daarnaast geadviseerd om jaarlijks de tarieven te indexeren. Op zich is dit een logische stap. Mensen zijn gewend dat veel prijzen elk jaar stijgen. Net als veel andere gemeenten heeft Gorinchem dit nagelaten en vorig jaar na een periode van 10 jaar de tarieven verhoogd. Omdat zij had nagelaten dit jaarlijks te doen heeft zij de verhoging fors naar beneden gesteld, in plaats van 20% slechts 10%. Terwijl het eigenlijk 22% had moeten zijn bij een jaarlijkse prijsstijging van 2%.

Voordelen van een jaarlijkse indexatie zijn:

- Door een jaarlijkse indexatie wordt voorkomen dat verenigingen na een lange periode onaangenaam worden verrast en kunnen zij hiermee rekening houden in hun begroting.
- De verhouding opbrengsten en kosten groeit niet verder uit elkaar.

-
3. Het tarief ligt vast in een contract tussen gemeente en vereniging en kan niet eenzijdig worden gewijzigd.

5.2 Subsidies

5.2.1 Algemeen

De gemeente wordt geadviseerd haar subsidiestelsel te herzien uitgaande van budget- en projectsubsidies. Bij de budgetsubsidies moet nadrukkelijk gesteld worden dat de doelen kunnen wisselen en afhankelijk zijn van de beleidsprioriteiten die de gemeente stelt. Projectsubsidies geven nadrukkelijk de gemeente de gelegenheid accenten en prioriteiten in het sportbeleid te verleggen.

Het voorstel is om de budgetsubsidies te richten op specifiek drie onderdelen namelijk, jeugdigen, mensen die aangepast willen sporten en omvang van de vereniging. Voor de jeugd en aangepast sporten is de betaalbaarheid van de sport een belangrijk criterium. Verder is de vereniging een goede plaats voor jonge sporters om met de sport in aanraking te komen en te blijven sporten. Bij de omvang van de vereniging is de achterliggende gedachte dat hoe groter de vereniging des te meer slagkracht deze bezit en des te beter deze in staat is om bepaalde doelen te bereiken.

Voor de projectsubsidies zijn de grondslagen de ondersteuning van vrijwilligers in de vereniging en de organisatie van activiteiten die passen de gemeentelijke doelstellingen.

Aanvullend op deze wijziging wordt de gemeente Gorinchem de volgende overweging meegegeven. Om verenigingen in beweging te krijgen lijkt het instrument subsidies niet het meest geëigende instrument. Verenigingen zijn al blij dat zij hun eigen organisatie draaiende kunnen houden en zitten niet te wachten op het leveren van een extra inspanning die hun per saldo geen extra geld oplevert. De gemeente wordt ter overweging gegeven om hiervoor een medewerker sportstimulering in te zetten. Hierdoor is de gemeente in staat activiteiten op te zetten en te stimuleren die zij belangrijk acht. Hierbij is zij niet afhankelijk van de inzet en bereidheid van verenigingen. Deze medewerker kan zeer nadrukkelijk gebruik maken van de expertise van sportverenigingen die daartoe bereid zijn. De financiering van deze medewerker zou gedeeltelijk kunnen komen uit de meeropbrengsten door de aanpassing van de tarieven. Het andere gedeelte uit aanvullende financiering gezien de prioriteitstelling die de gemeente hecht aan het betrekken en bereiken van diverse doelgroepen.

5.2.2 Voorstellen voor nieuwe grondslagen

budgetsubsidies

Sportbeoefening door jeugdigen

Om de sportbeoefening door jeugdigen betaalbaar te houden en kwaliteit van het aanbod te bevorderen blijft de subsidie per jeugdlid gehandhaafd. Hier wordt uitgegaan van maximaal een bedrag van € 15 per jeugdlid uit Gorinchem per jaar.

Sportbeoefening door mensen met een functiebeperking

Om het sporten door mensen met een beperking mogelijk te maken of te houden en om de kwaliteit van het sportaanbod te bevorderen kunnen verenigingen met een aanbod voor deze groep een subsidie aanvragen. Per lid van deze doelgroep, afkomstig uit Gorinchem, kan een vereniging maximaal € 50 per persoon per jaar ontvangen.

Omvang verenigingen

De gemeente Gorinchem streeft naar een vergroting van de slagkracht van de verenigingen. Hiervoor wil zij stimuleren dat er grotere verenigingen binnen haar grenzen komen. Hiervoor krijgen verenigingen een bedrag dat afhankelijk is van de grootte van de vereniging. Elke sportvereniging met minimaal 50 leden krijgt een basisbedrag van € 250. Elke 100 leden meer komt er een bedrag van € 100 euro bovenop, tot een maximum van € 550 per vereniging. Deze bijdrage wordt per jaar uitgekeerd.

Projectsubsidies

Organisatie activiteiten

Verenigingen die activiteiten organiseren binnen de doelstellingen van de gemeente Gorinchem kunnen een subsidie-aanvraag doen bij de gemeente. Activiteiten waaraan gedacht kan worden zijn: organisatie van een toernooi voor jongeren door een sportvereniging, een integratieproject voor allochtonen in een vereniging. Om verenigingen te stimuleren worden niet alleen de kosten vergoed, maar worden zij ook beloond voor hun inspanningen. Maximale bijdrage is € 2.500.

Vrijwilligers

Verenigingen die hun kader in de gelegenheid stellen hun kennis te vergroten, zowel op sporttechnisch gebied als bestuurlijk organisatorisch gebied, kunnen in aanmerking komen voor subsidie. Voor technische opleidingen geldt als eis dat het door de rijksoverheid erkende opleidingen moeten zijn. Het maximum dat hierbij wordt vergoed is € 750 per jaar en per vereniging. Voor de opleidingen van bestuurskader worden geen specifieke eisen gesteld. De vergoeding hierbij is maximaal € 500.

Voor andere activiteiten die ten doel hebben de kwaliteit van het aanbod, de organisatie of het vrijwillig kader te vergroten kunnen sportverenigingen projectsubsidies aanvragen. Te denken valt hierbij aan projecten gericht op het werven van leden of het opzetten van vrijwilligersbeleid in de vereniging. De vergoeding bedraagt 50% van de kosten met een maximum van € 750.

5.3 Voorstellen voor algemene en administratieve voorwaarden

In de algemene en administratieve voorwaarden is vastgelegd waaraan moet worden voldaan om in aanmerking te komen voor subsidie.

Erkenning

Uitgangspunt is dat de gemeente Gorinchem die sporten erkent die ook door NOC*NSF als sport worden erkend. De verenigingen moeten ook aangesloten zijn bij NOC*NSF via landelijke bond.

Alleen sportverenigingen en overige organisaties met volledige rechtsbevoegdheid komen in aanmerking voor subsidie. Verdere voorwaarden zijn:

- statutair gevestigd zijn in de gemeente Gorinchem;
- minimaal drie jaar bestaan en minimaal 25 leden hebben;
- ingeschreven zijn in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel;
- open staan voor alle inwoners van de gemeente Gorinchem;
- over het gehele jaar activiteiten organiseren;
- merendeel van de leden moet afkomstig zijn uit de gemeente Gorinchem.

Uitzondering kan worden gemaakt voor verenigingen of organisaties die zich op specifieke doelgroepen richten.

Evaluatie

Verenigingen moeten uiterlijk drie maanden na afloop van de activiteit hun projectsubsidie verantwoorden. Dit doen zij door het indienen van een schriftelijk verslag van de activiteiten. Verder hebben zij de eindafrekening van de activiteit bijgevoegd, waarin de uitgaven en inkomsten zijn weergegeven.

jongeren en mensen met een beperking

Verenigingen kunnen alleen voor inwoners van de gemeente Gorinchem subsidie aanvragen.

Leeftijdsgrens

Als leeftijdsgrens voor het aanvragen van jeugdsubsidie geldt een leeftijd van 18 jaar. Mensen die ouder zijn dan 18 jaar worden als senior betiteld.

Hoogte budget

Jaarlijks stelt de gemeenteraad van Gorinchem het budget voor de subsidies vast. Hierbij wordt eveneens een verdeling afgesproken tussen de budgetsubsidies en de projectsubsidies. Bij onderbesteding van één van de soorten subsidies kan overheveling plaats vinden naar de andere vorm van subsidie.

Aanvraagtermijn

De aanvragen voor budgetsubsidies dienen uiterlijk 15 september bij de gemeente binnen zijn. Als peildatum geldt het aantal leden op 1 september van het betreffende jaar. De aanvraag moet gepaard gaan met de benodigde gegevens. De aanvraag wordt voor 1 december van het jaar afgehandeld.

De aanvraag van projectsubsidies kan het hele jaar, waarbij het beschikbare budget bepalend is of er subsidie kan worden uitgekeerd.

Formulieren

Voor het aanvragen van budgetsubsidies dient de vereniging het gemeentelijke formulier in te dienen met een gewaarmerkte ledenlijst. Voor projectsubsidies dient de vereniging een formulier in te vullen waarin de volgende punten duidelijk omschreven zijn:

- gegevens van de vereniging;
- omschrijving van de activiteit;
- doelgroep van de activiteit of inzet van materiaal;
- wanneer de activiteit plaats vindt;
- begroting.

Dit formulier moet nog worden ontwikkeld door de gemeente.

Subsidiehoogte

Het maximale subsidiebedrag dat verenigingen kunnen aanvragen voor projecten is € 2.500.

5.4 Subsidievolume

Uitgangspunt is dat de herziening van het subsidie- en tarievenbeleid niet hoeft te worden gezien als een ombuigingsoperatie. Dit betekent dat het huidige subsidiebudget beschikbaar is voor de herziening van het subsidiebeleid. Aanvullend hierop kan de gemeente besluiten aanvullende kredieten ter beschikking te stellen als zij uitvoering wil geven aan de door haar gewenste doelstellingen om sport een nog integraler onderdeel uit te laten maken

5.5 Doorkijk naar de binnensport

Op verzoek van de gemeente Gorinchem wordt een doorkijk gegeven naar de tarieven voor de binnensport in relatie tot de buitensport. De gemeente bepaalt in de huidige situatie de tarieven voor de gymnastieklokalen. Op basis van de informatie kunnen hieruit de volgende conclusies worden getrokken:

- De tarieven liggen in de lijn van wat in Nederland gebruikelijk is. Er is nog wel ruimte voor een verhoging
- De gemeente hanteert diverse tarieven voor de gymnastieklokalen, waarbij zij ook onderscheid maakt twee soorten accommodaties. Een groep van accommodaties bestaat slecht uit één gymnastieklokaal. Voorstel is om dit te vereenvoudigen en naar één tarief te gaan voor de gymnastieklokalen.
- De gemeente geeft verenigingen een tegemoetkoming in de hoge kosten voor de huur van met name het zwembad. Het zou logischer zijn als zij met de stichting Gorinchemse Sportaccommodaties tot een afspraak was gekomen om voor verenigingen een lager tarief te hanteren.
- Bij deze tegemoetkoming is geen eindtermijn afgesproken. Het lijkt reëel om de tegemoetkoming af te bouwen.

Indien de gemeente het volledige beleid ten aanzien van de binnensportaccommodaties wil herzien, kan zij dit het beste doen als zij tot nieuwe afspraken komt met de stichting.

5.6 Resumé

Samengevat ziet het voorstel ten aanzien van subsidies en tarieven er als volgt uit:

Tarieven:

De nieuwe tarieven worden in twee stappen aangepast

1. Tarieven gebaseerd op gebruik per veld en niet per team
2. Het indexeren van de tarieven op basis kostenstijging van de consumentenprijzen.

Subsidies:

Het voorstel voor de nieuwe subsidiering ziet er als volgt uit:

	normsubsidie	Projectsubsidie
jeugd	Maximaal € 15 per jeugdlid	
gehandicapten	Maximaal € 50 per lid	
Omvang verenigingen	€ 250 bij 50 leden, elk 100 leden meer € 100 erbij tot een maximum van € 550	
Bijzondere activiteiten		Maximaal € 2.500
vrijwilligers, verenigingsstructuur		maximaal € 750

Afbouw huidige subsidieregelingen

Het voorstel is om de huidige compensatieregelingen voor de huur van het zwembad en de sporthal in een periode van drie jaar af te bouwen.

Overgangsregeling tarieven

De nieuwe tarieven betekent voor een aantal verenigingen een behoorlijke stap, voorstel is om de wijziging in twee jaar door te voeren.

Bijlage 1 lijst huidige tarieven sportvelden

a. voetbalveld

1. per elftal per competitie	
Senioren en junioren A1	€ 425
Junioren	€ 285
Pupillen	€ 105
2. per wedstrijd (niet-competitie)	
Senioren en junioren A1	€ 43
Junioren	€ 28,50
Pupillen	€ 21,50
3. per uur	
Senioren en junioren A1	€ 28
Junioren	€ 18,50
Pupillen	€ 14
Schoolgebruik per uur, per jaar	€ 36,25

b. kunststof hockeyvelden

1. per elftal per competitie	Veld 1	Veld 2
Senioren en junioren A1	€ 530	€ 425
Junioren	€ 380	€ 285
Pupillen	€ 157,50	€ 105
2. per wedstrijd (niet-competitie)		
Senioren en junioren A1	€ 53	€ 43
Junioren	€ 38,50	€ 28,50
Pupillen	€ 31,50	€ 21,50
3. per uur		
Senioren en junioren A1	€ 34	€ 27,95
Junioren	€ 25	€ 19
Pupillen	€ 21	€ 14
4. 1 uur training per week, per jaar	€ 400	€ 250
5. Schoolgebruik per uur, per jaar	€ 36,50	

c. mini-hockeyveld

1. per uur	€ 8,25
2. 1 uur training per week, per jaar	€ 83,50

d. kunststof korfbalveld

1. per team per competitie	
Senioren en junioren A1	€ 142,50
Junioren	€ 94
Pupillen	€ 26,50
2. per wedstrijd (niet-competitie)	
Senioren en junioren A1	€ 14
Junioren	€ 11,25
Pupillen	€ 9,25
3. per uur	
Senioren en junioren A1	€ 9,25

Junioren	€ 6,25
Pupillen	€ 4,25
4. 1 uur training per week, per jaar	€ 275
5. Schoolgebruik per uur, per jaar	€ 36,50

e. handbalveld

1. per team per competitie	
Senioren en junioren A1	€ 142,50
Junioren	€ 94
Pupillen	€ 26,50
Training per seizoen	€ 850
2. niet-competitie (excl. Verlichting)	
Per seizoen	€ 850
Per uur	€ 6
3. schoolgebruik per uur per jaar	€ 36,50

f. multifunctioneel sportveld

Per team, per competitie	€ 142,50
Per uur	€ 6
Schoolgebruik per uur per jaar	€ 36,50

g. trainingsvelden gras (+/- 1/3 voetbalveld)

1. exclusief verlichting	
Per seizoen	€ 850
Per wekelijks uur per seizoen	€ 55
Per uur	€ 5,75
2. inclusief verlichting	
Per seizoen	€ 2.880
Per wekelijks uur per seizoen	€ 195
Per uur	€ 10,75

h. gras-schoolsportveld Mollenburg

Per wekelijks uur per jaar	€ 75
Per uur	€ 4
Schoolgebruik: per wekelijks uur	€ 36,50

i. atletiekaccommodatie

AV Typhoon per seizoen	€ 11.500
Per uur	
Senioren	€ 140
Junioren	€ 95
Pupillen	€ 70
Schoolgebruik per (wekelijks) uur per jaar	€ 180

Bijlage 2

tarieven gymnastieklokalen

Groep A: H. de Ruyterstraat

Groep B: Sparta
Traverse
J. van Egmondstraat
Hiemstralaan
Heerenlaantje

Per jaar per (wekelijks) uur	Groep A	Groep B
Sportverenigingen	€ 175	€ 235
Overigen	€ 295	€ 350
Per uur:		
Sportverenigingen	€ 6,50	€ 8,50
Overigen	€ 12	€ 15

Tarieven Caribabad

Recreatiebad

Soort kaart	Doelgroep	tarief
Dagkaart	volwassenen	€ 4,60
10 badenkaart	volwassenen	€ 41,40
25 badenkaart	volwassenen	€ 98,00
Dagkaart	Jeugd t/m 15 jaar en 65+ pas	€ 3,60
10 badenkaart	Jeugd t/m 15 jaar en 65+ pas	€ 32,25
25 badenkaart	Jeugd t/m 15 jaar en 65+ pas	€ 76,00
Dagkaart	Baby tot 1 jaar	€ 1,80
Voordeelkaart	2 volw. + 2 kinderen	€ 14,50
Voordeelkaart	2 volw. + 3 kinderen	€ 17,50
Voordeelkaart	2 volw. + 4 kinderen	€ 20,10

Wedstrijd

Soort kaart	Doelgroep	Tarief
Dagkaart	volwassenen	€ 2,80
10 badenkaart	volwassenen	€ 24,20
25 badenkaart	volwassenen	€ 56,85
50 badenkaart	volwassenen	€ 107,10
Dagkaart	Jeugd t/m 15 jaar en 65+ pas	€ 2,30
10 badenkaart	Jeugd t/m 15 jaar en 65+ pas	€ 19,50
25 badenkaart	Jeugd t/m 15 jaar en 65+ pas	€ 46,50
50 badenkaart	Jeugd t/m 15 jaar en 65+ pas	€ 87,05

Bijlage 3

beleidsregel subsidiebeleid nr. 1

Beleidssterrein:	Sport en jeugd- en jongerenwerk
Subsidieterrein:	Jeugdsport
Maatschappelijk doel:	Het stimuleren van de gezondheid en sociale en maatschappelijke participatie in de samenleving
Beleidsdoel:	De groei van het aantal jeugdleden bij sportclubs
Deelproduct:	Het ondersteunen van verenigingen bij sportactiviteiten voor de jeugd
Subsidievorm:	Waarderingsubsidie
Specifieke voorschriften: I. Ontheffing In afwijking van de ASV geldt de eis dat de aanvraag voor de subsidie voor 1 juni van het subsidiejaar moet worden ingediend. De subsidie moet worden aangevraagd door de sportvereniging waarvan het jeugdlid lid is. Ook de subsidietoekenning en subsidieverstrekking geschiedt aan deze sportvereniging. De aanvraag door de sportvereniging gaat vergezeld van: 1. een door de regionale of landelijke overkoepelende organisatie gewaarmerkte ledenlijst 2. het jaarverslag van het laatst afgelopen jaar 3. de begroting voor het subsidiejaar 4. een opgave van de contributiegelden per 1 januari van het subsidiejaar 5. een opgave van het aantal jeugdleden dat voor deze subsidie in aanmerking komt, inclusief de verschuldigde contributiebedragen 6. indien van toepassing een specificatie van de besteding van de jeugdsportsubsidie in het laatst afgelopen jaar II. Subsidieplafond Het in de gemeentebegroting voor dit doel opgenomen budget geldt als subsidieplafond. III. Verdeelregels De subsidieaanspraak bedraagt 20% van het jaarlijkse contributiebedrag van de jeugdleden, die per 1 januari van het subsidiejaar een leeftijd hebben van 6 tot 18 jaar en woonachtig zijn in Gorinchem. Vervolgens wordt een percentage van deze subsidieaanspraak uitgekeerd, dat zich verhoudt als het subsidieplafond, gedeeld door het totaalbedrag van alle subsidieaanspraken.	

De bedragen die in 2004 zijn uitgekeerd aan de verschillende takken van sport in het kader van deze subsidieregeling zijn:

Tak van sport	Bedrag	Tak van sport	Bedrag
Voetbal	€ 11.295	tafeltennis	€ 224
Handbal	€ 403	badminton	€ 1.479
Volleybal	€ 1.040	Volleybal	€ 2.260
Hockey	€ 3.821		
Atletiek	€ 1.580		
Gymnastiek	€ 5.598		
Korfbal	€ 2.972		
Zwemmen	€ 2.129		
Tennis	€ 417		

Bijlage 4 beschrijving modellen

Model Enschede

De gemeente Enschede heeft een stelsel ontwikkeld voor de subsidies en tarieven. In het stelsel gaat zij er vanuit dat vanuit het sportbeleid optimaal recht wordt gedaan aan zowel de betekenis van de sport in het algemeen als aan het belonen van sportverenigingen voor het verrichten van belangrijke maatschappelijke inspanningen. Dit leidt tot de volgende subsidie-opbouw om de waarde van sport tot uitdrukking te brengen:

a. een basisbijdrage

Vanuit de missie dat sport bijdraagt aan een leefbare stad, waarin iedereen meedoet, vindt de gemeente het beoefenen van sport om talrijke redenen belangrijk en voert daarom een specifiek sportbeleid. Daarom neemt de gemeente alle kosten die zij maakt voor het ontwikkelen en vormgeven van dit beleid (de zogenaamde "indirecte" kosten) voor haar rekening.

b. Een accommodatiekorting

Een accommodatiekorting voor gebruik van een gemeentelijke sportaccommodatie. In hetzelfde kader wordt aan alle sporters die gebruik maken van een gemeentelijke sportaccommodatie – ongeacht organisatievorm (bv. sportvereniging, vriendenclubje of individueel) – een accommodatiekorting verstrekt. Reden hiervoor is dat de gemeente heeft besloten om die accommodaties zelf te beheren, waarvan de totale exploitatie altijd verliesgevend is en die zonder overheidsbemoeienis niet in een gemeente aanwezig zijn.

c. een verenigingssubsidie

Elke sportvereniging – ongeacht het gebruik van de accommodatie – krijgt een verenigingssubsidie. Reden hiervoor is dat sportverenigingen een meerwaarde hebben ten opzichte van andere vormen van sportbeoefening. Sporten in verenigingsverband is meer dan sporten alleen, het is ook samen ontspannen en samen werken. Daarbij is het meest bijzondere het vrijwilligerswerk: de kurk waarop sportverenigingen drijven. Het vrijwilligerswerk is belangrijk in het gemeentelijk beleid. Om dit vrijwilligerswerk te waarderen, is ervoor gekozen de sportverenigingen hiervoor te belonen door een verenigingssubsidie te verstrekken.

De berekening van de verenigingssubsidie is gebaseerd op het aantal actief-spelende jeugd- en senioren (18+) leden, die woonachtig zijn in de gemeente. Hierbij weegt jeugd zwaarder dan de 18-plusser. Reden hiervoor is dat jeugd het hoofditem is in het gemeentelijk beleid. In de weging wordt verder ook rekening gehouden met het gemiddelde welzijnsniveau van de leden, omdat blijkt dat er een ongelijke verdeling is van de sportdeelname over de verschillende buurten in van de stad. In die delen van de stad, waar de gemeente de meeste aandacht wil geven, blijkt de sportdeelname het laagst te zijn. De sportdeelname in die delen moet dan ook extra worden gestimuleerd, via sportactivering en inzet van subsidiemiddelen. De criteria voor de bepaling van de verenigingssubsidie zijn:

1. Het aantal spelende jeugdleden in de leeftijd 6 tot en met 17 jaar, opgesplitst in de categorieën 6- 11 jaar en 12-17 jaar.
2. Het aantal spelende senior-leden van 18 jaar en ouder.
3. Het aantal sporters met een verstandelijke en/of lichamelijke handicap van 18 jaar en ouder.

Model Arnhem

De opbrengsten uit de tarieven is samengesteld uit twee elementen:

- opbrengst uit een vast bedrag per sporter per uur (gelijkberechtigingsdeel);
- opbrengst uit een relatieve bijdrage per sporter per uur in de exploitatiekosten van de soort accommodatie die men gebruikt.

De formule die de gemeente Arnhem hanteert ziet er als volgt uit:

$$A + D (D=B \cdot C) = E \cdot F = G$$

A is vaste bijdrage per sporter per uur

B is kostprijs per accommodatiesoort per sporter per uur

C is te realiseren dekkingsbijdrage voor kostprijsdeel

D is kostprijsbijdrage per sporter per uur

E is totale bijdrage per sporter per uur

F is normbezetting per accommodatiesoort

G is tarief per uur per accommodatiesoort

Voor de buitensportverenigingen is het uurtarief omgerekend naar een jaartarief door het uurtarief te vermenigvuldigen met het aantal normuren dat de accommodatie per jaar gebruikt kan worden.

De gemeente Arnhem geeft aan dat de volgende uitgangspunten en voorwaarden zijn verwerkt:

- iedere sporter betaalt voor een uur accommodatiegebruik hetzelfde basisbedrag (gelijkberechtigingsprincipe) en daarnaast, in ander te bepalen gevallen, een toeslag die is gerelateerd aan de kosten van de accommodatie;
- onderlinge samenhang tussen de tarieven voor de verschillende soorten accommodaties;
- inzicht in de geldstromen en (de achtergronden van) de afwegingen, die met betrekking tot directe en indirecte subsidies worden gemaakt;
- geen onderscheid wordt gemaakt tussen oude en nieuwe accommodaties
- kosten van buitensportverenigingen in verband met eigen investeringen in was- en kleedgelegenheden, lichtinstallaties, kunstgrasvelden en eigen veldonderhoud komen tot uitdrukking in het tarief;
- het systeem is eenvoudig, transparant en hanteerbaar;
- de totale bijdrage van de gemeente in de kosten van het gebruik van sportaccommodaties door verenigingen gelijk blijft (budgettaire neutraliteit);
- het systeem niet mag leiden tot extra administratieve handelingen bij de gemeente of controles in de accommodaties;
- voor andere gebruikersgroepen dan de sportverenigingen mogen afwijkende tarieven worden gehanteerd.

Het model voorziet niet in de volgende uitgangspunten en voorwaarden:

- gebruikers worden gestimuleerd om mee te werken aan een optimale bezetting van de sportaccommodaties (efficiënt en rendement); er moet gestreefd worden naar het ontwikkelen van gebruiksnormen;
- verenigingen worden gestimuleerd tot schaalvergroting;
- verenigingen worden gestimuleerd om bij te dragen aan verwezenlijking van (door de gemeente) wenselijk geachte (maatschappelijke) doelen, zoals bevorderen van sportbeoefening door de jeugd.

Bijlage 5 berekening nieuwe tarieven

De nationale sportbond en nationale sportkoepel NOC*NSF hebben in overleg met de VNG bepaald wat de planningsnorm is van een sportveld. Met de planningsnorm wordt aangegeven hoeveel teams maximaal gebruik kunnen maken van een veld. Deze norm wordt uitgedrukt in senioren competitie equivalenten (sce). Elk team krijgt een bepaald gewicht toegekend. Per tak van sport is een maximale belasting weergegeven. Uitgaande van deze maximale belasting en de tarieven zoals de gemeente Gorinchem hanteert zijn de nieuwe tarieven berekend. Bijvoorbeeld op een voetbalveld kan maximaal 9 sce gepland worden. Afgezet tegen de huidige tarieven van de gemeente Gorinchem levert dit de volgende berekening op.

Aantal	Soort team	Huurprijs per team	Totaal
5	senioren	€ 425	€ 2.125
3	junioren	€ 285	€ 855
5	pupillen	€ 105	€ 525
Totaal			€ 3.505

voetbal	norm	huurprijs	90%
norm Zaterdag	5,5 sce	€ 2.337,50	€ 2.103,75
norm weekend	9 sce	€ 3.825,00	€ 3.442,50
Zaterdag			
3 seniorenelftallen			
4 juniorenelftallen			
2 pupillenelftallen		€ 2.055,00	€ 1.849,50
weekend			
5 seniorenelftallen			
3 juniorenelftallen			
5 pupillenelftallen (2 D en 3F)		€ 3.505,00	€ 3.154,50
hockey			
veld 1	15 sce	€ 6.760,00	€ 6.084,00
veld 2	15 sce	€ 5.380,00	€ 4.842,00
15 sce			
8 seniorenelftallen			
4 junioren elftallen			
8 pupillen elftallen			
Handbal	10 sce	€ 1.425,00	€ 1.282,50
5 seniorenelftallen			
3 juniorenelftallen			
2 pupillenelftallen		€ 1.047,50	€ 942,75
korfbal			
Zaterdag	10 sce	€ 1.425,00	€ 1.282,50
Zaterdag			
5 seniorenelftallen			
3 juniorenelftallen			
2 pupillenelftallen	10 sce	€ 1.047,50	€ 942,75
Zondag	18 sce	€ 2.565,00	€ 2.308,50
Zondag			
9 seniorenelftallen			
5 juniorenelftallen			
4 pupillenelftallen	18 sce	€ 1.858,50	€ 1.672,65